

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

Opowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp Akc Drukarnia Polska
w Poznaniu św Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 466

Poznań, środa dnia 12 października 1932

Rok XXVII

Poznań, 11 października.

Przygotowanie pokoju

Rok obecny zaznaczył się wzmożoną pracą w dziedzinie utrwalenia pokoju. Mozoli się nad tym problemem Liga Narodów, próbując bez najmniejszego zresztą rezultatu rozwiązać kwadraturę koła, czyli rozbrojenie narodów. Zabiegają o pokój członkowie Ligi — Japonja z Chinami w Azji a Boliwia z Paragwajem w Ameryce Południowej, przygotowują się do ogólnej pacyfikacji państwa europejskie, organizują w imię zasady — si vis pacem para bellum — manewry jesienne, mające na celu sprawdzenie sprawności bojowej swych armij.

Ta gra wojenna w terenie, traktowana poprzednio przez społeczeństwo cywilne bardzo powściągliwie, odezwała się w roku bieżącym głośnie echem w prasie. Przyczyny tego zainteresowania należy szukać przede wszystkim w nasyczonej elektrycznością atmosferze politycznej całego świata, a po części w charakterze samych manewrów, mających na celu zbadanie tak ważnej, a jeszcze nieustalonej współpracy zmotoryzowanych dużych jednostek bojowych. Ćwiczenia te miały np. we Francji tak pofuły charakter, że nie otrzymali na nie zaproszenia zagraniczni przedstawiciele wojskowi.

Prasa poświęciła jednak najwięcej uwagi manewrom niemieckim ze względu na ich odmienny, a nawet swoisty charakter. Odbyły się one nad Odrą w obecności marsz. Hindenburga i wszystkich attachés wojskowych zagranicznych z wyjątkiem przedstawicieli Francji, Belgji, Rumunii i Polski. Zadaniem tego manewru była obrona rzeki Odry od napastnika, nacierającego z Polski, a przeprowadzono ją — jak już o tem pisał „Kurjer Poznański” — tak niezdarnie, że jaskrawo ujawnił się właściwy cel, o który Niemcom chodziło: wykazanie bezsilności obrony, nie posiadającej nowożytnego sprzętu technicznego wobec przeciwnika, uzbrojonego w czołgi, automobile opancerzone, samoloty etc.

Tendencja ta wypłynęła w przebiegu akcji tak wyraźnie, że opinia francuska zdemaskowała ją odrazu, a od uwag ironicznych nie powstrzymała się nawet niektóre organy prasy niemieckiej. Np. „Vossische Zeitung” zaznaczyła z naciśkiem, że armja nacierająca miała bezwstydne szczęście, korzystała również ze szczególnej sympatji rozjemców. Rzeczywiście, kawalerja atakująca, wyposażona w ową technikę nowożytną, potrzebowała tylko czterech godzin, by opanować przeprawę na Odrze, bronioną przez poważne oddziały piechoty, zbudowała tam most pontonowy, przeprowadzając po nim bez przeszkód gros swoich sił... A przecież przeprawa dużych sił przez rzekę, nieposiadającą broń, jest zadaniem trudnym, wymaga starannego przygotowania strategicznego i trudnej do wykonania operacji taktycznej. Przeprowadzając się łódkami oddziały czołowe są na wodzie bezbronne o ile rzeka jest broniona, ulegają łatwo zagładzie. Odra zaś jest do obrony obustronnej starannie przygotowana. Wstąpiła nawet świeżo zbudowane przed-

Zmiana ustroju wyższych szkół akademickich?

Szczegóły opracowanego przez rząd projektu — Rektora zatwierdza Prezydent Rzplitej, a dziekanów — minister — Specjalny urzędnik do spraw dyscyplinarnych — Profesorów mianuje minister

Warszawa, 11. 10. (Tel. wł.) — W uzupełnieniu doniesień w sprawie zamierzonej zmiany w ustroju wyższych uczelni akademickich w Polsce dowiadujemy się, że według nowego projektu rektora, wybieranego przez senat ma zatwierdzić Prezydent Rzeczypospolitej; dziekana, wybieranego przez wydział, ma zatwierdzić minister oświaty. Dotąd wybór rektora i dziekanów nie podlegał zatwierdzeniu.

Sprawy dyscyplinarne, dotyczące zarówno młodzieży jak i profesorów, wyłącza się z pod dotychczasowej kompetencji rektora i senatu. Będzie natomiast mianowany specjalny urzędnik, wykonywujący jurysdykcję prawniczą w obrębie wyższych uczelni, a więc w sprawie wykroczeń profesorów i młodzieży, relegacji akademików i t. d.

Zmianie ma ulec procedura powoływania profesorów. Dotąd wydziały przedstawiały kandydatów na odpowiednie katedry a senat ich zatwierdzał. Teraz każda wyższa uczelnia będzie przedstawiała kilku kandydatów ministrowi oświaty do wyboru i zatwierdzenia. Minister dobiera dowolnie kandydata z pośród zgłoszonych, ale może także nie wybrać żadnego z pośród nich i mianować niezgłoszonego na mocy swego uznania. Sekretarz generalny będzie miał rozszerzony zakres działania

w dziedzinie spraw gospodarczych, przyczem ma go mianować nie jak dotąd senat, lecz minister.

Jak widać, cytowane punkty projek-

tu zwracają się przeciw autonomji uniwersyteckiej w punktach najistotniejszych. (w)

Nowe niepowodzenie Niemców w Genewie

Odrzucenie forsowanych przez nich zmian w sprawie t. zw. mniejszości

Berlin, 11. 10. (PAT). Prasa donosząc o przyjęciu sprawozdania w sprawie mniejszościowej przez komisję polityczną Ligi Nar. nie ukrywa porażki stanowiska niemieckiego.

Dzienniki hugenbergowskie wyraźnie mówią, że stanowisko delegacji niemieckiej w sprawie mniejszościowej nie było zadowalające.

Akcja zmierzająca do reformy obecnej procedury w sprawach mniejszościowych, osiadła na mieliźnie, z powodu zbytnej ostrożności niemieckiej delegacji, która wzbraniała się wystąpić z praktycznymi wnioskami w sprawie zmian. W ten sposób jedynie usankcjonowano obecny stan rzeczy w problemie mniejszościowym.

Kto zwycięży — Roosevelt czy Hoover?

Nowy Jork, 11. 10. (PAT). Kampanja wyborcza rozwija się już w całej pełni, ześrodkowując zainteresowanie prasy i publiczności w całym kraju.

Ogólnie przeważa mniemanie, że Roosevelt będzie wybrany. Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że gdyby wybory nastąpiły dziś lub jutro, Roose-

velt przeszedłby olbrzymią większością. Do 8 listopada jest jednak jeszcze dużo czasu i wiele rzeczy może się tymczasem zmienić.

Szanse Roosevelta oparte są nie tyle na jego osobistym prestige'u politycznym ile raczej na niezadowoleniu mas wyborczych z Hoovera i na ogólnym rozgorzyczeniu, wywołanem depresją gospodarczą. Od kilku tygodni sytuacja gospodarcza zaczęła się zmieniać na dobre. Jeżeli okaże się przed wyborami, że jest to poprawa istotna, a nie jej pozory, wywołane propagandą rządzącego stronnictwa, to szanse Hoovera wzmożą się bardzo znacznie.

Zwycięstwa Roosevelta spodziewa się nawet Wall Street, zawsze doskonale poinformowana, a pragnąca sukcesu Hoovera. Wogóle panuje przekonanie, że ewentualną wygraną Roosevelt zawdzięczać będzie nie tyle demokratom, którzy według statystyk, stanowią mniejszość, ale głosom niezadowolonych republikanów.

Znamiennem jest, że w dotychczasowych licznych swoich przemówieniach Roosevelt nie dotknął zgola polityki zagranicznej. Toteż w tej mierze niepodobna zgola nic powiedzieć o jego poglądach na stosunek Ameryki do Europy, na kwestję długów między państwowych i t. p.

„Król elektryczności” aresztowany

Waszyngton, 11. 16. Departament stanu polecił poselstwu Stanów Zjedn. w Atenach zażądać od rządu greckiego tymczasowego aresztowania Samuela Insulla (zwanego „królem elektryczności”) pod zarzutem dokonania nadużyć. Aresztowanie ma poprzedzić późniejsze jego wydanie, chociaż traktat o ekstradycji, zawarty między Grecją a Stanami Zjedn. nie został dotychczas ratyfikowany.

Ateny, 11. 10. (PAT). Samuel Insull oświadczył policji, że stracił 100 tys. dol. w bankructwie towarzystwa amerykańskiego, którego był dyrektorem i, że nie ponosi winy za bankructwo towarzystwa.

Znak czasu

Kutno, 11. 10. (Tel. wł.). Komentant garnizonu pułk. Hosiowski udekorował pamiątkowym krzyżem pułkowym miejscowego rabina Trunka. (w)

Proces przed trybunałem stanu w Lipsku

Berlin, 11. 10. (PAT). Z wczorajszej rozprawy przed trybunałem stanu w Lipsku zasługuje na uwagę polemika między przedstawicielami stron.

Oskarżyciele wysuwają zarzut, że mianowanie komisarza rządu dla Prus nastąpiło po poprzednim porozumieniu się gabinetu v. Papena z nar. socj. Twierdzeniu temu kategorycznie zaprzeczył przedstawiciel rządu Rzeszy dr. Gottheimer utrzymując, że nominację komisarza zalecał m. in. min. Severing.

mością. Sforsowanie tak bronionej rzeki, o ile się nie udało zaskoczenie, wymaga również pomocy artylerji ciężkiej. Mało więc przyczynić się mogą do powodzenia takiej operacji maszyny motorowe, posiadające kalibry zbyt drobne.

Cały zatem „manewr nad Odrą” okazał się prymitywnie skonstruowanym bluffem propagandowym, do którego nota bene wciągnięto prezydenta Rzeszy. Nie udał się on „zum Fenster hinaus”, ale osiągnął swój cel wewnętrzny — podniósł nastrój wojowniczy wśród ludności tych okolic i młodzieży szkolnej, którą zwolniono na czas ćwiczeń ze szkół.

Ten quasi manewr był, skierowany wyraźnie przeciwko Polsce. Miał w założeniu wykazać dążenie armji „napastniczej” (w niektórych korespondencjach nazwanej wprost polską) do opanowania Berlina, podkreślić bezsilność Niemiec bezbronnych wobec zaborczości Polski. Insynuacja wprost niezdarna. Nawet w wojnie ściśle obronnej opanowanie stolicy przez przeciwnika może dać nie mniejsze rezultaty, niż porażka jego armji, bywa zatem nieraz celem

operacji strategicznej. Ciężki błąd popełniła w końcu wojny światowej koalicja, nie kończąc kampanji obronnej w Berlinie, dzięki czemu odrosły tak szybko pazury hydrze niemieckiej, uniemożliwiając osiągnięcia stałego pokoju.

Przedstawienie nad Odrą było zatem wyłącznie jeszcze jednym ogniwem stałej wszechstronnej propagandy, wzrastającej z dniem każdym, a skierowanej wyłącznie przeciwko Polsce. Podnieca ona ludność wewnątrz państwa, fałszuje opinię publiczną zagranicą.

Polska walczy z oszczerstwami, ale brak tej walce ciągłości. Rzadko dowiaduje się społeczeństwo o faktach przeciwdziałania, czy to drogą publikacji w prasie zagranicznej artykułów, prostujących fałsze niemieckie, lub demaskujących własne metody ucisku rdzennej ludności polskiej na ziemiach zamieszkałych przez Polaków, czy też przy pomocy wydawnictw w językach obcych, obejmujących historję, etnografję i warunki ekonomiczne naszych ziem zachodnich.

E. De HENNING-MICHAELIS,
generał.

Kręactwa niemieckiego badacza

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Olsztyn, 9 października. W historii b. księstwa warmińskiego mieliśmy do niedawna poważną lukę: brak podstawowych prac dotyczących ludności i kolonizacji w południowej Warmji. Nikt bowiem z niemieckich historyków, chociaż miał materiału pod dostatkiem, nie zabierał się poważnie do opracowania tego terenu, a to z tej prostej przyczyny, że musiałby nawigować do problemu polskiego. Problem zaś ten, jak wiemy, jest Niemcom nie na rękę. Dopiero w ostatnim czasie porwał się na tę rzecz młody badacz niemiecki, H. Schmauch, wydając drukiem pracę p. t.: „Besiedelung und Bevoelkerung des suedlichen Ermlandes“.

Z życia H. Schmaucha mamy narazię niewiele wiadomości. Wiemy tylko, że podczas wojny (i jeszcze po wojnie) był on profesorem przy męskim gimnazjum w Ornecie. Grono profesorskie tej uczelni nastawione było względem polskości bardzo nieprzychylnie. W tym czasie mianowicie uczęszczało do gimnazjum pięciu Polaków z powiatu olsztyńskiego, którym śp. E. Buchholz, autor książki: „Gdzie prawda?“, udzielał prywatnych lekcji języka polskiego. Profesorowie niebawem dowiedzieli się o tem i żądali kategorycznie zaniechania nauki polskiego. Gdy to nie skutkowało, zagrożono uczniom wydalaniem. Trzej uczniowie przeprowadzili się do polskiego już gimnazjum w Lubawie, reszta udała się do gimnazjum biskupiego w Brunsbergu (Braniewo). Tyle dla orientacji.

Praca Sch. dzieli się na dwie części. W pierwszej autor przedstawia wypadki do roku 1410, w drugiej zajmuje się okresem od bitwy pod Tannenbergiem aż do czasu, kiedy kolonizacja się skończyła. Zatrzymujemy się przy pierwszej części. Część tę autor kończy zdaniem: „Warmje, tak możemy stwierdzić, zamieszkiwała do roku 1410 prawie wyłącznie ludność mieszaną niemiecko-pruska“. Jest to wyraźna próba zamydlenia oczu czytelnikowi, którego bądź co bądź niepokoić musi niejasne przedstawienie problemu polskiego. Autor bowiem, który pracę swą oparł przedewszystkiem na materiale, zaczerpnętym z biskupiego archiwum we Fromborku, potrącił wprawdzie o ten problem, ale każe na niego czytelnikowi patrzeć jak na góry, zalane wodą, z których widoczne są tylko same wierzchołki.

Przedewszystkiem unika autor wy-

razu „Polak“ i „ludność polska“. Autor powiada, że już w roku 1336 założył Henryk Luther na północ od miasta Wartemborka wieś Ruschenhein, dzisiejsze Ruszajny. Mówi, że nazwa wskazuje na to, że wieś tę, podobnie jak Ruś, położoną na południe od Olsztyna, zamieszkiwali Białorusini (rutheni). To samo twierdzi o Małej Rusi w powiecie ostródzkim, którą w tym czasie założył komtur suski, Luther z Brunswiku, oddając ją na własność rzekomo 4 Rosjanom. Sch. woli dać ziemię warmijską Moskalom, byle tylko nie Polakom! Między Ruszajnami i pierwotnym miastem Wartemborkiem (dzisiejszy Stary Wartembork) leżał obszar wielkości 10 włók, którego właścicielem stał się inny Białorusin, Mikołaj (Nikolaus). W tej samej okolicy otrzymał w roku 1340 komornik biskupi Marun, Niemiec, 20 włók ziemi, dzisiejsze dobra Maruny. Dokument powiada, że owe 20 włók leżą „in campo, quem primo Poloni possidebant“. Tutaj Sch. po raz pierwszy użyć musiał słowa „Polacy“. Autor umawia, że jest to ziemia Mikołaja, który według jego przypuszczenia zginął musiał podczas napadu Litwinów. „Dieses Feld — pisze — kann nur jene Besizung des Ruthenen Nikolaus und seiner Leute gewesen sein, die hier also, ungenau als Polen bezeichnet sind“. Twierdzenie niesłuszne już z tego względu, że własność Mikołaja wynosiła 10 włók, podczas gdy Marun dostał całe 20 włók ziemi. Tutaj widzimy, jak autor rzecz naciąga.

Po przedstawieniu tych rzeczy autor pisze: „W tym czasie owej pierwszej kolonizacji nie widzimy nigdzie nazw geograficznych, tj. nazw miejscowości, lasów, jezior i wód o słowiańskim, szczególnie zaś polskim pochodzeniu. W całym tym okresie aż do roku 1410 nie spotykamy wśród niezliczonych niemieckich i pruskich nazwisk na Warmji ani jednego Polaka jako lokatora... lub właściciela jakiego majątku“.

Twierdzenie skandaliczne. Dostępne nam dziś dokumenty stwierdzają, że w XIV stuleciu okolicę Wartemborka zamieszkiwała ludność polska. Faktycznie koloniści polscy przybywali na Warmję już wcześniej, w drugiej połowie XIII stulecia, a może nawet wcześniej. Dowodem tego badania ucytonych polskich i ślady językowo-etnograficzne, o których mowa będzie później.

BALTICUS.

Niemiec o polskim Manchesterze

W prasie niemieckiej ukazało się ostatnio kilka dłuższych artykułów, poświęconych Łodzi i łódzkiemu okręgowi przemysłowemu. Najciekawszy z nich jest niewątpliwie artykuł korespondenta berlińskiej „Vossische Zeitung“, p. Immanuela Birnbauma, który wybrał się do Łodzi specjalnie celem zbadania tamtejszych stosunków.

P. Birnbaum zaczyna od stwierdzenia, że Łódź jest najbrzydszem ze wszystkich wielkich miast polskich. Stłoczonych jest w tem osiedlu przeszło pół miliona mieszkańców, ale wodociąg i kanalizacja są dopiero w budowie, a bruki w wielu miejscach są niebezpieczne dla życia. Właściwie istnieje tylko jedna ulica w europejskim znaczeniu tego słowa, a mianowicie ulica Piotrkowska, długa prawie na 5 km., wąska i pełna zawsze nerwowego ruchu. Reszta miasta rozpada się na wiele małych i dużych terytoriów, będących domeną poszczególnych przemysłowców. Dom mieszkalny przedsiębiorcy, budynek fabryki i domy robotnicze tworzą tutaj zespólny ze sobą kompleks w rodzaju tych, jakie spotyka się poza tem tylko w zakładach przemysłowych na wsi. Brak jest jakiegokolwiek próby rozplanowania budynków na modłę miejską.

Stwierdzając to wszystko, autor nie podkreśla jednak w dostatecznym stopniu, że za wygląd Łodzi odpowiedzialne są niemal wyłącznie dwa czynniki: przemysłowcy niemieccy i żydowscy, którzy zbudowali większą część fabryk łódzkich, oraz rząd rosyjski. Przedsiębiorcom obcego pochodzenia nie zależało zgoda na tem, by miejscowość, w której budowali fabryki włókiennicze, miała wygląd miasta jako tako europejskiego. Dążyli oni wyłącznie do osiągnięcia jak największych zysków, a reszta bardzo niewie-

le ich obchodziła. Ofiarą ich eksploatacyjnej polityki padało nie tylko samo miasto i jego normalny rozwój, ale także liczne pokolenia robotników polskich, wyzyskiwanych przez fabrykantów żydowskich i niemieckich w skandaliczny sposób. Rząd rosyjski zaś ze swej strony nie dbał zupełnie o ujęcie w jakieś karby regulacyjne sposobu zabudowania Łodzi i naskutek lichej administracji swych urzędników przyczynił się w dużym stopniu do takiego, a nie innego wyglądu miasta. Podkreślić zaś należy, że za czasów rosyjskich samorządu miejskiego wogóle nie było.

Od czasu odbudowania państwa polskiego wygląd miasta uległ znacznej poprawie i proces ten, mimo ciężkich warunków gospodarczych, posuwa się dalej. P. Birnbaum oczywiście tego nie widzi. Wspomina wprawdzie o książce Władysława Reymonta p. t. „Ziemia obiecana“ (tłumaczonej także na język niemiecki), która obrazuje wyzysk robotnika polskiego przez Niemców i Żydów pod opiekunictwem skrzydłami caratu rosyjskiego — ale daje raczej do poznania, że Reymont w powieści swej dopuszcza się dużej przesady.

Autor stwierdza, że napływ przadków i tkaczy śląskich, saskich i reńskich — frankońskich oraz przymusowe wypieranie mas żydowskich z wnętrza Rosji do rejonu osiedleńczego ówczesnych prowincji zachodnich państwa rosyjskiego, stworzyło silną większość niepolską w ludności miasta Łodzi. Dzisiaj jest inaczej: większość mówi i czuje po polsku. Zdaniem korespondenta rząd obecny postawił na czele Łodzi magistrat, złożony z przedstawicieli socjalistów polskich, niemieckich i żydowskich, by w ten sposób opozycyjne grupy robotnicze ponosiły dużą część odpowiedzialności za skutki kryzysu gospodarczego.

Obóz Wielkiej Polski

Nowy kurs kandydatów

rozpoczyna się we wtorek, dn. 11 października br. o godzinie 20-ej w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65 (nad kinem „Colosseum“).

Zgłoszenia przyjmuje jeszcze sekretarjat O. W. P. — św. Marcin 65 w podwórzu prawo, II ptr.

Ciekawe są uwagi p. Birnbauma, dotyczące sytuacji gospodarczej łódzkiego okręgu przemysłowego. Z pomiędzy 150 tysięcy robotników tego okręgu więcej niż jedna trzecia jest bezrobotna, a druga trzecia część korzysta tylko z pracy skróconej. Obroty głównych zakładów przemysłowych wynosiły w pierwszych miesiącach r. b. przeciętnie niewiecej, niż jedną trzecią obrotów w tym samym okresie roku 1928. Państwowa pomoc dla bezrobotnych pod naciskiem nędzy finansowej stopniała do ułamka poprzednich miernych świadczeń. Po upływie 13 tygodni niezonały bezrobotny nie otrzymuje już nic, a żonaty bez dzieci zaledwie 8 i pół marki miesięcznie. Ponieważ nie można ludzi wyrzucić dosłownie tysiącami na ulicę, umarza się bezrobotnym oraz robotnikom, mającym pracę skróconą, opłatę komornego, przez co właściciele domów całymi ulicami bankrutują. Na zapytanie, czy Łódź wogóle jest jeszcze zdolna do życia, ciśnie się na pierwszy rzut oka odpowiedź, że nie. Ale tego rodzaju sąd, stwierdza p. Birnbaum, byłoby przedwczesny.

Łódzkie wyroby przemysłowe, szczególnie tanie towary bawełniane, przed wojną miały jako rynek zbytu całe państwo rosyjskie aż do Oceanu Spokojnego. Kolejną syberyjską dochodziły one aż do krajów Dalekiego Wschodu. Kiedy po rewolucji bolszewickiej Sowiety zaczęły zamykać swe obszary

przed dowozem obcych towarów przemysłowych, było to dla przedsiębiorstw przemysłowych dawnych prowincji zachodnich Rosji, przystosowanych do tych rynków, uderzenie, zdawałoby się, śmiertelne. Mimo to Łódź znalazła się w lepszej sytuacji niż Ryga i Kowno. Jako wchodząca w skład 30-miljonowego państwa polskiego zachowała największy rynek wewnętrzny ze wszystkich obszarów, oddzielonych od Rosji i próbowała początkowo wszelkimi środkami utrzymać względnie zdobyć ponownie wywóz do dawnych terenów zbytu. W r. 1928 47 proc. łódzkiego wywozu przemysłowego szło na rynki przedwojenne (Daleki Wschód, Litwa i państwa bałtyckie, Związek Sowiecki, nadto 27,5 proc. do Rumunii, której obecne terytorium państwowe częściowo już przed wojną było przez Łódź obsługiwane. Tylko reszta, okrągiło jedna czwarta część całego eksportu, uzyskała nowe rynki. W ostatnich latach Litwa, Unja Sowiecka, a w końcu i Rumunia zaczęły się coraz bardziej zamykać; wobec tego musiano przestawić kierunek ekspansji. W r. 1921 już tylko 16 proc. eksportu łódzkiego szło na przedwojenne rynki zbytu, 11 proc. do Rumunii, a przeszło trzy czwarte na nowe rynki. Wartość absolutna łódzkiego wywozu włókienniczego do Anglii w ciągu ostatnich lat czterech wzrosła prawie dziesięciokrotnie.

Nowy kurs polityczny w Austrii?

Przeciw „Anschlussowi“, a za zbliżeniem do Francji

Prasa niemiecka powtarza z niesłychanym oburzeniem doniesienie „Journal des Nations“, organu Ligi Narodów i konferencji rozbrojeniowej, wedle którego przedstawiciel Austrii przy Radzie Ligi Narodów, baron von Pfluegl odwiezł delegata Francji Paul Boncoura i wyraził ubolewanie z tego powodu, że sprawy rozbrojeniowe mają być omawiane na konferencji pięciu mocarstw w Londynie, a więc nie w Genewie.

Dzienniki niemieckie podkreślają, że w ten sposób Austria zsolidaryzowała się z krokiem Polski, Belgji i Czechosłowacji.

Równocześnie prasa berlińska podaje z zaniepokojeniem wiadomość o odczeniu zjazdu t. zw. Niemiecko-Austrjackiej Wspólnoty Pracy („Deutsch-Oesterreichische Arbeitsgemeinschaft“), który miał się odbyć w Monachjum. Odroczenie to nastąpiło z tego powodu, że polityk austrjacki Streeruwitz, który miał przemawiać na zjeździe, w ostatniej chwili doniósł, że nie przyjedzie. Fakt ten przypisuje się „intrygom“ wiedeńskich kół chrześcijańsko-socjalnych,

zmierzających, jak twierdzi prasa niemiecka, do „planowego sabotowania stosunków austrjacko-niemieckich“.

Koła t. zw. staroaustrjackie skupić się miały dokoła b. szefa gabinetu cesarza Karola, hr. Polzera-Hoditz, który utworzył organizację p. n. „Oesterreichischer Ring“. Polzer-Hoditz, wedle dzienników berlińskich, kieruje swe polityczne nadziejże w stronę Francji i dąży do utworzenia państwa austrjackiego, całkiem niezależnego od Niemiec, a zato pozostającego pod protektoratem francuskim (?).

Nowa linia polityczna Austrii wyrażać się ma w tem, że frankofilski, a zarazem wrogo wobec Niemiec nastrojony baron von Pfluegl wkrótce ma zostać posłem w Paryżu, podczas gdy dotychczasowy poseł austrjacki w Berlinie, dr. Franck, zwolennik „Anschlussu“ ma przejść w stan spoczynku. Także referent prasowy w poselstwie austrjackim w Berlinie, znany z pracy nad „zbliżeniem“ austrjacko-niemieckim, został odwołany.

Dola pacyfisty niemieckiego

Parę miesięcy temu donieśliśmy o broszurze, wydanej przez p. Kaspara Mayra z Wiednia pod nagłówkiem „Ist die Verständigung zwischen Polen und Deutschland unmöglich?“ P. Mayr jest wprawdzie patriotą niemieckim, ale zarazem człowiekiem uczciwym i przeciwnikiem bezustannego judzenia niemieckiego przeciw Polsce. W broszurze swej rozważał możliwość dojścia do porozumienia między obu sąsiadującymi państwami.

Omawiając jego wywody, wyraziliśmy opinię, że wobec obecnych nastrojów społeczeństwa niemieckiego wystąpienie p. Mayra pozostanie głosem wolańczego na puszczy. Przewidywania nasze sprawdziły się co do joty. Prasa niemiecka napadła na p. Mayra z dziką wprost furją, za to tylko, że ośmielił się wezwać swych rodaków do obiektywnego traktowania spraw polskich.

Ciekawe stanowisko zajął w tej spra-

wie organ Niemców wielkopolskich, „Pesener Tageblatt“. Pismo to nie posiada się wprost ze złości, że p. Mayr próbuje na terenie b. zaboru pruskiego organizować odczyty dla ludności niemieckiej celem propagowania swych idei. „Pesener Tageblatt“ między wierszami wzywa wszystkie organizacje niemieckie, by przeciwstawiały się dojściu do skutku tych odczytów i piętnuje p. Mayra niemal jako agenta polskiego.

Nie trzeba się ludzi — poglądy „Pesener Tageblattu“ są poglądami obrzydliwej większości Niemców nie tylko w Rzeszy, ale także w Polsce. Kto nie podburza ustawicznie przeciw wszystkiemu, co polskie, ten uważany jest za wyrzutka i odszczepieńca, choćby był przytem najlepszym patriotą niemieckim.

Psychoza nienawiści porobiła straszliwe wprost spustoszenia w niemieckiej umysłowości.

Stronnictwo Narodowe

Kolo Jeżyce

Walne zebranie odbędzie się we wtorek, 11. bm., o godz. 19.30 w lokalu p. Tomikowskiego (ul. Szamarskiego 18) z referatem p. red. Jerzego Herniczka n. t. „Nasze hasło dnia“.

O liczny udział uprasza

ZARZĄD.

Na cześć tragicznie zmarłych bohaterów

Mor. Ostrawa, 11. 10. (PAT.) W czeskim Cieszynie odbyło się zebranie porozumiewawcze między polskim komitetem budowy pomnika ś. p. lotników Żwirki i Wigury, a delegatami czeskosłowackiego komitetu z Brna

Postanowiono, że pomnik wzniosą oba komitety, które w tym celu wyłoniły wspólny wydział. Pomnik ten ma być z jednej strony hołdem dla tragicznie zmarłych bohaterów, a z drugiej wyrazem zbliżenia narodu czeskiego i polskiego.

Stanie on w pobliżu miejsca katastrofy, na wzgórzu kościelnym, obok szosy, wiodącej z Cieszyna do Ostrawy. Samo miejsce katastrofy zamieni się na park, w którym wzniesie

się kaplice. Postanowiono dołożyć starań, aby odsłonięcie pomnika mogło nastąpić w pierwszą rocznicę katastrofy.

Mor. Ostrawy, 11. 10. (PAT.) Staraniem ludności polskiej gminy Cierlicka Górnej i Dolnej, odbyła się uroczysta akademja żałobna ku czci tragicznie zmarłych lotników polskich Żwirki i Wigury.

Przemówienie okolicznościowe wygłosił red. Waleczko z czeskiego Cieszyna. Dalszą część programu wypełniły produkcje chóru towarzystwa nauczycieli polskich w Czechosłowacji oraz deklamacje poematów na cześć bohaterów. Miejscowa ludność i sąsiednich gmin wypełniła salę.

Francuskie propozycje rozbrojeniowe

Szczegóły nowego projektu Francji według relacji genewskiego korespondenta „Petit Parisien“

Paryż, 11. 10. (Tel. wł.) Genewski korespondent „Petit Parisien“ przynosi bliższe szczegóły w sprawie zapowiedzianych francuskich propozycji rozbrojeniowych. Plan ten, który był przedmiotem dokładnych studiów francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych i obrony krajowej, posiada pięć zasadniczych punktów:

1) powszechny układ rozbrojeniowy; 2) powszechny układ konsultacyjny; 3) regionalne układy w celu wzmocnienia bezpieczeństwa i kontroli (ta część planu ma się odnosić tylko do Europy); 4) układ o utworzeniu międzynarodowej siły zbrojnej; 5) protokół o przeprowadzeniu zasady równoprawnienia.

Zdaniem korespondenta nowy plan francuski w dużej mierze uwzględnił propozycje konferencji rozbrojeniowej i zalecenia prezydenta Hoovera.

Układ konsultacyjny ma zobowiązać wszystkich do stawienia w razie konfliktu walczącym państwom ultimatywnego żądania, przerwania naj-

dalej w ciągu 48 godzin działań wojennych. Jeżeli strony do tego się nie zastosują — wchodzi natychmiast w życie sankcje, sprezyzowane w traktacie. Propozycje francuskie przewidują również zobowiązanie wszystkich przyjęcia zasady niestawiania innego państwa wobec faktów dokonanych.

Układy regionalne przewidują te same klauzule, co traktat lokarneński, wzmocnione ponadto gwarancją nieatakowania sąsiada.

Wszystkie państwa zawierające proponowany układ zobowiązują się nie używać samolotów bombowych, które nie może dysponować jedynie Liga Narodów. Równoleżle do tego jest zastrzeżona ścisła kontrola nad lotnictwem handlowym.

Sprawę równoprawnienia pomyślano w ten sposób, że narazie w akcie dyplomatycznym ustalą się obecna siła zbrojna poszczególnych państw, nie wykluczając Niemiec. Na podstawie tego stwierdzenia przyzna się następnie Rzeszy zasadę równoprawnienia

Zdaniem „Daily Telegraph“ Francja będzie domagać się od Niemiec zawarcia t. zw. „wschodniego Locarna“

London, 11. 10. (PAT.) „Daily Telegraph“ twierdzi, że nowe francuskie propozycje rozbrojeniowe obejmować będą także sugestje zawarcia „wschodniego Locarna“ pod postacią regionalnego paktu o nieagresji na 10 lat między Niemcami a ich sąsiadami na wschodzie i południu. Wzajemnie za obciążenia w zbrojeniach Francji, Niemcy

miałoby się zobowiązać do niewszczynania sprawy t. zw. „korytarza“ i Gdańska.

Francja, Polska i Czechosłowacja pragnęłyby w tej mierze gwarancji W. Brytanji, lecz zdaniem dziennika nie można oczekiwać udzielenia takiej gwarancji.

W przededniu powrotu Hohenzollernów na tron?

Berlin, 11. 10. (Tel. wł.) W tuższych kołach politycznych jest przedmiotem żywej dyskusji nieprzewidziane oświadczenie kanclerza Papena, który był na premierze filmu o Stahlhelme w kinie „Universum“. Powiedział on krótko i węzłowo, że Stahlhelm nie napróżno walczył 13 lat o podstawy nowej Rzeszy.

To bardzo charakterystyczne oświadczenie zdradza dalekoidące zamiary rządzących obecnie Niemcami kół. Wszyscy zadają sobie pytanie jakie będą te ostateczne nowe podstawy i łączą je z bytnością b. kronprinca na wspomnianom przedstawieniu oraz z owacjami, które mu czyniono.

Wogóle coraz częściej słyszy się przypuszczenia i uwagi na temat możliwości restauracji monarchicznych w Niemczech, do czego według tych przypuszczeń zmierzają konsekwentnie koła, stojące teraz u steru w Niemczech. (D)

Berlin, 11. 10. (PAT.) Kanclerz Papen wraz z sekretarzem stanu Planckem i szefem biura prasowego rządu Rzeszy Marcksem wyjechał do Monachjum z oficjalną wizytą do rzą-

du bawarskiego.

Według doniesień prasy w czasie rozmów na temat reformy ustroju Rzeszy, Papen zapewnił ma rząd bawarski, że reforma ta przeprowadzona będzie w normalnej drodze parlamentarnej.

Jak słyhać, propozycje nie natrafiają na trudności, gdyż poglądy rządu bawarskiego mają się pokrywać z projektami Rzeszy. Główne zagadnienie obrad stanowić ma kwestja rozdziału głosów w radzie państwa, oraz stanowiska jej w przyszłej konstytucji.

Kanclerz Papen powraca wraz z min. Neurathem w czwartek do Berlina i tego samego dnia jeszcze zwołane ma być posiedzenie gabinetu Rzeszy dla omówienia spraw polityki zagranicznej.

Wielkie nadużycia

Leszno, 11. 10. (PAT.) Komisja rewizyjna stwierdziła, że nadużycia w miejskiej kasie oszczędności w Lesznie z winy rady nadzorczej wynoszą około ćwierć miliona złotych. Członkowie rady zostaną pociągnięci do odpowiedzialności sądowej a strata musi być pokryta przez miasto.

Wyjazd p. Piłsudskiego do Wilna

Warszawa, 11. 10. (Tel. wł.) — Dziś z rana wyjechał do Wilna minister spraw wojskowych. (w)

Przewiednia pogody na środę: W dalszym ciągu pogoda niestała. Duże zachmurzenie, przelotne deszcze, lecz dość ciepło.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kur marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.50 zł., gotówka 210.00 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.56 do 173.82 zł., gotówka 173.22 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 11. 10. 1932 r.

Spędzono: wołów 63, buhai 138, krów 211, świni 762, cieląt 406, owiec 119 razem 2 699.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi)

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Buhaje:
Wytuczony pełnomięsisty . . . 54—58
Tuczony mięsisty 48—52
Nietuczony dobrze odżywiony starsze 42—46
Miernie odżywiony 38—42

Krowy:
Wytuczony pełnomięsisty . . . 62—70
Tuczony mięsisty 52—56
Nietuczony dobrze odżywiony . . 30—40
Miernie odżywiony 26—30

Jasłowice:
Wytuczony pełnomięsisty . . . 66—70
Tuczony mięsisty 56—61
Nietuczony dobrze odżywiony . . 48—54
Miernie odżywiony 42—46

Młodzież:
Dobrze odżywiony 40—44
Miernie odżywiony 34—38

Cielęta:
Najprzebieższe cielęta wytuzzone 90—100
Tuczony cielęta 80—86
Dobrze odżywiony 70—76
Miernie odżywiony 56—60

OWCE:

Wytuczony pełnomięsisty jagnięta i młodsze skopy 58—64
Tuczony starsze skopy i maciorci 50—56

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 108—110
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 100—104
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 90—96
Mięsiste świnie ponad 90 kg. żywej wagi 78—86
Maciory i późne kastraty 86—96

Przebieg targu spokojny.

Świnie bekonowe z powodu małych obrotów nie notowane.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 11. 10. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parylet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć-litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 70,6 kg (120,1 ft. w hol.). 2) żyta pomorskiego 69,35 kg (118,2 ft. w hol.). 3) pszenicy poznańskiej 72,95 kg (124 ft. w hol.). 4) owsa poznańskiego i pomorskiego 43,55 kg (74,1 ft. w hol.).

Ceny transakcyjne

Żyto 15 tonn par. Poznań 15,40

Ceny orientacyjne

Żyto 15,00—15,30

Pszenica 23,00—24,00

Jęczmień browarowy 17,50—19,00

Jęczmień 68—69 kg. 15,00—15,75

Jęczmień 64—66 kg. 14,50—15,00

Owies 14,25—14,50

Maka żytnia 65% wł. work. 23,00—24,00

Maka pszeniana 65% wł work. . . . 36,50—38,50

Otreby żytnie 8,75—9,00

Otreby pszenne 9,00—10,00

Otreby pszenne (grube) 10,00—11,00

Rzepak 85,00—86,00

Rzepak 84,00—89,00

Gorzycza 38,00—44,00

Groch Victoria 20,00—22,00

Groch Polgera 31,00—34,00

Koniczyna biała 120,00—160,00

Ziemniaki jadalne 2,20—2,50

Ziemniaki fabr. za kilo % 0,00—0,12 1/2

Mak niebieski 85,00—95,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 150 tonn, pszenicy 265 tonn, jęczmienia 195 tonn, owsa 15 tonn, maki żytniej 60 tonn, maki pszennej 25 tonn, ziemniak. fabr. 450 tonn.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 11. 10. 1932 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję mocną.

Z pożyczek państwowych, które przeważnie były w poszukiwaniu, płacono za 5% Poż. konwers. przy wielkim braku materiału — 40.—%, za 3% poż. bud. — 37% oraz za 4% Poż. inwest. 94, ostatnie dwie pożyczki pozostały bez notowania; pozatem obracano 4% premjówki dol. po 50.— w tranzakcjach.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 8% listami dol. staremi po 59 1/2%

w tranzakcjach, natomiast 8% listy dol. amort. w poszukiwaniu nadal po 51% — bez oddawców 4% listy zast. konwert. poszukiwano po 29 1/2 — również bez oddawców, natomiast 6% listy żytnie handlowano po 12% w tranzakcjach.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 90.—.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 40% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 59 1/2% +

(Kurs w złotych)
4% pożyczka premj. dol., serja III. 50.— +
6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 12.75 +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I. em. 90.— P.
Tendencja mocna.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 11. 10. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	123,85	124,16	123,54
Gdańsk	173,65	174,03	173,22
Holandja	358,95	359,85	358,05
Londyn	30,78	30,98	30,63
Nowy Jork		8,912	8,932
czeki			8,892
Nowy Jork		8,917	8,937
kabel		35,02	35,11
Paryż		26,40	26,43
Praga		172,35	172,78
Szwajcaria		211,95	211,95
Berlin			171,92

Tendencja dla walut europejskich słaba, amerykańskich mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:
3% poż. bud. 38,35—38,50
4% poż. inw. 96,75
4% poż. inw. szt. ser. 103,00
5% poż. konw. 41,00—40,50
4% poż. dolarowa 49,50—49,35
7% poż. stabil. 54,00—53,00
10% poż. kolejowa 100,00
6% poż. dol. 55,50—54,75

Tendencja przeważnie słabsza

Akcje w złotych:
Bank Polski 88,50—89,00
Starachowice 9,25
Tendencja utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.
Berlin, 11. 10. 1932 r.

Pszenica march. 76 kg. 199,00—201,00

Tendencja słaba.

Żyto march. 80—81 kg. 155,00—157,00

Tendencja słaba

Żyto meklemb. 72 kg. cif

Berlin sp. 163,50

Tendencja spokojna.

Jęczmień brow r. wy 175,00—185,00

Tendencja stała.

Jęczmień pastewny i przemysłowy 167,00—174,00

Tendencja stała.

Owies march. 134,00—139,00

Tendencja słaba.

Maka pszeniana 25,25—28,50

Tendencja słabsza.

Maka żytnia 20,20—22,70

Tendencja spokojna.

Otreby pszenne 9,40—9,75

Tendencja spokojna.

Otreby żytnie 8,40—8,80

Tendencja spokojna.

Groch Victoria 22,00—25,00

Groch pastewny 14,00—17,00

Wyka 17,00—20,00

Kuchy lniane 10,30—10,50

Kuchy z orzecha ziemnego 11,50

Kuchy mielone (maczka) 11,80

Wytłoki suche 9,20—9,50

Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg 10,60

Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin 11,40

Słoma z pras drut. 0,65—0,80

Słoma p. pras drut. 0,45—0,60

Słoma owsianna drut. 0,45—0,60

Słoma jęczmienna drut. 0,70—0,90

Słoma z. długo wiązana 0,45—0,55

Słoma p. pras. sznur. 0,50—0,70

Słoma z. pras. sznur. 1,30—1,45

Sieczka 1,30—1,45

Tendencja spokojna.

Siano dobre I pokosu 1,90—2,15

Lucerna luzem 2,10—2,40

Tymotka luzem 2,20—2,50

Siano koniczynowe luzem 2,00—2,30

Tendencja cicha.

Ogólna tendencja słabsza.

Giełdy zbożowo-towarowe

Warszawa, 10. 10. Żyto 16 — 16,25, pszenica jednolita 25,50 — 26, pszenica zbierana 24,50 — 25, owies jednolity 17 do 17,50, owies zbierany 16,50 — 17, jęczmień na kaszę 16 — 16,50, jęczmień browary 18 do 19, gryka 17 — 19, proso 18 — 20, groch polny jadalny z workiem 24 — 26, groch Wiktorja z workiem 26 — 29.
Lublin, 10. 10. Żyto dw. 686 gl. 15,75 do 16, żyto zbiorowe 687 gl. 15,25 — 15,50, pszenica dw. 728 gl. 26,50 — 26,75, pszenica dw. 705 gl. 25 — 25,50, 677 gl. 23,25 do 23,50, zbierana 677 gl. 22,75 — 23,25, jęczmień browary 681 gl. 16,50 — 17, jęczmień na kaszę 638 gl. 14 — 14,50, owies jednolity 445 gl. 18 — 18,25, owies zbierany 426 gl. 16 do 16,50, maka żytnia typowa 26 — 27, maka żytnia razowa 19 — 20, maka pszeniana 40 proc. 42 — 44, maka pszeniana 65 proc. 39 — 41, otreby żytnie 7,25 — 7,50, pszenne grube 8,50 — 9, miałkie 8 — 8,50.

Ś. p. Aniela Tułdziecka

Dziś rano rozeszła się z tym światem jedna z najwięcej zasłużonych pracownic narodowych na terenie Wielkopolski, ś. p. Aniela Tułdziecka. Zanim zmarłej poświęcimy obszerniejsze wspomnienie, podkreślić dziś pragniemy, że zgon jej oplakują tysiące ludzi, których ś. p. Aniela kształciła za czasów niewoli pruskiej. Pogrzeb Zmarłej będzie niewątpliwie manifestacją tego ducha narodowego, którym ś. p. Aniela odznaczała się zawsze.

W sprawie metod propagandy t. zw. obrządku wschodniego

Ks. kardynał Kakowski, arcybiskup warszawski, zakazał na obszarze swej archidiecezji czytania i pochwalania książki p. H. I. Lubińskiego p. t. „Droga na wschód Rzymu”, poświęconej sprawie t. zw. obrządku wschodniego, którego niektórzy działacze przyznają się do rusyfikowania ludności białoruskiej. W dekrecie swym ks. kardynał mówi, że książka ta

„w sposób lekceważący wyraża się o metodach działalności Kościoła Katolickiego w sprawie przywrócenia jedności kościelnej ze Wschodem, przyczem wygłasza zdania, obrażające uczucia katolickie, uwłaczające powadze kościelnej, a w szczególności powadze Stolicy Apostolskiej”.

Prasa konserwatywno-rządowa zajęła wobec tego zarządzenia ks. kardynała Kakowskiego stanowisko stanowcze ujemne.

Mianowicie krakowski „Czas” (nr. 230), zawiadamiając o dekrecie, dodaje:

„W tej sytuacji wydaje się nam wskazanym zapoznanie czytelników z opinią o tej książce, jaką ze strony zwolenników akcji unijnej dał najświetniejszy dziś w Polsce jej obrońca, znakomity publicysta i działacz katolicki, O. Jan Urban T. J.”

Przeciwstawiając ks. kardynałowi Kakowskiemu zdecydowanego obrońcę obrządku wschodniego, zarówno „Czas” (nr. 230), jak warszawski „Dzień Polski” (nr. 277) przytacza ocenę O. Urbana:

„Od wielu poprzednich ataków na tę akcję, zwłaszcza od notowanych dawniej przez nas wystąpień p. Jeźmiana, Ziemia-

nińskich, „Gazety Warszawskiej” i innych, broszura Lubińskiego wyróżnia się korzystnie tem, że autor odgradza się od obozu nacjonalistycznego, domagającego się, by Kościół Katolicki na kresach stał się narzędziem polonizacji innoziemskiej ludności. (?) Według zdania Lubińskiego, Kościołowi tej roli narzucać nie można i nawet Kościół łaciński musi się liczyć ze słusznymi uprawnieniami innych języków, oprócz polskiego. Drugą rzeczą na pochwałę Lubińskiego trzeba powiedzieć, mianowicie, że w odróżnieniu od swych poprzedników nie przedstawia sprawy tak, jakoby akcję unijną prowadziła na własną rękę garstka Jezuitów lub jakaś inna samowładna grupa misjonarzy, na którą można się poskarżyć przed wyższą władzą duchowną, jak to czyniły memorjały Związku Obrony Kresów i Ziemiańskich. Lubiński nie udaje, że nie wie, gdzie jest akcja unijnej motor, lecz lojalnie składa ją na odpowiedzialność Stolicy Świętej, Watykanu, jak lubi się wyrażać.”

Jak widzimy, O. Urbanowi to przedewszystkiem podoba się w książce Lubińskiego, że nie zwraca się ona przeciwko metodom działania Jezuitów, głównie zaangażowanych w sprawę obrządku wschodniego, lecz składa odpowiedzialność w tej kwestji na cały Kościół Katolicki ze Stolicą Apostolską na czele. A to właśnie zostało przez ks. kard. Kakowskiego przedewszystkiem potępione. Stwierdzamy obiektywnie, że nie tylko świecka ludność polsko-katolicka, ale i część naszych dostojników kościelnych odnosi się do metod, stosowanych w propagandzie obrządku wschodniego, wyraźnie krytycznie.

Postulaty rolnictwa wielkopolskiego

Rezolucje

Dnia 5 b. m. odbyło się posiedzenie komisji ekonomicznej Wielkopolskiej Izby Rolniczej. W wyniku obrad i dyskusji nad aktualną sytuacją gospodarczą rolnictwa Wielkopolski i ogólnogospodarczym położeniem państwa, powzięła komisja ekonomiczna następujące dwie rezolucje:

I. W sprawie sytuacji gospodarczej rolnictwa Wielkopolski i rozszerzenia podstaw polityki rolniczo-gospodarczej.

Zważywszy, że z powodu utrzymującego się w bieżącym roku gospodarczym niskiego poziomu, a częściowo nawet postępującego spadku cen produktów rolniczych, sytuacja gospodarcza rolnictwa Wielkopolski uległa w ostatnich miesiącach dalszemu dotkliwemu pogorszeniu, powodując rozprzężenie organizacji wewnętrznej oraz grożąc kompletną dewastacją i katastrofalnym obniżeniem się zdolności produkcyjnej ogromnej większości warsztatów rolnych Wielkopolski.

Komisja ekonomiczna Wielkopolskiej Izby Rolniczej stwierdza i podkreśla z największym naciskiem konieczność wyłączenia w bieżącym roku gospodarczym wszelkich rozporządzeń przez państwową politykę gospodarczą sposobów i środków, zmierzających do przywrócenia opłacalności produkcji rolniczej w państwie.

Wyrażając w pierwszej linii przekonanie o bezwzględnej konieczności kontynuowania i pogłębienia dotychczasowych metod i środków, zmierzających do podniesienia poziomu cen zbóżowych i wszelkich innych artykułów produkcji rolniczej w kraju, uważa komisja ekonomiczna za również nieodzowne i naglące wszczęcie równoległej i energicznej akcji w kierunku podtrzymania produkcji rolniczej i przywrócenia jej opłacalności oraz podtrzymania egzystencji gospodarczej ludności rolniczej przez uelastycznienie i obniżenie wyjętych z pod wpływu i woli przedsiębiorstw rolnych, a posiadających pierwszorzędne znaczenie dla zmniejszenia dysproporcji po-

między przychodami i rozchodami gospodarstw rolnych, części składowych kosztów produkcji rolniczej, jak kosztu wszelkich związków z rolnictwem kapitałowym, kosztu robocizny i ubezpieczeń społecznych, kosztu nabycia podstawowych środków produkcji rolniczej i t. d.

W myśl tego uważa komisja ekonomiczna za nieodzowne:

1) wydatne obniżenie stopy procentowej Banku Polskiego, zmniejszenie kosztów pośrednictwa kredytowego banków państwowych i prywatnych, wydatne obniżenie stopy procentowej prywatnego dyskonta, obniżenie oprocentowania ziemskiego kredytu długoterminowego i t. d.;

2) usunięcie ustawowych przeszkód (kontrakty taryfowe) dla swobodnego kształtowania się kosztów robocizny w płaszczyźnie realnych warunków gospodarczych i natychmiastowe przystosowanie plac robotniczych do obecnych możliwości finansowych warsztatów rolnych;

3) jak najdalej idącą reformę całego systemu i aparatu ubezpieczeń społecznych w rolnictwie i bezzwłoczne wydatne obniżenie opłat ubezpieczeniowych, a przedewszystkiem opłat ubezpieczenia chorobowego;

4) jak najrychlejsze generalne obniżenie taryfy kolejowej i przystosowanie stawek przewozowych za artykuły rolnicze i środki produkcji rolniczej do poziomu cen produktów rolniczych;

5) wszczęcie konsekwentnej i planowej akcji w kierunku przywrócenia równowagi cen produktów rolniczych i cen konsumowanych przez rolnictwo artykułów przemysłowych, w szczególności cen artykułów monopolewanych i skartelizowanych, przyczem jednak akcja ta powinna w zastosowaniu do poszczególnych artykułów uwzględniać specyficzne warunki produkcji i zbytu danej gałęzi przemysłu, wpływ jaki dany przemysł wywiera na inne dziedziny produkcji przemysłowej i rolniczej oraz jego rolę w

mocne
o subtelny
zapachu

PULSA
WODY KOŁOŃSKIE

FR. PULS WARSZAWA WIERZBOWA 11

całokształcie naszego życia gospodarczego.

II. W sprawie obniżenia ceny cukru

Zniżka cen cukru, zarządzona w zamiarze usunięcia nienormalnej rozpiętości pomiędzy cenami produktów rolniczych, a cenami artykułów monopolewanych i skartelizowanych, nie usława wynikającego stąd upośledzenia rolnictwa — a przeciwnie, prowadząc do obniżenia ceny buraków i skurczenia obszarów uprawnych buraków uderza bezpośrednio w ogromną ilość warsztatów rolnych, dla których produkcja buraków cukrowych stanowi poważną, a nieraz najpoważniejszą pozycję dochodową.

Rolnictwo Wielkopolski w najwyższym stopniu zainteresowane w utrzymaniu możliwości największego arealu plantacji buraczanych dla zachowania, i tak już bardzo obniżonego, dotychczasowego poziomu kultury rolnej i wysokich zbiorów innych ziemniaków, umożliwiających egzystencję w warunkach trudniejszych, niż w centralnych województwach, dotknięte jest bardzo dotkliwie koniecznością zmniejszenia na przysiółku arealu obsianego burakami w takim stopniu, aby uzyskać przeciętną cenę za cukier, umożliwiającą minimalną konieczną cenę za buraki, i tem boleśniej odczuwa obecnie, zwłaszcza przy zmniejszającej się konsumpcji krajowej kukru, odstąpienie z przynależnego zachodnim cukrowniom kontyngentu wewnętrznego znacznej ilości na rzecz cukrowni centralnych i wschodnich.

Komisja ekonomiczna Wielkopolskiej Izby Rolniczej zwraca się do cukrowni na terenie województwa z gorącym apelem, by cukrownie w zrozumieniu położenia plantatorów ponownie pod wpływem katastrofalnego obniżenia ceny kukru rozpatrzyły wszystkie możliwości redukcji kosztów przerobu i administracji i oszczędnościami chociaż część niedoboru, powstałego przez obniżkę ceny, wyrównały.

**OPIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE
WZMACNIA POTĘGĘ
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Powódź wyborów w Niemczech

45 wyborów od 1926 roku

Z zestawienia wyborów, które odbyły się w Niemczech od r. 1926, okazuje się, iż było ich aż 45.

Wybory na prezydenta Rzeszy odbyły się dwukrotnie, do Reichstagu — dwa razy w roku bieżącym, a przedtem w 1928 i 1930 roku. Razem przeto, jeśli chodzi o Rzeszę, wybory odbyły się 6 razy od r. 1926. Do tej liczby należy dodać dwukrotne wybory do sejmiku pruskiego.

Poza wyborami w Rzeszy i w Prusach odbyły się jeszcze od r. 1926 wybory do sejmiku krajowego w ks. Meklemburg-Szwerin 4 razy, po trzy razy wybierano do sejmów w Oldenburgu, Hesji, Hamburgu, Saksonji i Meklemburg-Strelitz, czyli ogółem 15 razy. W Bawarii, Wirtembergji i Anhalcie odbyły się w r. 1928 i w tym roku wybory do sejmów, w r. 1927 i w r. 1930 odbyły się wybory w Brunswiku i w Bremie, w Lubece w r. 1926 i w r. 1928, w Turynji w r. 1927 i 1929, w Schaumburg-Lippe w r. 1928 i 1931.

W sumie odbyło się zatem w Niemczech 45 wyborów do parlamentu i do sejmów krajowych, tak, iż w Prusach np. w okresie od 1926 r. do 1932 r. każdy obywatel co rok stawał z kartką wyborczą do urn. Inflacja wyborcza jest jednym z bezpośrednich przejawów gorączki politycznej, która opłamała Niemcy powojenne.

Niesmaczne oszczędności

Polska Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

W „Głosie Stolicy” (numer 20) ukazała się napastliwa notatka, jakoby proboszcz parafji św. Krzyża miał wziąć 8.500 zł. z urzędzenie pogrzebu śp. Żwirce i Wigurze; notatkę powyższą skwapliwie przedrukowały niektóre pisma antyklerykalne w stolicy i na prowincji. Otóż ks. proboszcz św. Krzyża, Jan Lorek, stwierdza, że pogrzeb był urządzony zupełnie bezpłatnie; kościół zaofiarowano dobrowolnie a parafja dołożyła wszelkich starań i nie oszczędziła kosztów, by ostatnia posługa znakomitym lotnikom wypadła jak najwspanialej.

Pod protektorem J. Mgn. Pana Rektora Uniwersytetu Poznańskiego
Prof. Dr. St. Pawłowskiego

odbędzie się dziś we wtorek, 11 października o godz. 20,15
w Auli U. P.

Wielkie Zebranie Informacyjne

Przemawiać będą Kol. Kol.: **Marjan Pukacki** — prezes „Bratniej Pomocy T. S. U. P.” **Stanisław Czapiewski** — redaktor „Głosu Akademickiego”. **Jan Terlecki** — wiceprezes „Bratniej Pomocy T. S. U. P.”. **Lech Neyman** — b. prezes Delegacji Kół Naukowych.

O jak najliczniejszy udział w zebraniu prosi komitet organizacyjny.

Pod stałą kontrolą
całego sztabu chemików odbywa się fabrykacja Aspiriny. Badanie i sprawdzanie daje zupełną gwarancję czystości, równomiernego składu i dobrej przyswajalności preparatu. Dlatego też można się do Aspiriny odnosić z zupełnym zaufaniem.
Aspirine istnieje tylko jedna! Do nabycia w apiekach.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Problem ceny węgla

Przystępując do rozpatrzenia problemu ceny węgla, będącego zagadnieniem tak dzisiaj aktualnym, ustalmy szereg faktów:

1) Rynek krajowy jest stale główną podstawą zbytu węgla. Przyjmując ilość węgla wywiezionego zagranicę za 100, stwierdzamy, że ilość węgla sprzedanego na rynku krajowym wyniosła w pierwszych 7-miu miesiącach r. b. — 168. Nawet w najlepszym roku eksportowym, jakim, dzięki strajkowi angielskiemu, był r. 1926, stosunek zbytu zagranicą do zbytu w kraju był jak 100:124. Wynika z powyższej obserwacji nauka, że dla przemysłu węglowego rynek krajowy przedstawia teren znacznie ważniejszy, niż rynki zagraniczne i wymaga uprzywilejowanego traktowania. Czy to się dzieje? Nie, gdyż:

2) W miarę, jak wywóz kalkulował się coraz mniej zyskownie, podwyższono cenę krajową. Cena krajowa wobec eksportowej (równiej 100) wyniosła w r. 1926 — 99, za w r. b. wynosi 188. Innymi słowy: obecnie cena krajowa jest prawie dwukrotnie wyższa od eksportowej.

3) Wzrost ceny krajowej węgla pozostaje w odwrotnym stosunku do spadku innych cen. Wskaźnik cen węgla, kalkulowany na podstawie r. 1927 = 100, wynosił w sierpniu r. b. 121,2, zaś równocześnie wskaźnik cen hurtowych 60,2. Oznacza to, że rolnik, kalkulujący według dochodów swego gospodarstwa, płaci obecnie przeszło dwa razy więcej za węgiel, niż w r. 1927, zaś przemysłowiec o 74 procent więcej. Takj stan rzeczy musiał oczywiście, odbić się ujemnie na zbycie węgla w kraju. Tak też jest istotnie, mianowicie:

4) Na rynek krajowym sprzedano w r. 1929 — 27,1 miljn. tonn, zaś w r. 1931 tylko 19 miljn. tonn. W roku bieżącym spadek konsumpcji węgla jest b. gwałtowny. Prawdopodobnie zbył krajowy wyniesie zaledwie 15 milionów tonn. Czy można dalszemu spadkowi przeciwdziałać? Oczywiście, że tak! — A w jaki sposób? — Przez obniżenie ceny. — Czy jest to gospodarczo możliwe? A jakże, albowiem:

5) Koszt robocizny, stanowiący b. poważny czynnik kalkulacji kosztów wydobycia węgla, obniżył się b. znacznie w ciągu ostatnich miesięcy. Fachowcy na podstawie urzędowych danych, obliczyli, że wprawdzie kopalnie otrzymują w r. b. za węgiel o 1 zł mniej, niż w roku zeszłym, jednak na wydobyciu go oszczędzają 1 złotego i 4 grosze (na tonne).

Przemysłowcy węglowi, broniąc swego stanowiska i przeciwstawiając się projekłowi obniżki cen, zwykli wskazywać na konieczność amortyzowania poczynionych po wojnie inwestycji. Milczą jednak, gdy się wspomni o setkach milionów, zyskanych w okresie dobrej koniunktury, które powinny już być wystarczające na opłacenie wojennych instalacji.

Tak więc, reasumując, wyrażamy pogląd, iż tak bardzo dla gospodarki narodowej potrzebna obniżka ceny węgla jest nietylko możliwa, ale i w pełni uzasadniona.

Zmniejszenie pogłowia zwierząt gospodarskich

Na podstawie prowizorycznych obliczeń danych rejestracji zwierząt gospodarskich z dnia 30 czerwca 1932 r., dokonanych przez Główny Urząd Statystyczny, wynika, że pogłowiu zwierząt gospodarskich uległo następującym zmianom w porównaniu do 1931 r.:

	1932	1931	Zmiany w
	w tys. sztuk	por. do 1931 r.	
konie	3.930	4.124	- 4,7%
bydło rogate	9.444	9.786	- 3,5%
trzoda chlewna	5.835	7.321	- 20,3%
owce	2.510	2.599	- 3,4%
kozy	248	237	+ 4,5%

Prawdopodobnie ostateczne obliczenia, które się ukażą w krótkim czasie, nie wykażą dużych odchyleń, gdyż w znacznej części uzyskane materiały już są skontrolowane.

Z dokonanego obecnie częściowego badania materiałów wynika, że do znacznego zmniejszenia się pogłowia poszczególnych rodzajów zwierząt, za wyjątkiem kóz, przyczyniło się bardzo znacznie zmniejszenie młodzieży, t. j., jeżeli chodzi o konie, bydło rogate i owce — młodzież poniżej jednego roku, natomiast w odniesieniu do trzody chlewniej — sztuk młodych poniżej 6 miesięcy.

KONJUNKTURY

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych rynkach akcyjnych przeważał w tygodniu ubiegłym nastrój słaby. Sprawili to mowa Hoovera oraz wiadomości, że na zebraniu prezydium konferencji rozbrojeniowej, które zapowiedziano na 10. b. m., wytoczona ma być sprawa równouprawnienia Niemiec w zakresie zbrojeń.

Na giełdzie nowojorskiej dała się początkowo zauważyć silna zniżka, spowodowana rewelacyjnymi wynurzeniami Hoovera, jakoby w lutym r. b. Ameryka była w przededniu odstąpienia od parytetu złota. Czołowe akcje obniżyły się od 3—6 dolarów a niektóre jeszcze więcej. W ciągu tygodnia nastąpiło pewne polepszenie, dzięki stosunkowo korzystnej obecnie sytuacji gospodarczej w sprawozdaniu październikowym National City Bank; w końcu tygodnia jednak wskutek silnej realizacji, wywołanej zdaje się niejasną sytuacją wewnętrzną — polityczną w Stanach przed wyborami prezydenta, nastąpiło ponowne załamanie kursów. Póżyczki polskie miały uosobienie mocniejsze. W dniu 6. 10. notowano (w nawiasach cyfry z 30. 9.): 8% Poż. Dillona 58,62% (58,00), 7% Poż. Stab. 52,12% (51,50), 6% Poż. Dol. 53,50 (52,00), 7% Poż. m. Warszawy 40,75 (41,00), 7% Poż. Śląska 41,37% (40,25). Giełda londyńska wykazywała naogół tendencję słabą, co przypisać należy pogłębieniu się różnicy zdań między poszczególnymi mocarstwami w sprawie równouprawnienia Niemiec w zakresie zbrojeń oraz wylaniającym się trudnościami w projektowaniu przez Mac Donalda zwolaniu konferencji pięciu mocarstw. Również rewelacje Hoovera oddziaływały deprymująco na kształtowanie się kursów. Na giełdzie paryskiej panował początkowo nastrój mocny, później jednak wskutek niepomyślnych wiadomości z Wall - Street i wzmoczonej realizacji ze strony spekulantów, kursy znacznie osłabły.

Na giełdzie warszawskiej panował nastrój spokojny przy obrotach małych. Kursy kształtowały się niejednolicie. Obroty na giełdzie dewiz były umiarkowane. Całe zapotrzebowanie pokrywał prawie wyłącznie Bank Polski, przy małym udziale banków prywatnych.

Ziemniopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub tygodniu następująco:

	3. 10.	4. 10.	5. 10.	6. 10.	7. 10.	8. 10.
Pszonica						
Warszawa	26,00	26,00	26,00	26,00	26,00	—
Poznań	24,50	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00
Lwów	—	—	—	27,00	26,75	—
Lublin	27,25	—	—	27,25	—	—
Zyto						
Warszawa	16,00	16,00	16,00	16,50	16,50	—
Poznań	15,40	15,40	15,40	15,40	15,40	15,40
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	15,75	—	—	16,00	—	—
Jęczmień						
Warszawa	16,50	16,50	16,50	16,50	16,50	—
Poznań	16,00	16,00	16,00	16,00	16,00	15,75
Lwów	—	—	—	—	14,50	—
Lublin	15,00	—	—	14,50	—	—
Owies						
Warszawa	17,50	17,00	17,00	17,50	17,50	—
Poznań	14,00	14,25	14,25	14,25	14,25	14,25
Lwów	—	—	—	16,00	—	—
Lublin	18,25	—	—	18,25	—	—

W ciągu ostatnich dni ubiegłego tygodnia nastąpiła gwałtowna zmiana nastrojów na giełdach zbożowych. Wskutek załamania się tendencji zwykłej następuje teraz wszędzie reakcja zniżkowa. — Na rynkach amerykańskich szczególnie niekorzystnie oddziaływały wynurzenia Hoovera. W Chicago ceny pszenicy spadły poniżej 50 cts. Mocna baissa ciąży nad owsem, którego cena znalazła się na takim poziomie, jakiego nie notowano od 1896 r.

Na rynkach europejskich zaznaczyła się w pierwszym rzędzie zniżkowa tendencja cen na giełdach niemieckich. Cena pszenicy w porównaniu do tygodnia poprzedniego spadła około 4 mk. Także rynek czesko-słowacki wykazuje dalszą zniżkę cen, co przyczynia się do rozważania planów interwencyjnego podtrzymania cen żyta.

Na rynkach krajowych tendencja niejednolita, ze skłonnością do zniżkowania. — Objawem pocieszającym jest jednak o-koliczność, że kierownictwo sfery podejmują zorganizowaną kampanję o poprawę bytu rolnika. Samo przejście do ofensywy jest

już sukcesem. Na niedawnym zjeździe organizacji rolniczych uchwalono szereg postulatów, o których realizację zamierza rolnictwo walczyć. Znajdują się tam postulaty dotyczące: obniżenia cen kartelowych, obniżenia stopy procentowej w bankach oraz od pożyczek prywatnych, dostosowania taryfy przewozowej do obecnych możliwości gospodarczych, obniżenia opłat samorządowych od przywozu produktów rolnych i wreszcie zreformowania ubezpieczeń społecznych.

Nabiał

W tygodniu sprawozdawczym cen masła na rynku krajowym zwykowały o ca. 25%. Tendencja nie jest jeszcze ustabilizowana, dalsza wyżka jest oczekiwana. W Warszawie notowano w dniu 8 b. m. masło I. gat. 4,00 zł, w Katowicach 3,80—4,00 zł za 1 kg. przy tendencji mocnej. Cena detaliczna w Poznaniu w dniu dzisiejszym 4,40 zł za 1 kg., a cena hurtowa dochodzi do 4,00 zł. Ceny mleka podniosły się o 4 gr i wynoszą obecnie w detalu 24 gr, w hurcie 20—21 gr za 1 litr. Lepszą tendencję zanotowano również na rynku serów.

Jaja

Tendencja na rynku jajczarskim jest mocniejsza, dowozy naogół dostateczne. W kursie notowania dochodzą do 140 zł za 1 skrzynię towaru wyborowego; za gorsze gatunki płaci się 125—135 zł.

Bydło i trzoda

Notowania bydła rogatego nie wykazują naogół większych zmian. Tendencja dla trzody chlewniej jest niejednolita, naogół przeważa tendencja słabsza wskutek zwiększonej podaży i deruty cen na londyńskim rynku bekonów.

Manufaktura

We włókiennictwie zauważyć się daje niewielkie ożywienie, które przybrałoby większe rozmiary, gdyby nie pogmatwanie interesów u hurtowników. Nastąpiło ono z powodu niespodziewanych wahań cen surowców na rynkach światowych.

W okresie wyżki cen hurtownicy poczynili w fabrykach większe zamówienia i zaangażowali się ponad miarę, pozostając bez gotówki. Później nastąpiła tendencja niżkowa, która stworzyła dość ciężką sytuację dla kupiectwa hurtowego.

Zapasów kupcy detaliczni nie mają. To też koła fachowe liczą się z ożywieniem obrotów, co pozostaje w związku ze zmianą pogody. Tranzakcje przeprowadza się od 20 do 25 proc. za gotówkę, na resztę przyjmowane są weksle na 2—3 miesiące. Na ogół stosowane są ograniczenia kredytowe i kupcy nie mogą poczynić odpowiednich zakupów. Zresztą wahania cen surowców sprawiają, że kupcy, nawet zamożni, zapopatrują się tylko w towary, niezbędne na okres najbliższy.

Zbyt wyrobów włókienniczych na wsi jest minimalny i obecnie, wobec zniżkowej tendencji cen zboża, niema nadziei na poprawę sytuacji rolników w najbliższym czasie.

Poprawa zauważyć się daje na rynku trykotażowym i pończosznicy. Obroty ostatnio dość znacznie wzrosły.

KRONIKA GOSPODARCZA

Ogłoszenie nowej taryfy celnej

W dzienniku Ustaw R. P. nr. 85 z dnia 10 października r. b. ogłoszone zostało rozporządzenie Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z 23 sierpnia br. o ustanowieniu nowej przywózowej taryfy celnej.

Ogłoszona taryfa zawiera dwie kolumny stawek. Stawki kolumny pierwszej stosuje się do towarów pochodzących ze wszystkich krajów, z wyjątkiem tych, z którymi zostały zawarte i wprowadzone w życie umowy handlowe. Stawki tej kolumny nie będą również stosowane w całości lub w części do towarów z tych krajów, z którymi zawarte zostały umowy, wykluczające lub ograniczające stosowanie stawek kolumny pierwszej. Stawki kolumny drugiej będą stosowane w tych wypadkach, gdy niema podstaw do zastosowania stawek kolumny pierwszej. Wszystkie stawki podane w taryfie celnej wyrażone są w złotych.

Ogłoszone rozporządzenie wchodzi w życie po upływie roku licząc od dnia następującego po dniu ogłoszenia, t. j. w dniu 11 października 1933 r. Równocześnie tracą moc prawną wszelkie przepisy w sprawach unormowanych nową taryfą celną.

Z KRAJU

(k) Wyniki Targów na jęczmień browarny. W niedzielę zakończyły się I Ogólnopolskie Targi na Jęczmień browarny. Wynik targów był pomyślny, gdyż zawarto na nich transakcyj na 32 wagony (ca 480 tonn) jęczmienia. Prócz tego złożono na Targach ze strony nabywców ofert na przeszło 80 wagonów (ca 1300 tonn) jęczmienia, którego próby były wystawione. Transakcje te nie mogły dojść do skutku w czasie targów, z powodu nieobecności ośnośnych wystawców. Wobec tego obecnie, już po zamknięciu Targów transakcje są w stadium zawierania. Jeżeliby transakcje, które po targach doszły względnie jeszcze dojdą do skutku, tylko na połowę wyżej wymienionej ilości jęczmienia, czyli ogółem dzięki

Ostatnio bawił przejazdem w Paryżu delegat amerykański na konferencję rozbrojeniową Norman Davis i odbył szereg narad z Herriotem. Na zdjęciu widzimy znakomitego męża stanu St. Zjedn. (po lewej stronie), obok premiera Francji.

Targom sprzedane zostałyby ca 70 wagonów (przeszło 1.000 tonn jęczmienia), wówczas w stosunku do ilości wystawionych prób i jak na obecne czasy uważać należy I Ogólnopolskie Targi Jęczmienne za całkowicie udane. Targi zwiędziło około 300 osób. Bardzo ożywną dyskusję wzbudziły referaty prof. T. Chruszcza na temat przygotowywania odpowiedniego ziarna dla celów piwowarstwa oraz p. prof. Biedrzyckiego z Warszawy w sprawie prawidłowego oczyszczenia i sortowania jęczmienia przeznaczanego na sprzedaż. Referaty będą wydrukowane przez Związek Wytwórców Jęczmienia Browarnego Zachodniej Polski. (kl)

(k) Likwidacja okręgowych urzędów ziemskich. W ramach przygotowanej reorganizacji administracji mają ulec likwidacji okręgowe urzędy ziemskie. Zastąpią je osobne wydziały ziemskie przy urzędach wojewódzkich o zwozonym zakresie działalności. Celem działalności wydziałów ziemskich będzie przedewszystkiem ułatwienie kupna ziemi przy jednoczesnym udzielaniu silnego poparcia finansowego.

(k) O uproszczeniu formalistyki. Centralny Związek Przemysłu Polskiego zwrócił się do min. opieki społecznej z prośbą o wydanie zarządzeń, mających na celu uproszczenie i możliwe zredukowanie formalistycznych i uciążliwych wymagań, stawianych zakładom pracy w związku z nową ustawą o Funduszu Bezrobocia. Sfery gospodarcze niejednokrotnie wskazywały na trudności, jakie wynikają dla zakładów pracy z nakładania na nie takich obowiązków, jak wypełnienia formularzy dla urzędów skarbowych, dla instytucji ubezpieczeniowych, dla celów statystycznych itp. Tego rodzaju obowiązki, nie mające nic wspólnego z właściwą działalnością przedsiębiorstw, wprowadzają do toku pracy zakładu niepotrzebne komplikacje, oraz zmuszają do trzymania większych personeli biurowych, niżby tego wymagały istotne potrzeby.

— Liczba bezrobotnych w Niemczech zmniejszyła się w drugiej połowie września o 163 tysiące do stanu 5 milj. 100 tys.

— Zakłady Forda zredukowały płace minimalne z 6 dolarów na 4 dol. dziennie, czyli doprowadziły je do poziomu z r. 1914.

William Riding In, starzec liczący sobie 92 lata, Indianin ze stanu Oklahoma, jest kandydatem na stanowisko prezydenta Stanów Zjedn. Zdarza się to po raz pierwszy, aby czerwonoskóry ubiegał się o tak wysokie stanowisko.

Myjcie owoce i jarzyny, spożywane na surowo!

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Znowu dwa młode życia zgasy...

Po katastrofie awionetki P. Z. L. 5 pod Bydgoszczą

I znowu tragiczny wypadek lotniczy!

Jak już donosiliśmy, niedaleko Bydgoszczy pod Kotomierzem spadła w ub. sobotę wieczorem awionetka P. Z. L. 5., grzebiąc w swych szczytkach dwie młode ofiary: studenta politechniki gdańskiej i prezesa Aeroklubu Akademickiego w Gdańsku s. p. Heliodora Drygasa i jego narzeczoną Marię Urbaniakównę, pochodzącą z Wronowa w pow. kościańskim, ostatnio zamieszkałą w Poznaniu.

Tragicznie zmarły jest synem p. Stanisława Drygasa z Poznania (ul. Małe Garbary 11). Lot miał prowadzić z Poznania przez Bydgoszcz do Gdańska. W Bydgoszczy zamierzali lądować i w niedzielę rano jechać w dalszą podróż. Niestety stało się inaczej.

W pobliżu Kotomierza samolot wpadł w strefę huraganu i lotnik, widząc niebezpieczeństwo, usiłował lądować. Na wysokości około 70 mtr., jak to stwierdzają świadkowie, awionetka wpadła w korkociąg i w zawrotnym tempie zaczęła spadać. Runęła! Pod szczytkami awionetki znalazła śmierć jej załoga. Pomoc przybyła natychmiast. Była atoli zbyt późna. Oboje już nie żyli. Zmasakrowane zwłoki przewieziono do Bydgoszczy i złożono w kościnicy przy ul. Szubińskiej, zawiadamiając o wypadku rodziny. Dzisiaj, we wtorek, przewieziono zwłoki do Poznania, gdzie odbędzie się pogrzeb.

S. p. Heliodor Drygas był jednym z najlepszych sportowców Politechniki Gdańskiej. Początkowo zajmował się sportem motocyklowym, w r. 1930 skończył kurs pilotażu w Rumji i był czynnym członkiem Akademickiego

Aeroklubu w Gdańsku, a ostatnio jego prezesem. Liczył lat 32 i w roku bieżącym miał Politechnikę ukończyć. Jego narzeczona, Marja Urbaniakówna, miała niespełna lat 30 i nieraz towarzyszyła swemu narzeczonemu w lotach.

S. p. Drygas leciał obecnie w odprawie do swej rodziny, poczem miał wziąć udział w meetingu lotniczym klubów akademickich. Śmierć nieubliżana zabrała znowu dwa młode życia.

Niech spoczywają w pokoju!

Chcąc skutecznie przeprowadzić reklamę

w wschodniej Małopolsce

należy adresować tylko

Kurjer Lwowski

sz 16 183/4

OSOBISTE

— **Złote gody.** W sobotę 15 bm. obchodzą 50-lecie pożycia małżeńskiego Marja z Dominiaków i Franciszek Szczepański, zam. w Poznaniu przy ul. Ogrodowej 5. Jubilatki są członkami szeregu organizacji. Msza św. na ich intencję odprawiona zostanie przez ks. dyr. Streicha w kościele św. Marcina w sobotę o godzinie 9-tej.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzić będą w czwartek, 13 bm. pp. Henryk i Katarzyna z domu Burek Lichtensteinowie, ul. Staszica 18. Msza św. w intencji Jubilatów odbędzie się w dniu jubileuszu o godz. 8 min 30 w kościele Salezjanów, ul. Masztalarska.

— **Prokurator Sądu Apelacyjnego** w Poznaniu Józef Gałęziewicz wyjechał w sprawach służbowych do Warszawy. Zastępstwo objął wiceprokurator Sądu Apelacyjnego Witold Bieniecki.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Zjazd kierowniczek ochron.** W dniach 17, 18 i 19 bm. odbędzie się zjazd kierowniczek ochron, archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej, połączony z kursem praktycznym, w Domu S. S. Miłosierdzia w Poznaniu, ul. św. Józefa 7-8. Na rozpoczęcie zjazdu odbędzie się o godz. 9 msza św. na intencję „Kola” w kaplicy św. Józefa. Ze względu na ważność obrad, dotyczących wychowania dziecka w wieku przedszkolnym, uprasza się wszystkich zainteresowanych tą sprawą o przybycie na zjazd.

— **Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincencego a Paulo** parafii św. Wojciecha. Zebranie kwartalne odbędzie się w czwartek 13 bm. o godzinie 10 przed poł. w salce parafjalnej. — Msza św. o godz. 9 rano w ten sam dzień.

ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół” Poznań XV, Chwaliszewo - Śródka.** Zebranie plenarne w środę 12 bm. o godz. 19.30 w Domu Katolickim na Śródce. Wykład wygłosi drh. Michałowska.

WYKŁADY

— **Tydzień Społeczny.** Referaty, omawiające zagadnienia społeczne, odbywające się do 15 października w sali im. Królowej Jadwigi, rozpoczynają się codziennie o godz. 19. a nie o 10, jak wskutek omyłki drukarskiej podano.

— **Czy sztucznie przyspieszyć koniec kryzysu?** Znane są próby podejmowane szczególnie na terenie amerykańskim, by — przy pomocy sztucznych posunięć — przyspieszyć powrót „normalnych czasów”. Również w Polsce ostatnimi czasami dużo mówi się na temat wzmocnienia akcji antykryzysowej. Zagadnienie to znajduje w szerszym oświetleniu w odczytach p. prof. Edwarda Lipińskiego, dyrektora Instytutu Badania Konjunktur Gospodarczych. Odczyt zostanie wygłoszony w środę 12 bm. o godz. 20 w nowym gmachu Wyższej Szkoły Handlowej. Wstęp 1 zł.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kurs przetworów owocowych.** Przy podejmowaniu gości, jak też w razie potrzeby /środków orzeźwiających i wzmacniającego dla chorych, bywają często trudności z wyborem napoju bezalkoholowego, a smacznego i zdrowego. Temu chce zaradzić kurs, urządzony przy współudziale Katolickiego Kola Abstynentek przez p. dr. Schechtłówną, kierowniczkę Państwowych Kursów Ogrodniczych przy ul. Śniadeckich. Kurs odbędzie się w dniach 12 i 13 bm. w środę i czwartek w godzinach od 16 do 20. Oplata kursu wynosi 5 zł. Adres zgłoszenia: Składnica Abstynentka, Aleje Marcinkowskiego 26, II dom ogrodowy I piętro. Tel. nr. 10-45.

— **Czytelnia dla Kobiet, jak co roku,** rozpoczyna kursy robót ręcznych, malowania na porcelanie oraz języka francuskiego. Zgłoszenia codziennie przyjmuje Czytelnia dla Kobiet, ul. Kantaka 9 II p. od godz. 11—13 i 17—19.

— **Polski Czerwony Krzyż w Poznaniu** przyjmuje jeszcze do 15 bm. włącznie zapisy na kurs dla siostr Pogotowia Sanitarnego Polskiego Czerwonego Krzyża na pozostałe kilkakrotnie miejsc. Zapisy przyjmuje się w biurze Okręgu Wielkopolskiego Polskiego Czerwonego Krzyża ul. Waly Zygmunta Augusta 2, I piętro. Sekcja Siostr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Ogniska Polek.** Wieczór dyskusyjny odbędzie się w środę 12 bm. o godz. 19 na sali „Adrii”, Wejście Aleje Marcinkowskiego 23.

— **Dyrekcja Tow. Pomocy Naukowej dla Dzieci** w Poznaniu donosi, że biuro Tow. zostało przeniesione na ul. św. Marcina 6a. Sekretariat czynny będzie jak dotąd w środy i piątki od godziny 11 do 13.

— **Stacja Dożywcz. przy Uczelni Im. Dąbrowski.** Herbatka Stacji odbędzie się w piątek 14 bm. o godz. 17 w salce cukierni Fangrata, Al. Marcinkowskiego.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Likwidacja Targu Ogrodniczego** przewidziana jest na jutro, 12 bm. o godzinie 18.

Nasi korespondenci donoszą

— **Gostyń.** (Z Czytelni Kobiet.) Dnia 3 bm. odbyło się nadzwyczajne walne zebranie Czytelni Kobiet. Uchwalono zapisać towarzystwo sadownie, gdyż zmierzano kupić grunt i wybudować własny dom. Po zebraniu odbyła się herbatka.

— **Grodzisk. (Pożar.)** W piątek rano rozbrzmiały na ulicach miasta sygnały straży pożarnej. Pożar powstał w majątku Grablewo podczas młocenia. Ogień strawił stodołę z młocarnią oraz opodal stojący stóg słomy.

KRATKI SADOWE

Jeszcze echa „Pewuki” — 16 włamywaczy na ławie oskarżonych

Wczoraj toczył się w dalszym ciągu proces o nadużycia na P. W. K. Po krótkiej mowie oskarżyciela publicznego, zabrał głos obrońca głównego oskarżonego Wilińskiego adwokat dr Rosner, który w 3-godzinnym przemówieniu wykazywał, że prawomocny wyrok sądu polubownego, złożonego wyłącznie z wybitnych sędziów prawników, rozstrzygnął na korzyść Wilińskiego, wykluczając jakiegokolwiek oskarżenie manipulacje. Na mocy tego wyroku P. W. K. zasądzona została na zapłatę w przeważającej części dochodzonego roszczenia, a skarga wzajemna „Pewuki” o zwrot rzekomo niesłusznie pobranych sum została oddalona. W tej sytuacji — mówi obrońca — a trudno pomyśleć o wydaniu obecnie przez sąd kary wyroku skazującego, zwłaszcza, że rzekomo poszkodowana P. W. K. przez swego zastępcę dr. Borszewskiego, ofiarowała ugodowo Wilińskiemu 100 tys. zł., zrzekając się z swej strony swego wzajemnego roszczenia. Orzeczenie znawcy inż. Rugego w dziedzinie technicznej i rewiżora ksiąg p. Jarosza z strony rachunkowej, obrońca uważa za pozbawione obiektywizmu z tego względu,

że wymienieni byli współpracownikami P. W. K.

Obrońca twierdzi dalej, że techniczne orzeczenie znawcy, zbite zostało przez technika Ratajczaka, który potwierdził, że Wiliński pracę, za którą przedstawiał rachunki, istotnie wykonał. Zresztą wszystkie inne dowody przeprowadzone w pierwszej instancji wypadły na korzyść oskarżonego. Obrońca w konkluzji wniósł o uwolnienie swego mandanta, wskazując również na niewinność trzech dalszych oskarżonych.

W czwartek o godz. 9 nastąpi przemówienie adwokata Gaydy, poczem ogłoszony zostanie wyrok. (z)

W sądzie okręgowym toczy się dziś rozprawa przeciwko sprawcom włamania w firmie papierniczej, Goździejewski.

Na ławie oskarżonych zasiadli Władysław Klusak, Wład. Szymkowiak, Jan Biedny, Marjan Jaskuła i dalszych 12 współoskarżonych. Sąd po zbadaniu personalij przystąpił do przesłuchania oskarżonych. Rozprawa trwa. (z)

Przy obstrukcji, zaburzeniach trawienia, zgadze, uderzeniach do głowy, bólach głowy i ogólnym niedomaganiu zżywa się rano naczno szklankę naturalnej wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Zadać w aptekach i drogerjach. ng 5 799

— **Zjednoczenie Kobiet Słowiańskich** komunikuje o połączeniu obu kół poznańskich z wspólnym zarządem, który ukonstytuował się, jak następuje: Dr. Z. Kawecka — przewodnicząca, M. Gosienicka — wiceprzewodnicząca, dr B. Stelmachowska — sekretarka, dyr. Sowińska — skarbniczka, wizytat. Madurowiczówna, członek zarządu.

— **Spis znalezionych przedmiotów,** oddanych w Magistracie XV, pl. Sapieżyński 9, w ubiegłym kwartale, a dotąd przez właścicieli nie odebranych: Rowery męskie marki „Gloria” i „Vigo”, etui do cygar, wieczne pióro, 3 portmonetki z 26 zł, 27 zł i 15 zł, kapelusze zielony, teka czarna z 15 obligacjami Banku Przemysłowców, kamizelka, trzewik brązowy damski (nowy), płaszcz czarny damski, torebka brązowa z pierścionkiem, torebka zielona, bransoletka złota, kostium kąpielowy, opona samochodowa, kanarek, parasol męski, opona od samochodu, 2 konie (kasztan i sronek).

— **Zamknięcie ul. Grobla** nastąpiło ze względu na prace przy układaniu przewodu wodnego, i to na czas aż do 10 listopada rb. Prace wykonuje się na odcinku od ul. Wierzbowej do ul. Grobla nr. 9. W tym czasie ruch kołowy winien się odbywać jednorozowo w kierunku od W. Garbar do mostu św. Rocha, zaś w przeciwnym kierunku ulicami bocznymi.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Zgon chłopca najechanego przez samochód.** Siedmioletni Karol Sternal, syn pracownika kolejowego w Luboniu, który wczoraj wieczorem odniósł ciężkie obrażenia wskutek najechania przez nieznanego samochód, zmarł ubiegłej nocy w szpitalu miejskim. (kl)

KRONIKA POLICYJNA

— **Czyja to własność?** W komisariacie VII znajduje się cała składnica części rowerowych, pochodzących z kradzieży. Jest tam 7 ram rowerowych, koła przednie i tylne, opony i dętki, 2 dzwona, 14 błotników, 4 kierownice, 4 pary widełek, 6 siedzeń, 2 transmisyje, 2 żelazka do bagażu, 2 imadła, kowadło, i wiele innych części do rowerów. Z krótkiego tego spisu wynika, jak liczne są kradzieże rowerów i jak bardzo przez rozbiieranie ich i montaż zmieniają zły zewnętrzny wygląd kołowców.

W komisariacie VI przechowuje się większą ilość rzeczy, porzuconych przez niewyśledzonych złodziei w bramie domu przy ul. Romana Szymańskiego 1. Są tam między innymi 2 koldry, 3 poszewki, 3 powłoki na pościele, koszule nocne, 5 preścieradeł obrus, 3 ręczniki, znalezione monogramem „K. S.”, 3 spódnice, fartuch, 3 chustki do nakrycia głowy i inne. Odnalezienie właścicieli skradzionych przedmiotów przyczyniłoby się do ułatwienia śledztwa. (kl)

KALENDARZYK

Wtorek, 11 października 1932
Słońce: wschód 6,10 — zachód 17,07 —
długość dnia 10 godzin 57 min.

Księżyc: wschód 16,10 — zachód 2,28 —
przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.:
Wtorek, godz. 7 rano. Temperatura powietrza wysoka plus 10 st. C. Pochmurno. Ciśnienie atmosferyczne niskie 745 milimetrów. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 16 st. C., najniższa plus 10 st. C. Ilość opadu 2 mm.

Kal. rzk.: Placyda P. — jutro Maksymilian.

Kal. słow.: Dobromiła — jutro Grzemisław.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Złotym Łwem. Stary Rynek 45. — Apteka Sapieżyńska, pl. Sapieżyński 1. — Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo 76. — Apteka pod Eskulapem, plac Wolności 13.

Lazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul. Marsz. Focha 47.

Wilda: Apteka „Fortuna”, Górna Wilda 96. — Apteka przy Bramie Wildeckiej, Górna Wilda 3.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22. — Apteka pod Opatrznością, ul. Dąbrowskiego 76.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwo Sekcji Eucharystycznej Sodalij Pań Wielekich** odbędzie się w czwartek 13 bm. o godz. 17 w kaplicy sodalicyjnej przy kościele OO. Jezuitów.

— **Sodalicia Pań Nauczycielek w Poznaniu.** Nabożeństwo eucharystyczne odbędzie się w środę, 12 bm. o godz. 18 w kaplicy sodalicyjnej u Ojców Jezuitów.

Sp. Marja Urbaniakówna
(do artykułu na str. 6)

— * **Kościan.** (Nowe pismo.) Wyszedł z druku pierwszy numer czasopisma p. n. „Hasło”, poświęconego walce z zalewem żydowskim i budzeniu świadomości narodowej. Pierwszy numer pisma przedstawia się ze wszech miar dodatnio.

— * **Kostrzyn.** (Z życia towarzystw.) W dniu 25 ub. m. obchodziła drużyna harciska 15-lecie swego istnienia. Uroczystość wypadła pod każdym względem znakomicie. Rozpoczęła się w sobotę przyjazdem drużyn z okolicznych miast. W niedzielę odbyło się nabożeństwo, po którym odbyła się defilada przez miasto. O godz. 12 odbyła się na sali „Sokoła” uroczysta akademja. Po południu urządzono kiermasz na boisku „Sokoła”, w czasie którego popisywały się poszczególne drużyny, gorąco oklaskiwane przez liczną zebraną publiczność. Obchód zakończono ogniskiem, przy którym w uroczystym nastroju odebrał harcmistrz Poplewski przyrzeczenia.

W niedzielę obchodziło Tow. Powstańców i Wojaków 10-lecie swego istnienia. Jednakowoż ze względu na obecny kryzys obchodzili swą uroczystość bardzo skromnie; po południu urządzili uroczyste zebranie, gdzie miał krótką przemowę p. Wadyński, były prezes Powstańców i Wojaków oraz ich dowódca w czasie powstania. Wieczorem urządzili mały wieczorek towarzyski dla członków oraz ich rodzin.

Tutejsze Koło Śpiewackie urządziło wieczornicę ku czci 60 rocznicy zgonu śp. Stanisława Moniuszki. Na program wyznaczono tylko utwory moniuszkowskie, które Koło Śpiewackie pod kierownictwem p. dyrygenta Nowotarskiego wykonało wzorowo, przez co zasłużyło sobie na liczne oklaski oraz uznanie całej zebranej publiczności. — Ze smutkiem musimy stwierdzić niezrozumiałe postępowanie miejscowego magistratu, który nie zezwolił na pochód do kościoła z nieznanym powodem. Widocznie jest to znakiem obecnych czasów.

— * **Ostrów.** (Jubileusz godów.) Mistrz szewski p. Ludwik Zawidzki z małżonką Teofilą z domu Kokot przy ul. Szpitalnej nr. 6 obchodzą we wtorek 11 bm. złote gody małżeńskie. — Srebrne zaś gody małżeńskie obchodzili w niedzielę 9 bm. p. nauczyciel Nepomucen Królikowski z żoną Walerją z domu Michalków.

— (Pożar.) W zabudowaniach gospodarza Cichosza w Fabjanowie wybuchł pożar. Spłonęła stodoła ze zbożem.

— (Budowa klasztoru.) W pobliżu Ostrowa, we wsi Sadowie, osiedlili się O. O. Pasjonijści i rozpoczęli budowę klasztoru, w którym zamierzają otworzyć

nowicjat. Obszerna kaplica jest na wykończeniu i 23 bm. odbędzie się jej poświęcenie i odtąd stale nabożeństwa będą się tam odbywały. Całkowite wykończenie budowy obszernego gmachu klasztornego przewidziane jest w 8 latach. Sadowie, gdzie O. O. Pasjonijści osiedli, należy do parafji Wysocka Wielkiego.

— (Z sądu.) Przed rokiem przeprowadziła władza celna u całego szeregu kupców miejscowych rewizję za nieclonym towarem zagranicznym, przyczem skonfiskowała niektóre towary sprowadzone z Gdańska. W ślad za konfiskatą otrzymali tutejsi kupcy nakazy karne. Wszyscy odwołali się do sądu. Na wczorajszej rozprawie sąd wszystkich kupców uwolnił od winy i kary.

— (Kurs abstynencki.) Staraniem miejscowego Koła Abstynentów odbędzie się tu w niedzielę 16 bm. propagandowy kurs abstynencki. Jako prelegenci wystąpią ks. dyr. Galdyński, p. prof. Kowalski z Krotoszyna, p. Wł. Bernaciak z Gniezna i p. dr. Pałasz z Ostrowa. Początek kursu o 14,30 w Domu Katolickim. (n)

— * **Rogowo.** (Założenie oddziału P. C. K.) Za staraniem p. burm. Sobczaka i tymczasowego Komitetu P. C. K. założono w tut. mieście oddział Polskiego Czerwonego Krzyża. Na zebranie organizacyjne prócz miejscowych obywateli przybyła również prezeska P. C. K. w Żninie p. dr. Starkówna i członek zarządu p. Wilhelm. Zebranie zajął p. burm. Sobczak, poczem p. dr. Starkówna wygłosiła referat o celu i zadaniu P. C. K., zaznaczając, że P. C. K. jest instytucją nawskroś humanitarną, powstałą dla dobra ludzi, zatem apolityczną. Po krótkiej dyskusji przystąpiono do wyboru zarządu. W skład zarządu weszli pp. prezes apt. Patyk, zast. prezesa burm. Sobczak, sekretarz naucz. Pietras, skarbnik J. Bernardowa, instruktorka M. Bernardowa. Do Komitetu weszli ks. prob. Kuczma oraz pp. dr. Niemczynow i dyr. Lisiecki. (cg)

— * **Szamotuły.** (Zawody śpiewacze.) W niedzielę, 16 bm. odbędzie się w Szamotulach okręgowe zawody kół śpiewaczych okręgu XV Związku. Do zawodów staną następujące kółka: Kaźmierz, Wronki, Obozniki, Sieraków, Wieleń, Ostroróg, Obrzycko, Mrowino, Drawski-Młyn oraz z Szamotul „Lutnia” i „Dzwon”. O godz. 9,15 wymarsz z hotelu Eldorado na nabożeństwo, podczas którego odśpiewają wszystkie kółka razem pieśń „Bogu Rodzica” i kilka innych. O godz. 11 początek zawodów. O godz. 14,30 koncert w ogrodzie, o godz. 17 ogłoszenie wyników. Od godz. 18 zabawa taneczna na sali hotelu Eldorado.

— (Hallerczycy.) Po dwumiesięcznej przerwie wakacyjnej odbyło się plenarne zebranie Hallerczyków. Prezes p. Musiał referował sprawę pielgrzymki Związku do Częstochowy, na którą uda się z Szamotul poczet sztabiarowy. Odczytano kilka ważnych komunikatów głównego zarządu i rzeczoowo nad nimi debatowano.

— (Pożar.) W czwartek spłonął w Przyborowie stóg żyta, wartości 1600 zł. Poszkodowanym jest rolnik Adolf Reschka. (sc)

— * **Środa.** (Obchód ku czci Moniuszki.) Tut. Kat. Stow Polek „Oświata” urządziło w środę obchód moniuszkowski. Na program złożyły się: gra fortepianowa p. dr. Musiałowej, śpiew solowy p. Majewskiej, solo skrzypcowe p. Walkowiaka oraz wykład prof. Szyperskiego o życiu i twórczości Moniuszki. Udział publiczności był duży.

— (Włamanie.) Niezwykle zuchwałego włamania dokonano do mieszkania pewnej obywatelki. Nieznany włamywacz, otworzywszy drzwi wytrychem, skradł 150 zł gotówki i biżuterję wartości przeszło 800 zł.

— (Konfiskata.) Po raz drugi w ciągu tygodnia skonfiskowano „Nową Gazetę” za umieszczenie odezwy do Młodych O. W. P. — w związku z rozwiązaniem Obozu Wielkiej Polski na Pomorzu. (ak)

— * **Śrętno.** (Komitet Dni Chopinowskich.) Odbyło się zebranie, na którym wybrano następujący zarząd Komitetu: Ks. dziekan Zakrzewski z Dolska — prezes, p. dr. Matuszewski — I wiceprezes, p. ref. Krause — II wiceprezes. Ponadto do zarządu weszli pp. Wojciechowski, prof. Zbiegień, prof. Manikowski, rektor szkoły powszechnej Janecki oraz pp. Ciesielski i Borowiak. W skład komisji rewizyjnej weszli pp. burm. Ober, dyr. Bergner, dr. Rakowski i dr. Matuszewski.

— (Z kronik sądowej.) Na ostatniej sesji wyjazdowej sądu okręgowego z Poznania na ławie oskarżonych zasiadli: Szarlota, zamieszkała we wsi Krzesinki, Nowak Jan i Słatała Antoni ze wsi Zabikowo oraz Jadwiga Szarlota, żona pierwszego. Wyżej wymienieni odpowiedzieli za popełnienie całego szeregu kradzieży nocnych; okolicznością obciążającą było, iż złodzieje byli uzbrojeni. Skradzione przedmioty przechowywano w mieszkaniu Jadwigi Szarloty. Jako przyczynę kradzieży podał główny oskarżony Szarlota biedę i brak zajęcia. Sąd skazał Szarlotę na 4 lata, Nowaka Jana na 2 i pół roku, Słatałę Antoniego na 2 lata więzienia. Żona głównego oskarżonego Jadwiga Szarlota została skazana na rok więzienia z zawieszeniem na 5 lat.

— (Śmiertelny wypadek.) W tych dniach we wsi Boraczek w powiecie śremskim zdarzył się przy rżnięciu sieczki nieszczęśliwy wypadek. P. Łuszczewskiemu, zajętemu przy odgarnianiu sieczki, wpadły widły w tryby sieczkarki. Rzucone zapędem maszyny widły uderzyły silnie w twarz 64-letniego Janickiego, równocześnie wbiły się głęboko w krtań Łuszczewskiemu, staruszkowi 72-letniemu. Nieszczęśliwego przewieziono do powiatowego szpitala w Śremie, gdzie natychmiast dokonano operacji, jednak staruszek w kilka godzin zmarł. Powyższy wypadek wzbudził w Boreczku powszechny żal.

— (Za bohaterstwo.) Policyjny Klub Sportowy w Środzie przyznał w tych dniach p. Adamowi Zapłacie ze Śremu nagrodę pieniężną w sumie 100 zł za wyratowanie tonącego. O czynie p. Adama Zapłaty, znanego Śremowi ze swego niejednokrotnego poświęcenia, donosiliśmy szczegółowo w czerwcu. (ek)

— * **Wieruszów.** (Za podarcie protokołu.) We Wieruszowie odbyła się rozprawa sądowa przeciw Walentemu Dybkowi z Chruszcina, który skazany został na trzy miesiące więzienia za to, że w dniu 13 maja rb. podarł podany mu protokół do podpisania, oskarżający go o przemycenie 4 kg. sacharyny z Niemiec do Polski.

— („Kontrolerzy” skazani.) Policja we Wieruszowie przytrzymała swego czasu dwóch rzekomych „kontrolerów” Banku Polskiego — Piotra Tora i Michała Juszcza, mieszkańców Kalisza. W tych dniach sąd grodzki w Wieruszowie rozpatrywał sprawę obu wyżej wymienionych „kontrolerów”, którzy za sporządzanie rzekomych ewidencji wygranych pożyczek państwowych, pobierali znaczne sumy. Tora skazany został na 6 miesięcy więzienia, a Juszcza na 3 miesiące areztu. (ck)

— * **Wolsztyn.** (Tragiczna śmierć umysłowo chorego dziecka.) W rowie odpływowym utonąła 8-letnia Zofia Walkowiakówna z Kaszczeru w pow. wolsztyńskim. Tragicznie zmarła dziewczynka była umysłowo chora. (kl)

— * **Żnin.** (Zebranie.) W salce posiedzeń Banku Ludowego odbyło się zebranie Tow. Miłośników Fotografii, które zajął prezes p. Komorowski. Omówiono wyniki wystawy fotograficznej na Targach Pałuckich. Członkowie postanowili brać również udział w ogólnopolskich wystawach. — Prace fotograficzne, wystawione na Targach Pałuckich, były również na wystawie w Wągrowcu. — W dyskusji p. Murski podniósł sprawę klasyfikacji obrazów, zaznaczając, że komisja sędziowska brała jedynie pod uwagę zdjęcia rodzajowe, a mniej krajobrazy, podczas, gdy w warunkach zaznaczono, że zdjęcia dokonane być muszą na Ziemi Pałuckiej. (c. g.)

— * **Zbąszczyń.** (Upadłość.) Firma „Rola” spółka z ogr. por. ogłosiła niewypłacalność w miesiącu sierpniu. Dnia 5 bm. odbyło się pierwsze zebranie wierzycieli. Zobowiązania firmy wynoszą około 60 000 zł, gdy pokrycie jest bardzo małe. Firma zajmowała się skupem artykułów rolniczych i handlem opałem i sztucznych nawozów.

— (Kradzieże.) Rolnikowi Śliwie w Przyprostyni skradziono z zamkniętej stodoły 10 ctr. żyta. Złodzieja dotąd nie ujęto.

— (Z rady miejskiej.) Na ostatniem posiedzeniu przyjęto do wiadomości pi-

smo wojewody o wdrożeniu postępowania dyscyplinarnego przeciw nieczynnemu burmistrzowi p. Lewandowskiemu. Zatwierdzono rachunek roczny administracji miejskiej: w dochodach 226 365 zł, w wydatkach 197 435 zł, z nadwyżką budżetową 28 929 zł, gazowni miejskiej w dochodach i rozchodach 138 255 zł, szpitala miejskiego w dochodach 9 110 zł, w rozchodach 8 025 zł. Ustalono kapitał zakładowy dla gazowni miejskiej we wysokości 248 818 zł. Uchwalono przemianować ul. Skarbową na ul. im. porucznika Żwirki i ul. Strumykową na ulicy im. inż. Wigury. W związku z akcją pomocy bezrobotnym uchwalono: 1) podwyższyć cenę gazu o 3/4 gr za kbm, tak, że łącznie z ustawową dopłatą 5 proc. cena gazu narazie wynosić będzie 37 gr za kbm.; 2) pobierać 1/4 proc. od dochodu ustalonego przez Urząd Skarbowy na rok 1931 i 10 proc. od dodatku komunalnego do państwowego podatku od nieruchomości. Większością głosów uchwalono podwyższyć zarobek robotników miejskich i gazowni do wysokości pobieranej przed obniżką pborów wszystkich pracowników miejskich. Wniosek o zniesienie urzędu rozjemczego odrzucono. — Umorzona przez ówczesny magistrat p. Bajerleinowi zaliczkę uchwalono zażądać od p. Lewandowskiego wzgl. ówczesnych członków magistratu. W sprawie żądanego przez p. Niedbała odszkodowania za ówczesne zastępstwo burmistrza, uchwalono wezwać p. Niedbała do podania wysokości swych pretensyj.

— (Odnaczeni za spis ludności.) W zeszłym tygodniu wręczone zostały wszystkim komisarzom spisowym medale i dyplomy. Odnaczeń takich i medali wręczono ogółem 25. (zt)

Z Pomorza

— * **Brodnica.** (Na kresy wschodnie.) Coraz większa jest liczba przesiedleń nauczycieli z Pomorza na kresy wschodnie. Wśród licznej rzeszy nauczycieli w pow. Brodnica przeniesiona została również nauczycielka p. Helena Krajewska, pracująca tu dopiero cztery lata. Zajmowała to stanowisko jako stała siła, ku ogólnemu zadowoleniu. Nawskroś sumienna, ambitna, szlachetna w całym postępowaniu, a szczególnie w spełnianiu swoich obowiązków. Była wzorową nauczycielką, wytrawną wychowawczynią, przykładną obywatelką. Przez dwa lata prowadziła kursy wieczorowe dla dorosłej młodzieży.

— * **Gdańsk.** (Epidemie.) Ze względu na znaczną ilość zachorowań wśród młodzieży szkolnej na różne choroby zakaźne, głównie na dyfteryt, władze szkolne na terenie Gdańska zarządziły przedłużenie obecnych wakacji o 12 dni, t. j. do 24 bm.

— * **Pelplin.** (Straszny wypadek.) Na szosie w Subkowach uwiesiła się 5-letnia Gertruda Trzebiatowska na dyszlu dwóch przyczepionych do siebie wozów ciężarowych. Po chwili dziewczynka spadła i została przejechana; koła wozu przeszły jej przez głowę i pierś; dziecko poniosło śmierć na miejscu. (x)

— * **Tuchola.** (Walka z sówką - chojnowką.) W Borach Tucholskich pojawiła się znowu w bieżącym roku plaga naszych lasów, sówka - chojnowka i poczyniła bardzo znaczne szkody w drzewostanie sosny. Władze przystąpiły do energicznej walki z tym niszczycielskim owadem, nawet z pomocą rozpylania gazów trujących. Obecnie przystąpiono do usuwania ściółki i mchu z lasów, by w ten sposób zniszczyć pędraki. Prace takie zostaną przeprowadzone na bardzo wielkich obszarach lasów, to też dużo bezrobotnych znalazło na pewien czas zajęcie.

— (Nareszcie polska apteka.) Obok dotychczasowej, jedynej apteki w Tucholi, będącej w reku niemieckim, powstała nareszcie pierwsza apteka polska, przy Rynku, w nowym domu miejskim. Uroczystego aktu poświęcenia apteki dokonał ks. wikary Górecki.

— (Budowa nowej szkoły.) Gmina Małe Gacno w powiecie tucholskim przystępuje do budowy nowej szkoły powszechnej. (tts)

Jabłoń zakwitła po raz wtóry

Jeden z czytelników naszych przyniósł nam dziś z Lewic (pow. międzychodzki) gałązkę jabłoni, pokrytą normalnym kwieciem. Okazuje się, że jabłoń zakwitła po raz wtóry. Jabłoni oblepiona dosłownie białą - różowym kwieciem, to widok w październiku bądź co bądź niezwykły.

Fragment z „Bajadery”, wystawianej obecnie w Teatrze Wielkim: Tango w wykonaniu pp. H. Grossówny, Sawickiego i Mikołajczaka.

Zamknięcie odcinka granicy polsko-niemieckiej pod Wielaniem

Z powodu wypadku Heine - Medina

Z Wielenia n. Notecią donosi (cw.): Wypadek Heine - Medina stwierdzony tutaj spowodował nasze władze sanitarne do przedsięwzięcia pewnych środków ochronnych, zapobiegających dalszemu rozszerzaniu się epidemii. W tym celu m. i. zamknięto gra-

nicę dla polsko-niemieckiego ruchu pogranicznego na naszym odcinku. Istnieją bowiem bardzo prawdopodobne poszlaki, że zarazki strasznego paraliżu przyniesiono do nas właśnie z Niemiec.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DZIŚ W POZNANIU PREMERA SZEKSPIROWSKA

Teatr Polski wystawia dzisiaj pod kierunkiem dyr. Trzecińskiego jedno z arcydzieł komicznych Szekspira: „Wiele hałasu o nic”. O słowo wstępne do tego artystycznego wydarzenia uprosiliśmy dr. Władysława Tarnawskiego, prof. Uniw. Jana Kazimierza we Lwowie. Znakomity anglista charakteryzuje to dzieło i ustala jego miejsce oraz rangę w genialnej twórczości Szekspira. Sprawozdanie z formy teatralnej, jaką nadał przedstawieniu Teatr Polski, ukaże się w jutrzejszym wydaniu porannym „Kurjera Poznańskiego”.

Gdy Szekspir w jednoaktówce Shawa „Czarna dama z sonetów” usiłuje skłonić Elżbietę do założenia teatru narodowego, skarży się w następujących słowach na gust publiczności:

Jedynie gdy idzie o morderstwo, o spisek, o ładne młode stworzenie w spodniach lub o jakąś bezwartościową a płochą historję, gotowi są wasi poddani ponieść wielki koszt dobrych aktorów i ich kostymów z dodatkiem skromnego zysku. Aby wam tego dowieść, powiem, że napisałem dwie wzniosłe i wyborne sztuki, przedstawiające wyniesienie kobiet szlachetnego charakteru a przemysłnych w owocnym działaniu, jak wy, najjaśniejsza pani; jedna — to biegła lekarka, druga — siostra, oddana dobrem uczynkom. Ukraśćm również z książki bezużytecznych i swawolnych opowieści dwie najbardziej godne potępienia i najgłupsze; w jednej z nich kobieta chodzi w męskich szatach i umizga się do swego wybrańca, który robi parterowi przyjemność, kładąc na obie łopatki atle; w drugiej znów takie same zółtko popisuje się dowcipem, bez końca mówiąc złośliwości szlachcicowi równie swawolnemu, jak ona. Napisałem te sztuki, aby uchronić przyjaciół przed nudzą, ale też okazałem swą pogardę dla takich głupstw i dla tych, co je chwala, nazywając jedną „Jak się wam podoba” (to znaczy „nie jak się mi nie podoba”), drugą „Wiele hałasu o nic” (czem jest w istocie). A teraz te dwa paskudztwa spychają swoje szlachetniejsze towarzyski ze sceny, gdzie, prawdę mówiąc, nie mogą wogóle pokazywać mojej szlachetnej lekarki, bo jest za uczciwa niewiastą na smak stolicy.

Rozważania, w jakiej myśli Shaw włożył Szekspirowi w usta tak sprzeczny z powszechnym sądem na temat jego komedji, zbyt dalekoby nas doprowadziły. Bądź co bądź, jeżeli do dwóch wymienionych dodamy jeszcze „Wieczór Trzech Królów” czyli Co chcecie (a nie „co ja chcę”), będziemy mieli trzy największe arcydzieła komicznej Muzyki Szekspira. Uznaje to i krytyka i publiczność, a — wbrew nawet zdaniu aktora-dramaturga z „Czarnej damy z Sonetów” — securus iudicatus obis terrarum.

Wszystkie trzy — jak i „Henryk IV” ze swemi niezrównanymi scenami komicznymi — powstały w ostatnich latach XVI w., tuż przed potężną serją wielkich tragedji. Grupy te graniczą z sobą, może nawet chronologicznie wchodzi jedna w drugą — wiemy dziś, że „Juliusz Cezar” był grany w r. 1599. Zdaje się, jakby poeta przed wystąpieniem na dno ludzkich namiętności i ludzkiego cierpienia pragnął wyładować z siebie cały zasób wesołości i humoru. Przy tem wszystkim pojawiają się czasem w tych komediach podmuchy nadchodzącego posępnego okresu. W „Wiele hałasu o nic” widać to przedewszystkiem w t. z. akcji głównej, której bohaterami są Klaudja i Hero.

Szekspir znalazł w tłumaczonej na angielskie noweli Bandella historję o spotwarzonej dziewczynie, którą narzeczony odrzucił. Rodzina ukrywa ją i rozgłasza, że umiera. Tymczasem prawda wychodzi najaw, łatwymi rycerz uznaje swą winę, uzyskuje przebaczenie od zamartwychwstałej i rzecz kończy się weseliskiem.

Co skłoniło poetę do udramatyzowania tego prymitywnego i naiwnego opowiadania, nie wiemy. Może prosto w poczuciu własnego geniuszu brał pierwszą lepszą historję z brzęgu, wiedząc, że potrafi ją odpowiednio przetworzyć. Może zresztą zachodziła jakaś przyczyna, nam nieznaną. W każdym razie akcja główna „Wiele hałasu o nic”, miejscami granicząca z tragedją, pozostała najsłabszą częścią sztuki. Klaudjo budzi swem postępowaniem antypatję widza, za ciężko krzywdzi, a za mało cierpi, wreszcie za łatwo otrzymuje przebaczenie.

Ale też akcja ta pozostaje na drugim planie. Jeżeli nazwiemy ją dramatyczną, to „Wiele hałasu” ma jeszcze w sobie, prócz dramatu, komedję wyższą i farsę.

Komedję wyższą reprezentują niezrównani kochankowie wbrew woli: Benedykt i Beatrycze. Tu żadnego źródła krytyka nie wykryła. Prawdopodobnie sam poeta wymyślił niekunsztowną intrygę, która sprawia, że para ta, jak z początku docinała so-

bie i wymyślała, tak potem czuli się do siebie i zapewne będzie idealnym stadłem. Trzeba dodać, że akcja ta łączy się bardzo organicznie z poprzednią. Nietylko osoby „dramatyczne” zastawiają pułapkę na Benedykta i Beatrycze. Po odrzuceniu Hero, Beatrycze, która ani przez chwilę nie wierzy w winę kuzynki, żąda od zakochanego już Benedykta, aby z bronią w rękę upomniał się o część skrzywdzonej — i przyjaciel Klaudja nie odmawia. Z jednej strony wciąga to jego i Beatrycze w orbitę dramatu, z drugiej daje widzowi pewną gwarancję, że dramat nie stanie się tragedją. Bo Benedykt nie ustąpi. Miałby zabić Klaudja lub paść z ręki Klaudja? To jest nie do pomyślenia.

Jeszcze ściślej z dziejami Klaudja i Hero łączy się farsa. Przecież to Ciarka i Kwasek, bezdennie głupi naczelnicy bezpieczeństwa, wpadają na ślad piekielnej intrygi Don Juana. Dali się wywieść w pole książę, Klaudjo, chwilowo nawet ojciec Hero — a tu zjawiają się w charakterze dobrych wróżek dwaj skończeni idjocy i wykrywają prawdę. Jest w tym motywem bezgraniczna ironja, narazie do broduzka. W „Otelu” nie spotkamy Ciarka i Kwaska, więc Desdemona zginie. Dziwnie się plecie na tym Bożym świecie...

Dramaturgowie elżbietkańscy bez względu na miejsce akcji brali swe komiczne postaci z angielskiego otoczenia. Szekspir — wedle niepewnej zresztą tradycji — miał w Ciarce sportretować konstablą z miasteczka, przez które wiodła droga z Londynu do jego rodzinnego Strafordu. W każdym razie tak ci obaj znamienici stróżowie bezpieczeństwa jak dobrodusznicy ich podwładni i zakrystjan, są z Angliji rodem.

„Wiele hałasu o nic” nie jest arcydziełem bez jednej skazy — wynikało to z niezbyt szczęśliwego wyboru wstępu do akcji głównej. Jest jednak utworem nadzwyczaj scenicznym i efektownym. Jakby pragnąc w akcie IV popisać się swym dwoistym genjuszem, poeta postawił jedną obok drugiej dwie sceny, trącające o szczyty tragizmu i komizmu — niedoszły ślub Hero i przesłuchanie Borachia oraz Konrada.

Daje też komedja nasza pole do popisów aktorskich. Trzy role: Benedykta, Beatryczy i Ciarki, można położyć na liście t. zw. ról największych światowej literatury dramatycznej.

„Wiele hałasu o nic” pojawiło się na scenie polskiej stosunkowo wcześnie, bo w r. 1825 — naturalnie w prze-róbce. Tytuł brzmiał „Trapiące duchy”. A więc już wtedy uznawano u nas supremację w sztuce Benedykcie i Beatryczy.

Dr. Władysław Tarnawski.

Lwów.

Pisma nadesłane

„Muzyka Kościelna”. Nr. 9/10. Treść: X. Dr. J. Korzonkiewicz: „O liturgji mszalnej”. — J. Pawlak: „Beuron - Solesmes”. — X. W. Faustman: „O dyscyplinę w naszych chórach”. — J. Furmanik: „Uwagi z powodu artykułu „Na bezdrożu”. — Trzeci Ogólnopolski Kongres Muzyki Kościelnej. — Konkurs kompozytorski Poznańskiego „Hasła”. — Z Zarządu Centralnego Kolegium Polskich Organistów - Chórmi-strzów. — Ze Związku Organistów Diecezji Lubelskiej. — Ze Związku Organistów Archidiecezji Gnieźnieńskiej - Poznańskiej. — Ze Związku Organistów Diecezji Chełmińskiej. — Ze Związku Chórów Kościelnych Archidiecezji Gnieźnieńskiej - Poznańskiej. — Ze Związku Chórów Kościelnych Archidiecezji Krakowskiej. — Kronika muzyczna. — Nowe wydawnictwa. — Adr. Red. Poznań, Szkolna 18.

„Śpiewak”. Nr. 89. Treść: St. M. Stoński: „O organ śpiewactwa polskiego” — W. Fabry: „Ton” spowodował dyssonansę. — Edward Grieg (w 25-letnią rocznicę śmierci). — St. M. St.: „Wynik konkursu kompozytorskiego Wlkp. Związku Kół Śpiewackich”. — Tegoroczne Zjazdy i zawody chórów śląskich. — Zjazdy Śpiewacze Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych. — Wspomnienia pośmiertne — Kronika muzyczna. — Kronika chóralna — Komunikaty i wiadomości. — Adr. Red. Katowica, Teatralna 7.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

Komisja Historyczna Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk odbędzie posiedzenie w środę, dnia 12. 10. o godz. 18-tej w Archiwum Państwowem. Na porządku obrad — referat doc. dr. J. Widajewicza pt. „Wichman”. Goście mile widziani.

„WYSTAWA SIĘDMIU”

W dawnym lokalu Związku Plastyków przy placu Wolności nr. 14 a mieści się, jak donosiliśmy, wystawa wspólna artystów - malarzy pp. Lama, Dołyckiego, Taranczewskiego, Elstera, Potworowskiego, Krzyżanckiego i Czyżewskiego. Nazwaliśmy ją „wystawą siedmiu”, aby ją jakoś określić, bez względu na to że występujący razem artyści nie stanowią żadnej nowej grupy i złączyli się, jak dotychczas, tylko na czas wystawy. Jutro w Dziale Kultury i Sztuki omówi ten interesujący pokaz p. Jan Mroziński, nasz stały referent sztuk plastycznych, aby wyjaśnić czytelnikom jakie cele zakładają sobie wystawiający artyści i na jakich drogach do nich dążą.

OCHRONA ZABYTKÓW

Dyluwialny człowiek w Przemyslu. Pi-szą nam z Przemysla: Robotnicy, kopiący glinę dla cegielni Teicha, przy ul. cy Słowackiego, natrafili na głębokość 12 metrów na warstwie ciemnego łu, w której wyłonili się różne kości i zęby mamuta, nosorożca, konia kopalnego, pochodzące z epoki dyluwialnej, czyli lodowej sięgającej od kilkunastu tysięcy do pół miliona lat przed Chr. Ekspedycja Tow. Przyjaciół Nauk pod przewodnictwem kustosa inż. Osinińskiego znalazła wśród kości zwierzęcych ślady człowieka pierwotnego z najstarszej epoki kamiennej: groty od strzał, noże krzemienne niegładzone oraz nóż z rogu jelenia. przy nasadzie ozdoby prostymi kreskami. Ten ostatni szczególnie okaz przedstawia wielką wartość dla nauki jest on bowiem rzadkością na ziemiach polskich. Znalezione wykopaliska złożono w Muzeum Ziemi Przemyskiej. (or)

SLAWISTYKA

Z życia kulturalnego Łużyca. Nr. 5 i 6 miesięcznika Serbołużyckich autorów „Łużyca” (rocznik 47) zawiera biografję lużyckiego działacza narodowego Marcina Krala, nauczyciela, który w Zarczcu obchodził 60-lecie swych urodzin. Redaktor czasopisma, prof. Oton Wiczasa, historyk literatury lużyckiej, drukuje ciekawe wspomnienia o powieściopisarzu Janie Radvierbie (Wjelu). Baśniarz lużycki P. Romuald Dómaszka (Ilsan) ogłasza swą baśń „Wrzes”. W części literackiej znajduje się referat o artykule St. Mecziara, dotyczącym literatury Serbołużycznej. — Numer 161 1/2 „Maczicy Serbskiej” zamieszcza przyczynę dra M. Krjczmara do monografji poety lużyckiego Ciszynskiego, ciąg dalszy artykułu Wiczasa „Lipsk jako kolebka romantyki lużyckiej” i in. — W księgarni „Słowjanskie rozhlady” wyszło jako tom 7. studjum Joz. Paty „Z życia kulturalnego Serbołużycznej po wojnie” w wydaniu lużyckim, tłumaczonej z czeskiego. Sztuka teatralna Jerzego Kubczana (Wjely) „Pan a robotnik” przełożył na czeskie Karol Kyas, znany już z kilku przekładów prac lużyckich i lużyckich komedjtek.

TEATR

„Śpiewająca Wenecja”. Z Pragi donoszą nam: Teatr Narodowy wszedł śmiało na ścieżkę modernizmu i to krańcowego, wystawiając „Śpiewającą Wenecję”, która jest nowatorską przeróbką sztuki Goldoniego „La bottega del caffè”. Z tekstu i biegu scen niewiele pozostało pod piórem modernizatora, p. A. Hoffmeistra, który pracował dawniej w awangardowym „Teatrze Oswobodzonym”. Tak samo muzykę opracowali były kierownik orkiestry tegoż teatru, Jeżek, ewolucje zaś i tańce wcielił dawny baletmistrz „Oswobodzonego”. Tylko aktorzy przyszlizli z Narodowego i to tacy jak: Olga Scheinplugowa (Kolombina), Veverka (Poliszynel), Haas (Arelekin), tragik Kohut (Pierrot) i in. Wszyscy tańczyli, śpiewali i grali jak w commedia dell'arte, bo chociaż Goldoni był największym wrogiem tej strupieszalej za jego czasów formy teatru włoskiego, lecz przerabiał właśnie w tę formę jego dzieło wlotczy. Może na złość? Eksperyment ze „Śpiewającą Wenecją” obudził w prasie zastrzeżenia, przy których jest mowa o tradycji Narodnego Divadla. (ps)

RUCH REGIONALISTYCZNY

O lokacji i zabytkach Śremu przynosi wiadomości wydany obecnie zeszyt regionalnego pisma śremskiej młodzieży szkolnej p. t. „Pierwiosnek”. Lokację Śremu w 1253 r. omawia na podstawie obszernej literatury H. Walter, a zabytki architektoniczne i nagrobki w farze W. Kolanowski. Obok kilku artykułków o sprawach bieżących z życia młodzieży, zamieszczono przy końcu „pieśń żeńców” i opis dożynek w Zaniemyslu. Dobrze to świadczą o wydawcach, którzy nie ograniczają się tylko do samej historii, jak to się zdarza w wydawanych piśmiakach regionalnych. (J. St.)

W PRACOWNI NAUKOWEJ

GDZIE SIĘ ZRODZIŁA LITERACKA POLSZCZYŻNA?

Ostatniem ujęciem problemu pochodzenia polskiego języka literackiego (z Małopolski, czy z Wielkopolski?) jest rozprawka prof. Szobera p. t. „Pochodzenie i rozwój polskiego języka literackiego”. (Warszawa 1931, str. 35.) — Jest to przedruk jednego z rozdziałów jego „Gramatyki języka polskiego” (cz. I Warszawa 1931), rozdziału, który tam nosi inny tytuł, mianowicie: „Dialekty ludowe a polski język literacki”. Z treści tej rozprawki zdawałem na tem miejscu sprawę przy omawianiu wspomnianej gramatyki.

Przy ustalaniu pochodzenia polskiego języka literackiego prof. Szober posługuje się jako głównym argumentem brakiem mazurowania w literackiej polszczyźnie (czapka, szyć, żyto, a nie: capka, syje, zyto). Ważną jest w tej sprawie chronologia zjawiska, tj. czas, w którym się mazurowanie pojawiło. Ostatni zabierał głos w sprawie mazurowania Rudnicki, Małcki, Taszycki i na wynikach właśnie ich badań oparł się prof. Szober. Rudnicki pisał jeszcze w r. 1927 — prace Małckiego i Taszyckiego w chwil i pojawienia się rozprawki prof. Szobera były już złożone, ale jeszcze nie opublikowane. Teraz możemy je przeczytać w Prac. Filologicznych t. XII. cz. II.*)

Pierwsza z rozpraw nosi tytuł: Mie-czysław Małcki „Kilka uwag o chronologii i genezie mazurowania”. Czegóż się z niej dowiadujemy? Co do genezy zjawiska, to Małcki stoi na stanowisku, zajętem już poprzednio w pracy „O cakawizmie z uwzględnieniem zjawisk podobnych”, że mianowicie pierwsze potrącenie kierunku zlania się szeregu sz, z, cz, dz, ze szeregiem: s, z, c, dz, na terytorjum Mazowsza mogło wyjść od jakiegoś wpływu obcego. Co do czasu, w którym to zjawisko powstało, to Małcki zestawia je z innymi procesami fonetycznymi o znanej chronologii i ustala Małcki termin końcowy procesu na wiek XI-ty. Znaczy to że mazurowanie na dzisiejszym terytorjum mazurującym (Mazowsze i Małopolska) już powszechnie w tym czasie zapanowało, co nie sprzeciwia się możliwości zaczątków tego procesu w czasach o wiele dawniejszych, może jeszcze prehistorycznych. Mazurowanie jako cecha stosunkowo nowa, już nie weszło do sformowanego już mniej więcej języka literackiego a raczej ściślej się wyrażając, do mówionego języka kulturalnego.

Prof. Taszycki w pracy p. t. „Z historii mazurowania w języku polskim” analizuje pisownię szeregow: s, z, c, dz, sz, z, cz, dz, ś, ż, ć, dź w księgach sądowych mazowieckich i małopolskich pierwszej połowy XV w. i dochodzi do wyniku, że pewne przynajmniej księgi sądowe mazowieckie i małopolskie z pierwszej połowy XV w. nie znają mazurowania, z czego zresztą „nie wynika, by... w 1-ej połowie w. XV. narzeczka mazowieckie i małopolskie nie znają jeszcze mazurowania”. Jak widzimy, wnioski obu uczonych sprawy nie zamykają, owszem nakazują dalsze szczegółowe i skrupulatne jej badanie.

*) Prace Filologiczne wydawane przez W. Doroszewskiego, A. A. Kryńskiego, Z. Zempickiego, S. Słońskiego i S. Szobera. Tom XV. Część druga. Warszawa 1931. Skład główny w Kasie im. Mianowskiego.

Poznań. Dr. Edward Klich

Z Biblioteki Raczynskich. Niedawno ukazał się tom I Katalogu rękopisów i druków Biblioteki Raczynskich, nabytych po r. 1885. O katalogu rękopisów, wydawnym także w osobnej odbitce i omówionym w naszym Dziale przez dyr. dr. S. Wierczyńskiego, pisze ks. St. Bednarski w najnowszym zeszycie „Przeglądu Bibliotecznego” co następuje: „Wydawca opracował cały materiał bardzo sumiennie, wyczerpująco. Zupełnie słuszenie opis formalny ograniczył do najkonieczniejszych danych, szczegółów te bowiem przy rękopisach nowych i mniej cennych są zbyt liczne. Bardzo sumiennie zebrał zato informacje bibliograficzne, o ile tylko udało się takie wyszukać. Korzystanie z katalogu ułatwia zarówno jego szczegółowość, przejrzystość w układzie, jak i podwójny indeks, rzeczowy i nazwisk”

Książki nadesłane

Bogdan Karpacki: „Zmierch Fetyszów”. Warszawski Obóz Poetów „Skamander” pod skądaniem sekcijnym Warszawa, 1932. Nakład kwartalnika „Prawo życia”.

Echa warszawskie

Jak dotąd „tylko” czternaście teatrów

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”).

Warszawa, 10 października.

Po zeszłorocznej kampanii teatralnej zmienił się „rok teatralny”. Zaczyna się późno, dopiero od 1 października. Tak teoretycznie, bo w praktyce nieco się opóźnił. Faktycznie przyczyny tego szukać zaczyna. Na początek poszło „Ateneum”.

Jakby wbrew wszelkim teorjom na temat kryzysu, sezon teatralny w stolicy zaczyna się paradoksalnie: więcej będziemy mieli, przynajmniej na początek teatrów, aniżeli roku zeszłego. Czemu to przypisać? Gdyby rzecz ująć wulgarnie, należałoby przyczyny tego szukać w... między aktorskiej. Prostu za dużo aktorów zostało na placu bez engagement i są oni zmuszeni do szukania jakiegos kawałka chleba. Zespoły aktorskie w czołowych teatrach naszych są mniejsze, niż minionego sezonu, a ludzi przybyło. Więc próbują szczęścia.

Teatry miejskie, prowadzone przez St. Krzywoszewskiego, idą pełnym zagraniem. Narodowy faktycznie dopiero dzisiaj otwiera sezon sztuką Tołstoja w transformacji scenicznej St. Miłaszewskiego. Niechybnie „Iwan Groźny” zyska powodzenie. Na resztę jeszcze czekamy. Krzywoszewski przysparza do siebie najwybitniejszych artystów Szyfmanowskich, tak, że dzisiaj rozporządza on najświetniejszymi nazwiskami artystów. To obowiązuje.

Na zeszłorocznych warunkach ruszył Teatr Wielki. Zespół artystów prowadzi go samodzielnie przy poparciu finansowym magistratu. Znalazła tu schronienie obok opery i operetka. Wróciła też na scenę i Messalka, która ostatnimi laty tułała się po rewjach, nawet kinowych.

Teatry Szyfmanowskie uległy przeobrażeniu ogromnemu. Zamknięto teatr Mały, który posiadał świetną tradycję. Sam Polski przeobrażono na teatr komedji muzycznej. Właściwie już w okresie wakacyjnym dokonano tej zmiany. Komedja muzyczna „Jim i Jill” robiła kasę przez półtrzecia miesiąca, ściągając tłumy publiczności, która przyszła dla Modzelewskiej, wdzięcznie ujmującej swemi piosenkami, i dla Boda, którego chcieli widzieć nie w rewji, lecz na deskach teatralnych. Bodo, zdobył publiczność pierwszym występem. Od soboty Teatr Polski wystawia „Cyrana de Bergerac” z Romanówną i Maszyńskim.

Od Teatru Polskiego do komedji muzycznej — to ewolucja ogromna. Teatr Polski posiada piękne karty. Pracę swoją w najtrudniejszej dobie, kiedy był je-

dynym teatrem polskim w Warszawie, zaingurował „Irydjonem”. Dzisiaj poszedł po linii polityki kasowej, po linii dogadzania publiczności.

W lokalu teatru Małego umieszcila się dzisiaj „Banda”. Spółka Szyfmana i „Bandy” dzisiaj kieruje oboma teatrami. Czy „Szyf-manka” — jak się w codziennym żargonie u nas mówi — zastąpi te role, jakie poprzednio spełniały, działając niezależnie, obie instytucje? Powszeczeńnie wyrażają obawy, że nie. Jest w tym zespole jakby jakiś dyssonans. Mimoходом wraca się do wspomnień o Teatrze Polskim i świetnych jego spektaklach, nawet ostatniego sezonu, jak „Królowa Elżbieta” Brucknera, która przecie stanowiła ewenement artystyczny. A zdaje się i „Bandzie” nijako w gmachu dawnego teatru kameralnego. A może to tylko takie początki?...

Z zaciekawieniem wyczekuje opinja intelektualna otwarcia Teatru Artystów. Urządzenia sceniczne będą pierwszorzędne. Sala, jakiej niema w Polsce. Pomysł udostępnienia teatru najszerszym sferom chwalebny. Ceny miejsc mają bowiem wynosić od 5 zł do 50 gr. Inaugurują starym J. N. Kamińskim. Jego „Krakowiakami i góralami”, w opracowaniu zmodernizowane mprzez Z. Nowakowskiego. Niezależnie od teatru wielkiego organizują w małej salce, gdzie dawniej był „Stańczyk”, teatr kameralny. Zastąpi Mały. Niechybnie artyści włożą w swój własny teatr maksimum wysiłku, by dać instytucję wzorową.

Mamy zatem: trzy teatry Krzywoszewskiego, dwa „Szyfbandy”, dwa artystów, „Ateneum” Jaracza, razem teatrów osiem. A oprócz tego w podziemiach Reduty zachęconych „Sprawą Moniki”, nie spocznie się na laurach zyskanych, lecz przygotowuje się nowe widowiska. W podziemiach zaś dawnego „Qui pro quo”, które wyemigrowało do Łodzi, osiadł Adwentowicz ze swoją trupą.

Teatrzyki, jak „Morskie Oko”, które wydarło „Bandzie” Krukowskiego, jak „Osa” na miejsce „Ananasa”, funkcjonują dalej. Opera i operetka w Wielkim, a prócz tego tworzy się operetka w Zniezu na ul. Śniadeckich i w danyh Nowościach. To już czternaście. To nie wszystko. Dodajmy jeszcze Teatr im. Żeromskiego Solskiej, „Jaskółkę” Starskiej, — czyż to doprawdy koniec? Tu i ówdzie słyszy się o przygotowanych imprezach?...

Czy tego wszystkiego nie za wiele — w okresie tak ciężkiego kryzysu?...

to ciężarowe, pod którym w odległości 10 cm od nawierzchni ulicy umieszczono silny elektromagnes. Rezultaty przeszły wszelkie oczekiwania. Już pierwsza wycieczka auta, po przejechaniu 8 km, dała w wyniku 68 kg pvl'u i cząsteczek żelaza. Po drugiej jeździe zebrano 273 kg. Jak widzimy, żelazę znajduje się na ulicy.

Nowa moda lansowana przez księcia Walji

Wyrocznia snobów i elegantów całego świata, książę Walji wywołał zdumienie swoim nowym strojem. Na wycieczkach np. ukazuje się książę w baskijskim berecie na głowie, w ubraniu o szerokim luźnym kroju z białej flaneli. W razie chłodniejszej pogody, książę ukazuje się w granatowym, obcisłym zakiecie na dwa rzędy guzików. Spodnie nosi teraz bardzo szerokie i opadające na buty, co też zaraz zostało przyjęte przez świat mody męskiej. Sztynny kolnierzyk nosi się tylko na przyjęciach oficjalnych. Takie oto są wskazania mody męskiej, pochodzącej z Londynu.

SPORT

Lekka atletyka

Zawody w Inowrocławiu przyniosły publiczności dużo emocyj i zadowolenia. Walczyły zespoły „Sokola” (Inowrocław) i „Goplanja”. W rezultacie zwyciężyła „Goplanja” 33½:30½ p. Rezultaty poszczególnych spotkań były następujące: 100 m: 1. Kubik (G) 12.1, 2. Tobolski (G), 3. Wesołowski (S); kula: 1. Kabaciński (S) 10 m, 2. Kubik, 3. Tobolski; skok w wyż: 1. Kubik 1.60, 2. i 3. Tobolski i Osiński (S) po 1.50 m.; 400 m: 1. Osiński 1:05, 2. Popławski (G), 3. Przybyliński (S); dysk: 1. Kabaciński 32, 2. Osiński, 3. Zieliński; skok w dal: 1. Kubik 5.56 m., 2. Tobolski, 3. Wesołowski; skok o tyczce: 1. Kabaciński 2.60, 2. Osiński, 3. Ratajski; 800 m: 1. Tobolski 2:27 min., 2. Wojciechowski (S), 3. Kotlarek (G); oszczep: 1. Kabaciński 43.37, 2. Zieliński (G), 3. Bartoszak (S). Sztafeta 4x100 m: 1. „Goplanja” 52.2 sek., 2. „Sokol”. jot

Piłka nożna

Polska reprezentacja piłkarska rozegra — jak wiadomo — dwa mecze w Italji w końcu bm., a mianowicie 28 bm, z okazji 10-lecia marszu na Rzym, mecz w Neapolu, zaś 30 bm. w Genul. W pierwszym meczu grać będzie przeciwko naszym piłkarzom reprezentacja Italji, złożona z graczy klubów południowych i środkowych, a w drugim — reprezentacja klubów północnych. W skład naszej drużyny wejdzie 15 graczy pod kierunkiem gen. Bończy - Uzdowskiego i p. Kaluży.

Międzynarodowy mecz Czechosłowacja i Jugosławia zakończył się zwycięstwem Czechosłowacji 2:1 (1:1). Widzów 18 000. Zawody prowadzi bardzo dobrze p. Rutkowski (Polska).

O mistrzostwo kl. B. PZOPN. „OKS” i „Korona” 6:1. Zawody powyższe przyniosły niespodziewanie wysokie zwycięstwo drużynie ostrowskiej, która obecnie znalazła się w tabeli finałowych rozgrywek na drugim miejscu z jednym punktem różnicy za „HCP”.

Pięściarstwo

„HCP” i „Goplanja” 6:6. Niestawienie się poszczególnych zawodników z obu stron było poważnym niedomaganiem tego spotkania w Inowrocławiu. Dało ono następujące rezultaty: w muszej Rogowski (G) bije pewnie na p. Bośkę (HCP); w koguciej — Cegielski (G) wygrywa przez dyskwalifikację z nieczysto walczącym Strugińskim w II st.; w piórkowej walczyli Głazowski (G) i Czerniak (HCP); sędzia przerwał walkę i nieważnił ją wogóle z powodu niedoświadczenia przez Gł. jego poleceń; w lekkiej — Lelewski (G) wygrywa z Wojewodą II (HCP); w półśredniej — Niespodziński (G) w pierwszych sekundach walki uderza Mikulskiego (HCP) poniżej pasa i w rezultacie przegrzyna przez dyskwalifikację; w średniej — Józkiwiak (G) oddaje p. w. o. z powodu nadwagi a wygrywa w towarzyskim spotkaniu z Walczakiem (HCP); w półciężkiej: Szlapka (HCP) nie stanął do walki, wobec czego punkty przypadły Goplanji. Sędziował dobrze w ringu p. Iwański bez pomocy sędziów punktowych.

Złoty puchar Schmelinga dla zwycięzcy meczu Polska — Niemcy. Korespondent P. A. T. donosi, że wbrew wiadomościom, które się ukazały w prasie, drużyny niemieckiej na mecz z Polską jeszcze nie ustalono. W reprezentacji napewno wezmą u-

Emeryk Kalman, światowej sławy kompozytor operetek („Bajadera”, „Hrabina Marica”, „Manewry jesienne” itd.), w dniu 24 bm. kończy 50 rok życia. Wszystkie stacje radiowe Europy i Ameryki zapowiadają w programach dnia tego transmisje jego utworów.

dział Spannagel (musza), Ziglarski (kogucia), i Berger (półciężka). W lekkiej prawdopodobnie wystąpi Schmedes. W piórkowej odbędzie się eliminacja między Schlein koferem a Jakubowskim. W ciężkiej jest również walka eliminacyjna pomiędzy Kohlhassem a Vossenem. Były mistrz świata wszystkich wag Max Schmeling ofiarował złoty puchar dla zwycięskiej drużyny w meczu Polska — Niemcy.

Różne

Wielkie zainteresowanie meczami Polska — Belgja. W czerwcu roku przyszłego wyjedzie do Polski piłkarska reprezentacja Belgji, która rozegra w dniu 4. 6. mecz z reprezentacją Polski w Warszawie. Następnego dnia Belgowie walczą w Krakowie z drużyną miasta. Równocześnie przyjedzie do Polski belgijska drużyna lekkoatletyczna, która walczyc będzie dnia 4. 6. w Poznaniu z zespołem tego miasta a dnia następnego w Warszawie z reprezentacją Polski. (PAT)

Tennis

Na turnieju w Meranie świetnie grający Matejka po zwycięstwie nad Hebdą pokonał Schwenkera (N) 6:1, 6:1. W pojedynczej pań o puchar Lenza Jędrzejowska w półfinale wygrała z Henrotin (Fr) 6:2, 8:7, 6:2, uległa jednak w finale Horn 2:6, 4:6. W grze otwartej Jędrzejowska pobiła Kallmeyer 6:3, 6:1. W finale podwójnych pań zespół Barbier - Payot pokonał Jędrzejowską i Deutsch 6:4, 6:3 (po zwycięstwie Riedl - Luzatti 6:1, 6:2). W mieszanej Jędrzejowska i Hebda wygrali z Rau i Rosenberg 6:1, 6:3.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Środa, dnia 12 października 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 12.10 (Warszawa); godz. 12.58 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramof.; godz. 14.00 notow. gield; godzina 14.10 kom. gospod. roln. — sprawozdanie z ruchu statków itd.; godz. 14.15 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godz. 17.55 pogadanka z dziećmi „Wujcia Czesia”; godz. 18.20 „Międzynarodowy zlot skautów wodnych w Polsce”, wygl. kpt. J. Ratajczak; godz. 18.35 płyty; godz. 18.45 „Kultura filozoficzna renesansu”, wygl. dr. M. Sobeski, prof. U. P. godz. 19.28 sygnał czasu; godz. 19.30 (W); godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty sport. i polic.; godzina 22.30 muzyka tan. z płyt.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 płyty; godz. 16.00 program dla młodzieży: „O Kazimierzu Pułaskim — bojowniku wolności” — wygl. prof. Al. Janowski; godzina 16.13 „Zagadki i szarady” — podyktuje p. Henryk Ładosz; godz. 16.25 płyty; godz. 16.40 odczyt pt. „Pierwsi polegli w Legionach” — dr. Wacław Lipiński; godz. 17.00 trio Czajkowskiego z płyt gramof.; w przerwie kom. centr. biura hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. 17.40 „Nauka dokształcająca a prawo zawodowe młodocianych” — p. J. Miedzińska; godz. 18.00 muzyka lekka; godz. 19.29 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 19.30 feljeton literacki pt. „Na Warszawskim Parnasie” — p. J. Stępowski; godz. 20.00 koncert ork. Adama Stromberga; godz. 21.05 recital Henryka Marteau; godz. 22.15 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne: Koenigswusterhausen (1635 m) 19.30 tr. z opery miejskiej; Budapeszt (550 m) 20.30 tr. koncertu z Londynu; Wiedeń (516 m) 20.05 muzyka ludowa, w dalszym ciągu tr. z Londynu; Praga (487 m) 19.15 muzyka amerykańska i meksykańska, 20.00 koncert symfoniczny z filh. czeskiej; Rzym (441 m) 20.45 utwory Mascagniego; Sztokholm (435 m) 20.50 koncert symfoniczny; Bukareszt (394 m) 20.00 fortepian, 20.45 solo na oboju, 21.15 muzyka skrzypcowa.

Dzisiejsza premiera w Teatrze Polskim

Arcydzieło komiczne Szekspira „Wiele hałasu o nic” wchodzi na repertuar Teatru Polskiego dzisiaj, po długich latach niegrania w Poznaniu, wprowadzone przez T. Trzczińskiego, którego inscenizację tej komedji poprzedza rozgłos wielkich sukcesów w Krakowie i Lwowie. Układ w 12 obrazach, dzięki skupieniu akcji w syntetycznych dekoracjach, pozwala odegrać komedję z jedną zaledwie dłuższą i dwiema krótkimi przerwami. Pod względem kostiumowym przyjęto styl epoki elizabetańskiej, odpowiadający bujnemu humorowi komedji. Parę kochanków Beatryks i Benedykta, na których wzorowały się później całe pokolenia komedjopisarzy, odtworzają pp. Zaklicka i Pichelski, w innych ważnych rolach występują pp. Niwińska, Noskowski, Nowacki, Przystański, Modzelewski, Piotrowski, Fertner i i. Dekoracje Z. Szpingiera i nowe kostjomy, wykonane w pracowniach teatru, dadzą efektowną i bardzo barwną ramę widowisku, które spotyka się z powszechnem zainteresowaniem.

Jak jest w Rosji?

Powojenna, a raczej po-rewolucyjna Rosja, skrupulatnie izolowana od reszty Europy, budzi zrozumiata zainteresowanie. Dokoła wszystkiego co dzieje się w Sowietach, osnuły się legendy. Jeśli zaś coś dociera do państw europejskich to dopiero po przedarciu się przez pryzmat sowieckiej propagandy lub przedstawieniach uciekinierów, którzy dawną ojczyznę widzą przez zasłone z lez. Ogólnej ciekawości i zainteresowania dla spraw rosyjskich należy przypisać dużą liczbę siu chaczów na wczorajszym odczycie w cyrku „Olympja” p. Al. Janty-Polczyńskiego, który wrażenia z podróży po

Rosji podał w ujęciu: „Jak jest w Rosji?”. Były to w ścisłem słowa znaczeniu wrażenia, bez rewelacji dla tych, którzy czytali reportaże Knickerbrokera, Schreiberera, Słonimskiego, Farbmana, Mackiewicza i innych. Prelegent przebył dużą ilość kilometrów, dużo widział i podziwiał. Wiadomo jednak, że wyścig kilometrowy nie sprzyja dokonywaniu gruntownych studiów, zwłaszcza na tak skomplikowanym pod względem politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym obszarze, jak Rosja po-rewolucyjna. Zastępuje jednak na podkreślenie fakt, że społeczeństwo polskie rozszerza zakres swoich zainteresowań na stosunki wewnętrzne państw ościennych. Niemcy znamy stosunkowo dobrze; gorzej jest z Rosją, która obecnie przypomina białe plamy na kartach geograficznych, w ten sposób stwierdzających, że są to niezbadane ziemie. Do poznania Rosji może przysłużyć się walnie inteligentny podróżnik, uprzystępniający następnie swoje wrażenia, spostrzeżenia i studia szerokim kołom społeczeństwa.

Skutki tornada na Riwjerze

Potworny tornado, który szalał na Riwjerze, wyrządził olbrzymie spustoszenia, sięgające zawrotnych sum. W samym tylko Sainte Maxime, gdzie wiatr i fale morskie szalały najgroźniej, szkody sięgają 200 milionów franków. W Saint Raphael ocenijają szkody na 25 milionów franków, same reparacje poniszczonych szos na Riwjerze będą wymagały nakładu około 16 milionów franków. Ogólną sumę szkód na całym wybrzeżu ocenijają na blisko pół miljarda franków.

Żelazo leży na ulicy

W mieście Jdaho (U. S. A.) pewna firma zrobiła próbę ze zbieraniem okruchów żelaza, znajdujących się na powierzchni ulic i szos. W tym celu uruchomiono au-

Nikt z cierpiących na reumatyzm, podagrę i bóle nerwowe

nie powinien wątpić w możliwość swego uzdrowienia, gdyż wielu cierpiących odzyskało przy pomocy Togału swe zdrowie. Tabletki Togał bowiem wstrzymują nagromadzenie się kwasu moczowego. Nieszkodliwy dla serca, żołądka i innych organów. Spróbujcie i przekonajcie się sami. Do nabycia we wszystkich aptekach. n 5801-2

Zdjęcie obok nie mówi nam chyba nic o przygotowaniach do przyszłości, pokoju światowego. Widzimy na nim fragment z ćwiczeń bojowych samolotów amerykańskich. Na polach zakreślone wielkie białe kołatacze, służące za cel w rzucaniu bomb lotniczych.

Pół miliona franków nagrody za pierwszy list z poczty lotniczej

Związek francuskich filatelistów ogłosił, iż gotów jest zapłacić sumę pół miliona franków temu, kto dostarczy pierwszy list wysłany drogą powietrzną. Poczta lotnicza, funkcjonująca obecnie, jest instytucją nową. Jednak już i dawniej próbowano wysłać listy drogą powietrzną przy użyciu balonów, gdy nie były znane jeszcze aeroplany, ani Zeppeliny. Pierwszy list taki zabrał w r. 1793 w Filadelfji Francuz Blanchard. List ten był podpisany przez Jerzego Waszyngtona, a działo się to podczas wojny Stanów z Anglią.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Apronem.** Wobec niezaliczenia Panu składek wpłaconych do Reichsversicherungsanstalt nie nabył Pan prawa do zaopatrzenia inwalidzkiego względnie starczego, gdyż nie uiszczył Pan 60 miesięcznych składek do Z U P. U. Natomiast przysługuje Panu prawo do jednorazowej odprawy (w wysokości rocznej przeciętnej płacy podstawowej). Zatem radzimy wnieść odwołanie. (K.)

— **Stała abonentka.** Alicji my również nie znajdujemy. (K.)

— **St. W. N.** Owszem, jest to policyjnie wzbudzone. (K.)

— **Z. G.** Przysługuje Panu prawo do zasiłków z Funduszu Bezrobotca. (K.)

— **Stała abonentka z Willy S. S.** Przysługuje Pani prawo do wynagrodzenia za nadgodziny przepracowane w ostatnich 6 miesiącach. (K.)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Przemysłowców Jezycy.** Planarne zebranie odbędzie się w środę 12 bm o godz 20 w lokalu p. Jaszki, ulica Kraszewskiego 16. Na porządku obrad wykład.

— **Tow. Uczniów Handlowych w Poznaniu.** Zebranie Zarządów Kolek odbędzie się 12 bm o godz 20 w „Ognisku” przy Al. Marcinkowskiego 26. W progra-

mie obrad wykład na temat wrażeń z podróży jednego z naszych cyklistów.

— **Klub Mandolinistów „Chopin” Poznań.** Zebranie miesięczne odbędzie się w środę 12 bm o godz. 19 w lokalu klubowym przy ul. M. Mottego 5.

— **Tow. Młodych Przemysłowców, wydział szewski.** Zebranie odbędzie się w czwartek 13 bm o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym.

— **Polski Związek Krótkofalowców.** Zebranie odbędzie się 13 bm o godz 19.30 w lokalu przy ul. Berwińskiego 3-4. Obecność ze względu na aktualne sprawy wszystkich członków konieczna.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgon

Dnia 8 października 1932 r.

Józef Kudlicki, posterunkowy policji państwowej, 52 l. Krystyna Biedziakówna 9 dni. Weronika Jankowska, z domu Szkielka, 49 l. Jan Ziolek, mistrz rzeźnicki, 51 l. Halina Majchrzakówna 7 l. Mieczysława Friedrichowa z d. Czolga-Jewska, 52 l. Józef Stefański, emeryt kolejowy, 74 l. Jadwiga Pradzyńska z d. Jasiakówna, 35 l. Franciszka Knothe z d. Heiderówna, 76 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

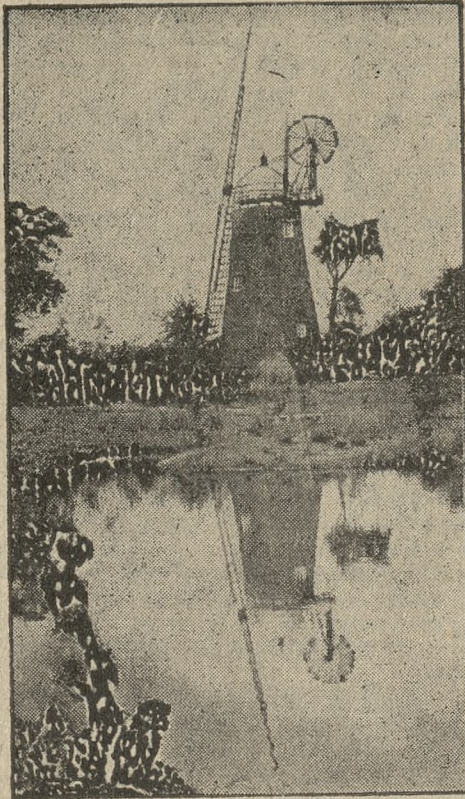
Na pomnik Serca Jezusowego: J. M. 10 zł; — N. N. z podziękowaniem N. S. J. Matce Boskiej wspomagania wiernych za uzdrowienie dziecka 5 zł; — Z. J. w pewnej intencji 5 zł; — J. K. 4 zł; — Władysława Małecka 5 zł; — Konstanty Sulezyski 5 zł; — A. H. i W. K. 15 zł; — St. Faustman 2 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 191 zł.

Na rodzinę uczelnianego bezrobotnego: L. B. 1 zł; — ks. dr. Noryskiewicz w uznaniu za uczciwość 5 zł; — Leon Rybacki 1 zł; — razem 10 zł.

Na fundusz im. śp. por. Żwirki i inż. Wigury: Grono urzędniczek i urzędników K. K. O w Poznaniu 101.50 zł; — razem z poprzednio pokwitow. 139.80 zł.

Podziękowanie. Zamiast wienca na grób śp. Tadzinka Zagórskiego ofiarował p. inż. St. Orzechowski, inspektor Ford Motor Comp — Kopenhaga, 30 zł dla Zakładu Sierót na Śródcie. Ofiarodawcy serdeczne Bóg zapłać w imieniu 100 dzieci - sierot Siostry Miłosierdzia.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W Anglii pielęgnują więcej, niż w jakimkolwiek innym kraju, kult przeszłości. Ofiarnością publiczną i jednostek podtrzymuje się stare zabytki, które gdzieś indziej skazane byłyby na niechybną zagładę. Nasze zdjęcie przedstawia stuletni wiatrak w Orkley, zakupiony przez niejakiego Mr. Booth, który po odrestaurowaniu został udostępniony publiczności, tak wrażliwej na wszelkie echa przeszłości.

Dnia 8 października 1932 r. zmarł śmiercią tragiczną pod Bydgoszczą, nasz najdroższy, najukochańszy, jedyny syn i brat, ś. p.

Heljodor Drygas

student Politechniki Gdańskiej.

Nabożeństwo żałobne z wigiliami odbędzie się w czwartek, o godz. 10-tej w kościele św. Wojciecha, poczem pogrzeb na cmentarz św. Marciński, ul. Bukowska.

Poznań, Małe Garbary 11.

zg 16 266

W ciężkim smutku pogrążeni
ojciec, siostry i rodzina.

W poniedziałek, 10 b. m. o godzinie 16, rozstał się z tym światem, opatrzony Sakramentami św., ś. p.

Ks. Karol Kielczewski

Prałat Infulat Gnieźnieńskiej Bazyliki Prymasowskiej,
Szambelan Jego Świątobliwości

przeżywszy lat 65. Eksparta z domu żałoby do Bazyliki odbędzie się w środę, o godzinie 17, zaś w czwartek o godzinie 10 odprawi się nabożeństwo żałobne, poczem złożenie zwłok do podziemi katedralnych.

nw 5 808

Kapituła Metropolitalna Gnieźnieńska.

Dnia 8 b. m. zmarła wskutek nieszczęśliwego wypadku urzędniczka naszego Oddziału, ś. p.

Marja Urbaniakówna

Będąc przez szereg lat sumienną, pilną i pełną oddania pracowniczką naszej instytucji, zasłużyła sobie ś. p. Zmarła na naszą pamięć. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m., o godz. 16.15, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego.

Dyrekcja Poznańskiego Oddziału
Towarzystwa Ubezpieczeń Orzeł S. A.
w Warszawie. zg 16 264

Chemik młody

zdolny, energiczny, ostatnio na stanowisku kierowniczem, posiadający bardzo dobre świadectwa, poszukuje posady. Oferty Kurjer
Poznański dg 1 356

GARDEROBA

w pierwszorzędnej cukierni w centrum do wydzierżawienia a natychmiast za 1/2 roczną dzierżawą zgory gotówka wymagana 1 500 - 2 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zg 16 267

Dnia 11 października 1932 r., o godz. 7 rano, zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż, nasz najtroskliwszy ojciec, teść i dziadek, 6. p.

Andrzej Mikołajczak

właściciel domu, b. restaurator

przeżywszy lat 80. Wyprowadzenie zwłok z ulicy Warszawskiej 11 do kościoła św. Trójcy odbędzie się w czwartek, 13 b. m., o godz. 9-tej, po czym nabożeństwo żałobne i pogrzeb na miejsce wiecznego spoczynku na cmentarz św. Piotra.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, synowie, synowe i wnuczki.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Gniezno, dnia 11. 10. 1932 r.

ng 5 811

Dnia 11. 10. 1932 r., o godzinie 2-giej, zasnęła w Panu po długich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka, siostra i babcia, 6. p.

Stanisława z Derdzińskich Sabiniewiczowa

przeżywszy lat 61. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 14 b. m., o godz. 3.30 po południu, z domu żałoby, ul. Dworcowa 4.

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodziną.

zg 16 265

Środa, Kruszwica, Poznań, Katowice, Zaniemyśl, Kępno.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 8 b. m. zmarła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana koleżanka, 6. p.

Maryla Urbaniakówna

b. prezydentka Sekcji Uczennic i sekretarka Koła Absolwentek.

Zegnamy Cię droga Marylko! Odchodzisz od nas, lecz nadal będziesz nam przyświecać pięknem Twojego charakteru i wzorem pobożnego „Dziecka Marji”.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m., o godz. 4.15, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego.

O liczny udział w pogrzebie proszę

KOŁO ABSOLWENTEK
przy Gimnazjum im. Królowej Jadwigi.
Za Zarząd: Aleksandra Rydlewska, przewodnicząca.
Aniela Skąpska, skarbniczka.

W sobotę, dnia 8 b. m., zginęła wskutek wypadku nasza długoletnia koleżanka, 6. p.

Marja Urbaniakówna

Stratę Zmarłej odczuwamy boleśnie, gdyż była ona wzorem zgodnej i nawskroś szczerzej koleżanki, której pamięć zachowamy w długie lata.

Koleżanki i Koledzy
Oddziału Tow. Ubezpieczeń Orzeł w Poznaniu.

Wielebnemu Księdzu Proboszczowi, Szanownej Dyrekcji, PP. Kierownikom Oddziałów i Urzędnikom Banku Wzajemnych Ubezpieczeń „Vesta” oraz wszystkim Znajomym za liczny udział w pogrzebie 6. p.

Ludwika Kurnatowskiego

składają serdecznie

Bóg zapłać!

zg 16 271

żona, dzieci i rodzina.

ZAKŁAD ELEKTRYCZNEGO SPAWANIA „ELEKTROSPAWMETAL”

PRZENIESIONO Z UL. DĄBROWSKIEGO 42 NA UL. SŁOWACKIEGO 22 — (NAROŻNIK UL. KOCHANOWSKIEGO). WYKONUJEMY WSZELKIE PRACE W ZAKRESIE SPAWANIA WSZYSTKICH METALI WCHODZĄCE — SYSTEMEM NA ZIMNO. — SPECJ. BLOKI CYLINDRYCZNE, KARTERY ALUMINIOWE, NADLEWANIE ŻEBÓW NA TWARDO. GŁOWICE MOTORÓW, POŁOSKI, MASZYNY ROLNICZE, KOTŁY PAROWE I T. D. WYWEZDZAMY NA ROBÓTY WŁASNYMI MASZYNAMI. GWARANCJA! — CENY KONKURENCYJNE. zg 16 270

Dywan
lustro wisząca lampa na sdrze
daż. Łakowa 15 mieszkanie 2
zd 34 988

Dr. med. Ludwik Kantorowicz

z Poznania.

W Zmarłym straciliśmy członka o głębokiej wiedzy lekarskiej, cieszącego się ogólnym zaufaniem i poważaniem.

Cześć Jego pamięci!

Związek Lekarzy P. P.
Obwód Poznański.
dg 1385

Wszystkim Krewnym i Znajomym, Wielebnemu Ks. Klimkiewiczowi, Szanownym Towarzystwom, jak Matkom Różańcowym, Chórowi par. św. Wojciecha za oddanie ostatniej przysługi oraz udział w pogrzebie mej drogiej żony, naszej kochanej matki i babci, 6. p.

Michaliny Książkowskiej

składamy serdecznie

Bóg zapłać!

zg 16 272/3 Mąż z dziećmi i wnukami.

FIRMA ELEKTROTECHNICZNA

H. CZERNIAK Tel. 55-11
ULICA 27 GRUDNIA 16 Tel. 55-11

wykonuje najkorzystniej abażury jedwabne i cellonowe; zarazem poleca korzystny zakup lamp oraz wszystkich przyborów elektrotechnicznych. zg 16 260

krzywicę
gruźlicę
wycienienie
leczy witaminowo
wapniowy
Biocalcol
Klawe

zg 5693

1⁰⁰ 1²⁵ 1⁵⁰ 1⁷⁵ 2⁰⁰

Rewolucja cen!

75

Za niebywałe dotąd ceny od 25 gr. do 3,00 zł zakupować mogą W. Sz. Państwo od 12 października 1932 w firmie

Towarów Jednolitych Cen

50

T. J. C.

POZNAŃ — STARY RYNEK nr. 43

wszelkie przedmioty codziennego użytku.

25

Serce raduje się wielkim wyborem i szybką obsługą. Zakup nie sprawi już kłopotu.

Proszę o task, zwiedzenie mego przedsiębiorstwa, które stanowi zupełną nowość w handlu.

Otwarcie jutro o godzinie 2-giej po południu.

Z poważaniem

M. Moskwa.

zg 16 263

Duże jasne

lokale przemysłowe

(dom podwórzowy) przy ulicy 27-go Grudnia nr. 2, do wynajęcia od 1 stycznia 1933.

Bliższych informacji udzieli „VESTA”, Sw. Marcin 61, pokój 32.

Pg 5008-40.139

Nowe formularze Funduszu Bezrobocia

1. Wyciąg z ksiąg płacy 2 gr.
2. Zawiadomienie o robotnikach nowoprzyletych:
 - a) mały format na 6 nazwisk. 1 "
 - b) duży 2 "
3. Zawiadomienie o robotnikach zwolnionych:
 - a) mały format na 6 nazwisk. 1 "
 - b) duży 2 "
4. Formularz do zgłoszenia prawa do korzystania z zasiłków Funduszu Bezrobocia 2 "

za egzemplarz loco drukarnia. Przy zamówieniach zamiejscowych należy doliczyć na porto:

przy 50 egzemplarzach 25 groszy	
100	50
200	60
ponad 200	70

Drukarnia Polska S. A.
Poznań, św. Marcin 70.

zg 15 650

Zaginął uczeń gimn. III kl. Józef Warabida

lat 14, 160 wys., ubiór szkolny sport., kołnierzyk wysoki, oczy czarne, włosy ciemne, cera ciemna, pod mundurkiem swetr brązowy zamknięty pod szyję, pod swetrem koszulka gimn. Ktoby wiedział, proszę donieść Policji Państwowej, — Jarocin.

ng 5 810

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, 14. X. 1932 r., o godz. 11-tej, św. Marcin 16/17, w podwórzu, komornik sądowy sprzeda publicznie największą dającemu za gotówkę: dg 1386

szafę do ubrań, kanapę, bufet, zegar, lustro, dywan i drobne sprzęty domowe.

Wierzyście.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 12 b. m., o godz. 10.30, przy ul. Babińskiego 3, sprzedam publicznie największą dającemu za gotówkę: ng 5 599

500 sztuk pereł.

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. Pietruszewski, komornik sąd. Poznań, Plac Wolności 9.

Nagłówek słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tem 5 nagłówekowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811
i t. d. — 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

Na ogłoszenia szyfrowane

w których podano „Zgłoszenia“ lub „Oferty Kurjer Poznański nr.“ należy zgłaszać się piśmiennie osobno na każde ogłoszenie — nigdy zbiorowo na kilka w jednym liście. Oferty należy adresować do nas. W dolnym lewym narożniku koperty czy pocztówki dopisać wyraźnie numer odnośnego ogłoszenia, byśmy wiedzieli bez otwierania listu, komu wręczyć ofertę. Oto wzór:

Kurjer Poznański

Poznań.

św. Marcin 70

zdg 57 675

Przestrzegamy przed dołączaniem do ofert oryginalnych dokumentów, świadectw itp., gdyż wydawnictwo nasze nie odpowiada za ich zaginięcie, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta posiadamy i wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko wówczas, jeśli w ogłoszeniu powiedziano „Wiadomość“ lub „Adres wskazuje Kurjer Poznański nr.“.

Administracja.

1 SPRZEDAŻE

Losy

1 klasy, najszcześniejsze, poleca kolektura Kędziory, Poznań, Sieroca 5/6, narożnik Nowej, zdg 32 065

Wykorzystaj okazję

kup parcele pod budowę własnego domu na 4-5 letnie rozplaty, a skoncza sie twoje klopoty mieszkaniowe. Cena za metr kwadratowy od 20 groszy. Informacje w Biurze Osiedla Podmiejskiego Poznań Gwarna 9, dz 1370

Skład

cukierków i papieru przy czołowe dobrze zaprowadzony tanio na sprzedaż. Kraszewskiego 8, zdg 34 535

Dom

pietrowy, 4 składy, cena 16 000 złotych, wpłaty 10 000, dochód 4 020 rocznie. Bloch, Poznań, Długa 5, zdg 35 306

Pianino

czarne, krzyżowe sprzedam. — Skarbowska 4, mieszkanie 8, zdg 35 395

Parcele

budowlane w Kobyliempolu na sprzedaż na dorodnych warunkach. Zgłoszenia w biurze Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop“, Poznań, Pocztowa 10, zdg 35 371

Kiosk

z powodu choroby tanio sprzedam. Adres poda Kurjer Pozn., zdg 35 364

Gospodarstwo

70 mórg drenowane (Oborniki) przy stacji wpłaty 13 000 amortyzacja 9 500. Rausch, Grobla 27, zdg 35 246/7

Anodówki „Emka“ najkorzystniejszej

150 volt wykazująca 175 volt z 17,90; 120 volt wykazująca 140 volt z 13,90; 100 volt wykazująca 120 volt z 11,25; 90 volt wykazująca 110 volt z 10,00; 60 volt wykazująca 75 volt z 7,40. Baterie wysła się na całą Polskę za zaliczeniem z 2.—. Za przedłożeniem karty gwarancyjnej z baterii anodowej „Emka“ ładujemy jednorazowo akumulator gratis. „EMKA“, Zakłady Radio elektrotechniczne. Radioparyty aparaty gramofony, płyty aparaty fotograficzne właśc. Marian Włodarczyk Poznań Wrocławska 30 telefon 3683. Pg 5 012-40.140

Antykoryzycznie

najkorzystniejszej. Kupno — Sprzedaż Marcinkowskiego 28, Pg 4 748-40 54

Sprzedam

urządzenie fryzjerskie i biust — Teofil Ziolkiewicz Wielka 15 zdg 35 265

Magiel

„Schammel“ sprzedam. Szewska 14 m 21, zdg 35 350

Maszynę

Singera damska, Półwiejska 23, m. 10, zdg 35 325

Lóżko

orzeczkowe, używane sprzedam spedytora, Małe Garbary 5, zdg 35 437

Zakład fryzjerski

damsko-męski 6 obsługa z przyległym pokojem na najruchliwszej ulicy. Oferty Kurjer Pozn., zdg 35 467

Skład skór

wie większym garnizonowym mieście Wielkopolski z zapewnionymi dostawami dla instytucji państwowych i komunalnych, z towarami lub bez, z powodu przeprowadzki do sprzedania. Do objęcia wliczamy z towarami potrzeba 20-25 tysięcy złotych. — Zgłoszenia tylko piśmiennie do Kurjera Pozn. skiego pod zdg 35 158

Dywany żywieckie

ręcznie wiazane prawdziwe tylko z marką ochronną „Dywan Żywiecki“ na pomyśle. — Wylączna sprzedaż Bracia Górecki Poznań Stary Rynek 44, I. piętro, wejście z ulicy Woźnej. Pg 4 774-39.214

Zegar

z kurantami okazjynie Antykwarium Marcinkowskiego 28, Pg 4 948-40.55

Meble

tanio wprost z składnicy poleca K. Bakos, ul. Weneckańska 1, Most Chwaliszewski przy krzyżu, zdg 34 821

Firany

najtaniej Raczek Stary Rynek 94, zdg 30 906

Skład

rzeźniczy z urządzeniem sprzedam tanio, Chociszewskiego 27, zdg 35 267

Jadalnię

nowa sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdg 35 263

Skład

papierni tytoniu galanterji tanio sprzedam z powodu choroby właściciela. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 35 269

Salonik empire

wkonomie artystyczne zagranicą tanio. Matejki 59 m. 5, zdg 35 279

Tanio

sprzedam brzytwy nożycki, nożyki kieszonkowe, Mierzyński ul. Mateckiego 21 mieszkanie 15, zdg 35 203

Wózek dziecięcy

w dobrym stanie tanio na sprzedaż. Szamarzewskiego 24 m. 16, zdg 35 206

Pończochy Bemberga

prawdziwym szwakiem 1.85; 2.25; złoty Bemberg 2.50; 3.00; strzałka 2.25; 2.50; 3.25; Macco od 0.50; Fildecose od 1.85; Welna jedwabem od 1.65; Jedwab do prania 0.90; 1.25; skarpety meskie nieciałki 0.35; meryżowane 0.65; jedwabne 0.75; Fildecose 1.10; welniane od 1.25; rekawiczki — skórkowe 2.45; kozłowe wyszyciem 3.45; mankieta 3.75; kremowe od 1.25; Bielizna — Trykotaż najwikszwy wybór najtaniej Warszawskim składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej, zdg 34 543

Samochód

limuzyna, okazjynie zdecydowanie tanio sprzedam. Polna 24, garaż 1, zdg 35 357

Spody

futrzone, Wierzbicice 13, parter, zdg 35 353

Kuchnia

gazowa, piec szamotowy, meble. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 35 342

Biurko

debowe, czarne, fotele pluszowe, tanio sprzedam. Krasnickiego 2 m. 1, zdg 35 538

Jadalnię

podłębowa, pięknie rzeźbiona — bardzo tanio. Siolarnia Bukowska 9, zdg 35 327

Pianinał

używane okazjynie, Plac Wolności 2 (parter wysoki), zdg 35 210

Wóz

2 ½ cal. w dobrym stanie i wodomierz sprzedam tanio. Górna Wilda 132, plac, zdg 35 477

Skład

na wszelką branżę przy Placu Wolności natychmiast odstąpię. Oferty Kurjer Pozn., zdg 35 220

Dwa

pokoje kuchnia z meblami skład, zaraz. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 35 221

Rower

damski hamulec Torpedo, dobry, cena 85 Czaiczka 12 wchód 7 mieszkanie 11, godz. 16-19, zdg 35 224

Sprzedam

morge ogrodowej ziemi w powiecie sremskim Zgłoszenia Górna Wilda 94, mieszkanie 2, zdg 35 229

Piece

kuchenni kaflowe przenośne tanio poleca Miłich Dolna Wilda 21, zdg 35 231

Rzeźnictwo

oddam zaraz, skład i warsztat wraz z większym mieszkaniem przy ruchliwej ulicy w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 505

Małżeństwu

pokój umeblowany z piecykiem do gotowania, Wolna 6 m. 5, zdg 35 516

Czyszcarka (Mansfelda)

maszyna słupekowa do cholewek Mansfelda 2 praski do klejenia (Ago), 100 par form, Marja Szaramowicz Wierzbicice 38, zdg 35 452

Zawsze jest rzeczą przyjemną korzystać gdzie najtaniej

Tylko Wroniecka 24 podwórze w Hurtowni Porcelany kupuje się dobrze i tanio, zdg 35 509

Piekarze, cukiernicy

Marmelade owocowa powidła sliwkowa Persipan Kuwerture deserowa i miazga. Kakao w blokach i proszku czekolade w proszku. Masło kakowoy i sliwkowy na marmelade, Fondant, Cukier pudrowy mak cukrowy, Kwas winny, Orzechy laskowe i włoskie (jadra), Pestki morelowe, listaszki sliwki kalifornijskie, Wanilia w proszku Staniol Babeczki staniolowe i syrop biały i ciemny po cenach znizonych poleca najtaniej L. Sledziński, Poznań Wrocławska 16 tel. 12 42, zdg 34 537

Polonia

Pośrednictwo Majatków, Poznań, Kantaka 5 poleca wybór majatków ziemskich, gospodarskich kamienie, wiił, przyjmuje zlecenia, zdg 34 993/4

Okucia

budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań, św. Marcin 34. Specjalny skład okuć, telefon 34-31, dg 542/3

Korzystnie

sprzedaje używane meble oraz stare rzeczy i kupuje. Poznań, Piekary 5, zdg 35 897

Willa

jednopiętrowa 7 ubikacyjna dużym pięknym ogrodem warzywno-owocewym z chlewem, sprzedam. — Staroleka ulica Pochyla 12, zdg 35 173/4

Rzeźnictwo

skład, mieszkanie warsztat, urządzenie, obszerne ubikacje w Gnieźnie dobrze prosperujące tanio dzierżawa na sprzedaż. Zgłoszenia Rozpłochowski Gniezno Koszarowa 8, zdg 35 552

Sypialnię

fornierowaną sprzedam Strzelecka 31, mieszkanie 23 zdg 35 216

Dom

w Miedzychodzie 6 pokoi 3 kuchnie 3 chlewy szopy, ogród owocowo warzywny blisko 1 ½ morgi wszystko maszynowo budowane w miejscu wszelkie szkoły i letnisko, bardzo ładna okolica, 2 mieszkania wolne. — Cena 8 500 zł, wpłaty 6 000. Wachowiak Poznań Solacz ul. Sokola 7 skład, dojazd tramwajem 9, zdg 35 546

P. P. Oficerowie

Lornetka polowa, Marja Szaramowicz Wierzbicice 38 mieszkanie 2, zdg 35 451

Składy

restauracje na korzystnych warunkach poleca Meteleki, Szewska 11, m. 9 zdg 35 502

Repinczerki

7 tygodniowe Małe Garbary 1, fryzjer, zdg 35 490

Limuzyna

„Essex“ w najlepszym stanie — 4 800. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 484

Pianino

nowe, Półwiejska 24, Mleczarnia Miejska, zdg 35 472

Lampę

kwarcowa sprzedam Podgórna 10, m. 18, zdg 35 463

Piec

gazowy do łazienki sprzedam. — Podgórna 10, m. 18, zdg 35 464

Motocykl

Indian, światłem, tanio. Romana Szymańskiego 9, mieszkanie 11, zdg 35 397

Futro

sealowe meskie za 150 zł. Adres Kurjer Poznański zdg 35 415

Pianino

sprzedam. Woźna 12, m. 13, zdg 35 409

Kawiarnia

mnieszka ruchliwy punkt na sprzedaż. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 427

Koń

kary wałach, wiek lat 4 na sprzedaż. Staszica 23, zdg 35 511

Drzewka

i krzewy owocowe ozdobne oraz róże po cenach znizonych Szkoła Drzew A. J. Jeske Jelonek poczta stacja kolej Złotniki k. Poznania Telefon 3, Cenniki na zamówienie. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik Pg 4140 31.47

Maszyny do pisania

dobre okazjynie z gwarancją od zł 80 nowe od zł 550 również zamiane naprawe oraz części oferuje Skóra i Ska Poznań Aleje Marcinkowskiego 23, Pg 4140 31.47

Swetry — Pullovery

ceny fabryczne damskie 3.50; 4.75; welniane 6.50; nowości 8.50; 9.85; 12.50; meskie 2.65; 3.25; suwaczem 5.75; desenojone suwaczem 7.50; 8.85; dzieci 1.50; 2.25; suwaczem od 3.50 czapki damskie nowości — bereyty od 90 groszy szale białe jedwabne od 90 groszy welna jedwabem od 1.50 Trykotaje dziecięce od 1.45 damskie pantalonki ciepłe od 1.35 Najwikszwy wybór najtaniej Warszawskim Składzie fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej, zdg 35 338

Parcele

na sprzedaż, Mosina, Hotel Narodowy, zdg 3 599

Miód

podolski pierwszej jakości 5 kg 8.50 10 kg 16 złotych wraz z sakiankiem i opłata pocztowa wysyłka do każdej miejscowości St. Sawkowicz, Zborów, ng 5 800

Magiel

domowy okazjynie sprzedam. — Wierzbicice 4 parter, zdg 35 318

Oryginalna

stara szafa gdańska (z 17 wieku) okazjynie do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 249

Folwark

300 mórg przy Poznaniu willa 9 pokoi komfortowa, centralne ogrzewanie. — inwentarż żywe, martwe zniwami nadajacy się na parcelacje cena 140 000 wpłaty 80 000. Rausch Grobla 27, zdg 35 244

Restauracja

z pełnym wyszynkiem w środku miesiącu do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 234

Z parcelacji

sprzedajemy korzystnie osady zabudowane różne powiaty. Parcele budowlane. Biuro parcelacyjne Paweł Kulesza, Poznań Gajowa 4 telefon 78-31, zdg 35 183

Pianino

Eckiego korzystnie Oferty Kurjer Poznański zdg 35 177

Wilczyce

czujna sprzedam, Górczyńska 31b Chelmiński, zdg 35 175

Rzeźnictwo

sprzedamy korzystnie z powodu objęcia innego przedsięwzięcia. Poznań ul. Dąbrowskiego 65, zdg 35 170

Motor

elektr. na prąd zmienny ½ P. S. 380 volt Bergmana, mało używany sprzedam „Elektro-Apollo“, Pasaż Apollo, zdg 35 424

Teren

Ławica 20 mórg, parcelacja zatwierdzona cena 70 000 wpłaty 35 000. Rausch Grobla 27, zdg 35 245

Willa

9 pokoi komfort budynki gospodarze wszystkie maszynowe, obszar 4 morgowy obecnie składnica drzewa materiałów budowlanych 40 km od Poznania 25 000 wpłaty 18 000. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 253

Futro

nowe pluszowe sprzedam 450 zł. Tonder Salon Mód, Wielka 22, I. p., zdg 35 292

Parcela

centrum Poznania 2 400 metrów, cała oparkowana tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 399

Parcela

przy ul. Palacza, 5 zł metr. — Osiecki, Mostowa 2, zdg 35 306

Willa

Poznaniu sześciopokojowa przy tramwaju cena 30 000, wpłaty 15 tysięcy. Rutkowski, Mickiewicza 28, zdg 35 362

Resztówka

470 mórg pszennych blisko Poznania park dom dziesięciopokojowy, zabudowania maszynowe żywnym martwym inwentarzem, cena 80 000 wpłaty 50 000. Rutkowski, Mickiewicza 28, zdg 35 361

4 kompletne jadalni od 275 zł różne inne meble okazjynie sprzedaj Lokal Publicznej Licytacji Wroniecka 4, zdg 35 361

Parcele

budowlana 1 500 mtr. kw. przy ul. Wawrzyńca sprzedam tanio za gotówkę. Zgłoszenia godz. 18-20, Plac Sapieżyński 6, skład rowarów, zdg 35 434

5 KUPNA

Meble używane całe komplety raz pojedyncze sztuki kupuje i przyjmuje w komisji Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3 telefon 24-42 Pg 499-40.124

Pozyczki

poszukuje do 3000 zł na dobry procent pewna kwarcantia - ewentualnie posiada Oferty Kurjer Poznański zdg 35 363

50 000

na hipoteke poszukuje celem wykonalności 4-piętrowego domu mieszkalnego w Poznaniu Ewli. wolne mieszkanie 3-4 pokojowe. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 420

8 DO WYNAJECIA

Lokal

6 pokojowy wysoadmi śródmieście ca 170 m² odpowiedni na pensjonat pracownice kuśnierska. krawiecka od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 199

Ubikacje

mieszkanicowa wydzierżawie - czynsz rok zgóry. Portier Poczto- wa 20. zdg 35 223

Jednopoikowe

wynajmie gospodarz. - Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdg 35 235

Zaraz

do wynajęcia 1-2 pokoje z kuchnią również umeblowane pokoje na stałe. Willa „Oleńka” - Pu- zkowo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 176

8 pokojowe

przy Siemradzkiego 11 natych- miast do wynajęcia. Zgłoszenia Malochowski telefon 67-05. zdg 35 305

4 i 2 pokojowe

przy ul. Łodowej w willi wolne od 1. 11. czynsz miesieczny. - Wtt. Druzbak od 1. Pg 4 990-57-179

1-2

przy 8 pokoje z weranda w Mosi- do wynajęcia. Informacje - w. Marcin 22. m. 6. zdg 35 382

Dwupokojowe

złotnia oddawne Wilda. trzy- pokojowe Słowackiego. Infor- macji udzieli Szewska 11. m. 9. zdg 35 501

2

komfortowe pokoje z urządzeniem kuchni przy ul. Grodzkiej od- dawne. Zgłoszenia tel. 34-38. zdg 35 480

Bez odstępnego

od 1 listopada jest do wynaje- cia przy ul. Pocztowej 11 (na- białek ul. Rzeczypospolitej) na 1 piętrze 3 pokojowy lokal han- dlowy nadający się doskonale na kancelarię adwokacka gab. net skarski lub biuro. Ewentualnie może być dodana kuchnia. Bli- ższa wiadomość u właścicieli. zdg 35 475

5 pokoi

1. piętro. centralne ogrzewanie kuchnia do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 419

Czteropokojowe

komfort. słoneczne. dzierżawa - częściowo umeblowane od- dawne. Adres Kurjer Poznański zdg 35 404

Czteropokojowe

centrum czynsz przedwójny. przy Śmigła. Zamkowa 4. r. 3 624

5 pokoi

kuchnia łazienka. I piętro. fron- towe za dzierżawę od gospodarza. przy Rynek 2. 9-10 popołudniu zdg 35 448

8 SZUKA MIESZK.

Dwupokojowego

właścicielka poszukuje zaraz czynsz w całości zgóry Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 34 995

W Puszczykowie lub Puszczykówku

poszukuje wille możliwe blisko jeziora od zaraz do wydzierżawie- nia na stałe. Oferty z dokładnym wianiem położenia i bliższych arch uprasza się do „Par” Al. Jarcinkowskiego 11 pod 40.57. Pg 4 945-40.57

Dwupokojowego

mieszkania z przynależnościami poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdg 35 275

Posługi

poszukuje uczniwa 2 razy w ty- godniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 207

Dwupokojowego

właścicielka poszukuje samotny u- czniwa magistracki. Czynsz rok zgóry albo wypróżnić kilka ty- gni za zabezpieczeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 309

Małżeństwo

szukają poszukuje mieszkania - pokoju, ewentualnie pokoju kuch- nię dzierżawie miesieczna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 206

2

kuchnia i kuchnie od zaraz. Zgło- szenia Kurjer Pozn. zdg 35 298

5-6 pokojowego

niezłego bezwzględnie czyste. od 1 listopada. Pośrednictwo Milczonca. Zgłoszenia z poda- niem ceny Kurjer Poznański zdg 35 302

2 lub 3

okojowego mieszkania z kuch- nią szuka młoda niemieckie mał- żeństwo. Z podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 35 291

3 pokojowego

przynależnościami poszukuje od- zaraz urzędnik. prócz dzierżawy na lata zgóry. niosie inne ko- szty. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 400

4-5

przynależnościami centrum. przy ul. 1. Oferty Kurjer Po- znański zdg 35 551

2

pokoju centrum lub jednego z uży- walności salonu jako poczekalni poszukuje lekarz. Zgłoszenia Kur- jer Poznański zdg 35 547

Młode

bezdzielne małżeństwo poszuku- je 1-2 wolnych pokoi z używa- niem kuchni w górnej części miasta (Jeżyce) Oferty Kurjer Poznański zdg 35 486

Mieszkania

3-4 pokoje komfort. okolica Je- życe. poszukuje oficer. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 485

Dwu-

trypokojowego Jeżyce. dzierż- awa zgóry poszukuje. Oferty Kur- jer Poznański zdg 35 446

11 POKOJE UMEBL.

Ogrodowa

12. m. 3. paniom pokoje utrzy- manie. zdg 34 144

Pokój

dla inteligentnego pana albo dwóch. Ratajczaka 11a m. 102. wejście 7 zdg 34 459

Dwuosobowy

centralne elektryczne. ła- zienka. Wyspiańskiego 12. mie- szkanie 7. zdg 34 202

Pokój

czysty od 15. Długa 4. miesz. 10. zdg 35 067

Przyjmę

panienkę na wspólny. Żydowska 20 mieszkanie 10. zdg 35 042

Studentce

pokój utrzymaniem. Kręta 5. m. 4. zdg 35 239

Niekrepujący

dwom solidnym panom - paniom zaraz. Rybaki 30 m. 2. zdg 35 271

Studentki

dwie na wspólny z utrzymaniem i opieką przyjmie Aptekarzowa Wichrowska Nowy Rynek 5 II. m. 3. zdg 35 274

Jeden

lub dwa frontowe. Matejki 59. m. 5. zdg 35 280

Niekrepujący

panom małżeństwu. Łukaszewi- cza 4 pierwsze prawo Łazarz. zdg 35 205

25

elegancki frontowy. Polna 3 mie- szkanie 5. zdg 35 236

Pokój

zdrowy i miły dwom panom. Da- browskiego 69. III. miesz. 11. zdg 35 217

Pokój

dla panienki. Piekary 24 miesz- kanie 17. zdg 35 227

Dla

inteligentnej pokój. Kochanow- skiego 17. mieszkanie 6. zdg 35 233

Pokój

Rępa 1. m. 6. zdg 35 074

Pokój

od zaraz. Szwajcarska 27 mie- szkanie 6. zdg 35 445

Krawcowej

przewzorzonej wynajmie pra- cownice i pokój centrum. Adres wskazuje Kurjer Pozn. zdg 35 319

Korzystnie

dwuosobowy. Matejki 1. mie- szkanie 4. zdg 35 315

Pokój

z zaraz. Wały Jagiełły 18 mieszka- nie 1. zdg 35 311

Panienkę

wolny. Wielkie Garbary 21. Fi- larzka. zdg 35 300

Słoneczny

panom. Strzelecka 11. miesz. 8. zdg 35 301

Małżeństwu

panom. Matejki 39 II. lewa. zdg 35 243

Komfortowy

niekrepujący lepszymu panu. - Adres Kurjer Pozn. zdg 35 290

Studentom

(tkom) jedno - dwuosobowy. utrzymaniem. bez. Wały Ko- szciuszki 7. m. 1. zdg 35 389

Dwuosobowy

elektryczne. Łazarz. Kossaka 21. mieszkanie 4. narodnik Wy- spiańskiego. zdg 35 388

Szpic młody

tanio. Zwierzyniecka 20. m. 1. zdg 35 386

Dwa

łącznie dla małżeństwa. Komon- iekiej 13. zdg 35 385

Dwuosobowy

elektryczność. Focha 70. m. 7. zdg 35 370

Pokój

niekrepujący panom. Szyperska 3. mieszkanie 13. zdg 35 362

Komfortowy

pokój blisko Opory wykwinne utrzymanie. Wały Leszczyńskie. go 2 mieszkanie 8. zdg 35 320

Panom

panienkom dwadzieścicięć. Wro- cławka 13 mieszkanie 11. zdg 35 439

Zaraz

Grobla 19. I. prawo. zdg 35 438

Pokój

umeblowany frontowy I. Gro- bla 18 mieszkanie 4. zdg 35 436

Frontowy

Oczelawa 17. miesz. 2. zdg 35 432

śródmieście

dwuosobowy balkonowy. Aleje Marcinowskiego 17a. miesz. 7. zdg 35 323

2 urzędniczkom (studentom)

oddzielny śródmieście. utrzyma- niem. opalem 80 zł. Adres Kur- jer Poznański zdg 35 356

Wspólny

solidnym panienkom. Piekary 10. mieszkanie 15. zdg 35 352

Dwuosobowy

elegancko umeblowany. Wodna 25. m. 9. zdg 35 348

Pokój

umeblowany. Św. Wojciech 28. m. 2. zdg 35 347

Niekrepujący

pani. Rybaki 20a. mieszkanie 8. zdg 35 345

Pokój

panu na stanowisku. Dabrow- skiego 49 m. 18. zdg 35 344

Dwuosobowy

słoneczny Wrocławskiego 5/6. m. 6. zdg 35 343

Pokój

Wały Królowej Jadwigi 2. mie- szkanie 3. zdg 35 340

Pokój

Józefa 6. parter. prawo. zdg 35 338

Pokój

małżeństwu. starsz. panu. uży- waniem kuchni. - Jeżycka 34. m. 6. zdg 35 337

Pokój

z klatki schodowej dla dwóch spokojnych. - Św. Marcin 13. m. 19. zdg 35 335

Pokój

wolny 15 10. Aleje Marcinów- skiego 16 m. 18. zdg 35 334

Ładny

elektr. centr. tanio studentom. Chelmońskiego 4. m. 9. zdg 35 535

Pokój

elegancki 2 osobowy utrzyma- niem „Oaza”. Dabrowskiego 53/55 zdg 35 524

Pokój

umeblowany z elektrycznością so- lidnemu panu odnajmę. Da- browskiego 36. m. 3. zdg 35 522

Duży

słoneczny. Dabrowskiego 33. 8. zdg 35 521

Klatki

schodowej, komfortowy, central- ne ogrzewanie, utrzymaniem - Masztalarska 7a. miesz. 5. zdg 35 507

Romana

Szymańskiego 3 III. prawo. zdg 35 500

Pokój

umeblowany frontowy elektry- ka osobne wejście wynajmie. Ro- mana Szymańskiego 8. parter. prawo. zdg 35 549

Frontowy

utrzymaniem punktualnym saraz. Oberżec od południa. Piekary 3. mieszkanie 2. zdg 35 545

Półwiejska

2. m. 6 (utrzymaniem) pianino. także przyjezdny zdg 35 499

Wojskowym

Medykum. Chemikom słoneczny. frontowy. dwuosobowy od 15. - Ul. Bukowska 23. m. 4. zdg 35 487

Pokój

umeblowany dwom solidnym na stanowisku Skarbowa 15. m. 9. zdg 35 481

Niekrepujący

3 Maja 5. m. 13. zdg 35 476

Pokój

dobrze umeblowany, telefonem Działuńskich 9 m 8. Pg 5021-4115

Dwuosobowy

także utrzymaniem. Młyńska 3. mieszkanie 9. Pg 5022-57.212

Pokój

umeblowany. Wielkie Garbary 50. parter. lewo. zdg 35 466

Panom

Kwiatowa 9. m. 12 zdg 35 422

Pocztowa

16 m. 11. Dobrze umeblowany pokój od zaraz. zdg 35 418

Telefonem

utrzymaniem studentom wynaj- mie. Adres Kurjer Poznański zdg 35 407

Dwuosobowy

Wielkie Garbary 6. mieszkanie 6. r. 3 625

Umeblowany

Szewska 19. miesz. 7. r. 3 623

Dwom

paniom - panom. Wielka 19. mieszkanie 14. r. 3 622

Odnowiony

dwie panie. studentki utrzyma- niem 90 bez opalem 45 jedna. Pościel własna. Mostowa 39 mie- szkanie 11. r. 3 621

12 SZUKA POKOJU

Inteligentna

pani poszukuje miłego pokoju w śródmieściu, kulturalnym domu od 15 10. 1932. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 930

Student

poszukuje pokoju od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 164

Pokoju

świetłem elektrycznym. student. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 35 195

Pani

małego taniego. jasnego Oferty Kurjer Poznański zdg 35 262

Pan

poszukuje niedrogiego pokoju o- kolicą Mickiewicza ewentualnie utrzymaniem. Łaskawe zgłosze- nia Kurjer Poznański zdg 35 198

Pan

poszukuje pokoiku. Oferty Kur- jer Poznański zdg 35 282

Inteligentna

panienka poszukuje pokoju u- trzymaniem bez w kulturalnym domu. Okolice Pocztowej. Kur- jer Poznański zdg 35 235

Poszukuję

od 1. 11. słonecznego niekrepu- jącego utrzymaniem śródmieściu. Oferty cena Kurjer Poznański zdg 35 228

Niekrepujący

Gruntownie i tanio

ucznieli gramatyki polskiej francuskiego, niemieckiego. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 35 550

Student

ucznieli lekcji. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 494

Nauczycielki

języka angielskiego poszukuje kupiec samodzielny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 482

Makowskiego Szkoła Tańca

Pl. Wolności 14a. Pg 5053-57.215

Student

dobry korepetytor udzieli lekcji za stancję. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 293

25 MUZYKA

Violoncello

używane kupie. Iwańska. Wjazdowa 9. zdg 35 430/1

Fortepian

ładny, dobry, krótki do wynajęcia. Zgłoszenia Spokojna 7, mieszkanie 2 (Łazarz). zdg 34 149

Dyplomowana

nauczycielka udziela lekcji gry na fortepianie. Skarbowska 5, mieszkanie 7. zdg 34 759

Z całokształtu teorii

muzycznej udziela lekcji dypl. prof. konserwatorium. Chłapowskiego 26 m. 26. zdg 35 190

Jazzbandzista

rutynowany (z pięknym śpiewem) potrzebny, możliwe od zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 316

Kto

przyjdzie uczyć gry na skrzypcach? Oferty możliwe podaniem warunków Kurjer Poznański zdg 35 254

Duet

potrzebny „Oaza”. Dąbrowskiego 53/5. zdg 35 526

Trio

dobrze zgrane od 1 listopada br. potrzebne Oferty z fotograf. i ref. oraz z podaniem warunków. — Hotel Europejski. Ostrów Wlkp. zdg 35 456

Trio

potrzebne od 1. XI. 32. Podać instrumenty gaże utrzymanie i pokój. Hotel pod „Białym Orłem”. Września. zdg 5 807

TEATRY

Teatr Wielki (Opera): Dziś — „Bajadera”.

Środa, 12. 10. — Cavalleria i Pajace.

Czwartek, 13. 10 — „Bajadera” (przedst. wykupione).

Teatr Wielki: Niedziela, 16. X. VIII Koncert Symfoniczny. Dyrygent: Massimo Freccia. Solistka: Józefa Różańska (fortepian).

Teatr Polski: Dziś — „Wiele hałasu o nic”, premiera.

Środa, 12. 10. — „Wiele hałasu o nic”.

Teatr Nowy: Dziś — „Dwór we Władkowicach”, gośc. występ M. Frenkla.

Środa, 12. 10. — „Dwór we Władkowicach”, gośc. występ M. Frenkla.

Czwartek, 13. 10. — „Dwór we Władkowicach”, gośc. występ M. Frenkla.

Komedia Muzyczna: Dziś — „Wiktoria i jej huzar”.

Środa, 12. 10. — „Wiktoria i jej huzar”.

Czwartek, 13. 10. — „Wiktoria i jej huzar”.

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Demon Miłości” — (Atlantida).

Aurora: „Szajka zgrozy”.

Corso: „Wieża zbrodni”.

Colosseum: „Wesoły bandyta”.

Metropolis: „Dr. Jekyll i Mr. Hyde”.

Muza: „Trójka”.

Orzeł: „Uchwycona szajka” i „Prawo krwi”.

Odeon: „Wolga — Wolga”.

Roxy: „Pat i Patachon wśród ludożerców”.

Renaissance: — „Księżniczka Trulala”. — Higiena seksualna dla mężczyzn.

Slinks: „W wirze Paryża” oraz „Wielki wynalazek”.

Słońce: „Sterowiec L. A. 3”.

Tecza: „Wiatr od morza”.

Wilsona: Kobieta, która grzechu pragnie.

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cen drobnych

Młody żelazniak

szuka posady za małym wynagrodzeniem miejscowości obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 277/8

Zboźowiec

korespondent z kilkuletnią praktyką w poważnej firmie. obeznany z handlem miankami na wozami sztucz. oraz węglem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn zdg 32 175

Chemik

zdolny energiczny. ostatnio na stanowisku kierowniczem szuka posady zaraz. Posiada bardzo dobre świadectwa. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 32 597

Dyplomowana

nauczycielka lat 20 z matura gimnazjalna i kursem pedagogicznym przygotowuje dzieci do pierwszych trzech klas gimnazjalnych. W wolnych chwilach chętna pomóc w pracach biurowych. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 34 011

Do apteki

elementka. 7 miesięcy praktyki w większej aptece. Znajomość kasogowości. Warunki skromne utrzymanie. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdg 33 757

Palacz

egzaminowany poszukuje pracy. również obejmie administrację domów. Oferty Kurjer Poznański zdg 34 180

Początkująca

po szkole handlowej da kaucję lub gwarancję za posadę w solidnym przedsiębiorstwie. Zgłoszenia Dr. Wojciechowski Swarzędz zdg 34 199

Kierownik

biura adwokackiego poszukuje zaraz posady. Język polski i niemiecki. Branża obojetna. Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 35 130

Ogrodnik - sofer

kawaler z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub od 1. 11. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 069

Kupiec-dekorator

branży kolonialno-delikatesowej. 6 lat praktyki. biegły młody uprzejmy. dobre świadectwa poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 35 091

Samodzielny

dzielny. zdolny prowadzić interes piekarski obejmie zaraz albo później posadę. Oferty Kurjer Poznański zdg 33 803

Osoba inteligentna

która z powodu choroby męża znalazła się w krytycznym położeniu materialnym. a ma polecenia poważne, podejmie się zaraz wszelkiej stosownej pracy. zastąpi matkę w wychowaniu dzieci, poprowadzi gospodarstwo, udzieli lekcji muzyki itp. Oferty Kurjer Pozn. zdg 34 829

Dziewczyna

samodzielnym gotowaniem. dobre świadectwa poszukuje posady 15. lepszym domu. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 264

Gospośnia

lat 35. czysta uczciwa pracowita gotuje pierze dobrej rodziny świadectwa dobrym poleceniem poszukuje posady zaraz. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 270

Dziewczyna

młoda rzetelna która kilka lat pracowała przy składzie kolonialnym i wszelkich pracach domowych poszukuje stosownej posady od 15. 10. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 272

Kucharka

restauracyjna z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady w restauracji najchętniej w kasynie oficerskim. Oferty upraszam Kurjer Poznański zdg 35 276

Cukiernik

samodzielny dobry fachowiec — szuka posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 167

Pośrednik

poleca osoby pod gwarancją uczciwe do wszelkich prac. Ślebioda Kaszeczor pow. Wolszyn. zdg 35 166

Osoba

skromna poszukuje posady od 15. zajmie się całym gospodarstwem domowym prasowaniem najchętniej do dwóch osób. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 211

Służąca

sumienna samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 259

Kresowianka

młoda. inteligentna bardzo dobrej rodziny zupełna sierota zna szycie haft prace domowe pielęgnowanie chorych. wychowanie dzieci prosi usilnie o jakakolwiek posadę może być na prowincji. Skromne wymagania Oferty Kurjer Poznański zdg 35 283

Poszukuje

posługi zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 260

Służąca

wiejska. nawskroś uczciwa. lat 39 szuka posady z gotowaniem do wszystkiego od mniejszej rodziny od 1. 11. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 373

Dziewczyna

dobrem poleceniem. szuka posady lub prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 367

Wiejska

dziewczyna uczciwa. sumienna poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 326

MEBLE

REWELACYJNE WARTOŚCI

Wielce Szan. Publiczności do łaskawej uwagi polecamy

naszą wystawę nowych wzorów

ulica 27 Grudnia narożnik Kantaka

W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE
FABRYKA MEBLI

GÓRNA WILDA 134 TRAMWAJ 4 i 8.

Panienska

z szyciem i haftem poszukuje posady do dzieci najchętniej na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 449

Gospośnia

poszukuje posady. małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 358

Poszukuje posady

dziewczyna z gotowaniem i do wszystkiego od 15. 10. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 354

Kucharka

zna wszelkie prace. poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 349

Najlepsze i najtańsze

BATERJE ANODOWE

Wprost z fabryki codziennie świeże

Typ N 10 groszy za 1 volt normalne

Typ W 12 groszy za 1 volt wysoki

patentowe

Baterje kieszonkowe 0,50

Karta gwarancyjna, wysokie napięcie, głośny czysty odbiór. trwałe. **Porto pocztą 2 zł, koleją (od 30 kg) 1 zł** za liczenie.

Fabryka Baterji „ISKRA”

Poznań, W. Garbary 32 przy Wielkiej tel 3699

Uczennica

z prowincji poszukuje posady do składki rzeźniczkowej lub piekarskiego 1/4 roku bezpłatnie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 313

Służąca

z dobrem gotowaniem do wszelkiej pracy domowej długoletnie świadectwa poszukuje posady. Oferty Kurjer Kurjer Pozn. zdg 35 942

Rządca administrator

lat 35 z wyższym wykształceniem z dłuższą praktyką w intensywnych majątkach, wszechstronnie polecony. poszukuje odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 462

Dziewczyna

uczciwa samodzielnie gotowaniem poszukuje posady od 15. lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 297

Sierota

poszukuje posady od 15. 10. z do brami świadectwami jako służąca. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 237

Wdowa

w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 239

Wychowawczyni

muzykalna francuskie. niemieckie szycie poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 35 241

Ogrodnik

sadzi drzewa i krzewy fachowo. szuka pracy Oferty Kurjer Poznański zdg 35 242

Służąca

wiejska gotowaniem do wszystkiego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 249

Gospodni - kucharka
obeznana wszechstronnie w swym zawodzie poszukuje posady od 15. lub później. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 252

Dziewczyna

z cośkolwiek gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 15. — Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 258

Posługi

raz lub dwa razy w tygodniu poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 391

Pracznia

poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 390

Malarz

artysta dekorator poszukuje w swym zakresie pracy. — Oferty Kurjer Poznański zdg 35 380

Gospośnia

poszukuje posady do dwóch starszych osób lub samotnej osoby od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 375

Panienska

poszukuje posady do składki lub wszystkiego od zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 413

Dziewczyna

lat 24. poszukuje posady u samotnej osoby zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 412

Dziewczyna

poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 411

Robotnik

prosi o jakabądź prace za wyżywienie lub małe wynagrodzenie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 435

Osoba

ze wsi wykwalifikowana gospodyni przyjmie samodzielnie posadę. Wymagania bardzo skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 417

Sofer - mechanik

kawaler lat 31 z dobrymi świadectwami obeznany dobrze w swym zawodzie 12 lat praktyki. poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Mierzewo. powiat Gniezno Stanisław Kozłowski. zdg 35 288

Sąnarynkubaterje droższe

lepszych niema. zdg 16 269

Służąca

samodzielnym gotowaniem poszukuje posady Oferty Kurjer Poznański zdg 35 289

Służąca

skromna uczciwa szuka posady gotowaniem lub posługi. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 213

Dziewczyna

dobrem gotowaniem sumienna czysta poszukuje posady od 15. do starszego państwa lub samotnej osoby. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 215

Poszukuje

posady w restauracji do wszelkich prac. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 226

Posługi

poszukuje dobrze poleconą. Dąbrowskiego 13 mieszkanie 12. zdg 35 230

Posługi

poszukuje zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 314

Dziewczyna

poszukuje posady do dzieci i wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 306

Uczciwa

młodsza dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 307

Sierota

starsza poszukuje jakiegokolwiek zajęcia za mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 438

Dziewczyna

wiejska poszukuje posady do wszystkiego od 15. Oferty Kurjer Poznański zdg 35 312

Rzeźbiarz

w drzewie znajduje się w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek pracy Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdg 35 236

Dziewczyna

do wszystkiego potrzebna 20 zł. Marsz Focha 98 mieszkanie 10. zdg 35 410

Samodzielnia

ekspedientka branzy rzeźniczkowej. Pożyczka do 500. Adres Kurjer Poznański zdg 35 406

Kasjerka - ksiązkowa

rutynowana dłuższa praktyka, dobre świadectwa dobra prezencja zostanie przyjęta. Również pomocnica fryzjerska. Teatr Nowy od 12—2 od 7—8 zdg 35 491

Czeladnik

krawiecki do rek. potrzebny. — Kanalowa 9 m. 3. zdg 35 489

Kuśnierka

maszynarka potrzebna. Zaleski. Matejki 56 zdg 35 463

Podmistrz

murarski, dłuższa praktyka, dobre świadectwa natychmiast potrzebny. Budzyski. Starościska 6. zdg 35 470/71

Bufetowa

do restauracji z gotówką potrzebna. Oferty Kurjer Pozn. zdg 35 541-2

Fryzjerka

potrzebna posada stała dobrze płatna Wierzbice 17. zdg 35 528

Bufetowa

z obsługą gości może się zgłosić. gwarancja. Mostowa 32. restauracja zdg 35 163

Pomocnik

krawiecki potrzebny. Urbański. Kwiatowa 5 zdg 35 189</